

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jan Ilek

Trestný čin krádeže podle § 205 tr. zák.

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.

Katedra: Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 14. 11. 2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 245 983 znaků včetně mezer.

Jan Ilek, diplomant

V Praze dne 14. 11. 2022

Tímto děkuji vedoucímu mé diplomové práce JUDr. Lukáši Bohuslavovi, PhD., za rady a trpělivost při psaní, stejně tak děkuji své rodině a přátelům za vytrvalou podporu a pochopení.

Obsah

Úvod.....	6
1. Historický vývoj právní úpravy trestného činu krádeže	8
1.1. Právní úprava trestného činu krádeže v římském právu.....	8
1.2. Vývoj českého trestního práva v 19. století.....	10
1.2.1. Trestní zákoník z roku 1852.....	10
1.2.2. Zvláštní skutkové podstaty.....	11
1.2.3. Účinná lítost u trestného činu krádeže	12
1.3. Vývoj českého trestního práva ve 20. století.....	13
1.3.1. Právní úprava trestného činu krádeže v období let 1918 až 1948.....	13
1.3.2. Obecný vývoj československého trestního práva po roce 1948.....	14
1.3.3. Právní úprava trestného činu krádeže po roce 1948.....	15
1.3.4. Právní úprava trestného činu krádeže po roce 1960.....	16
1.3.5. K otázce hranice výše škody v trestním právu.....	18
1.3.6. Právní úprava trestného činu krádeže po roce 1989.....	19
2. Současná právní úprava trestného činu krádeže	21
2.1. Systematika českého trestního zákoníku	21
2.2. Aktuální otázky hranice výše škody v trestním právu.....	22
2.3. Základní skutkové podstaty trestného činu krádeže	24
2.3.1. Základní skutková podstata trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1	26
2.3.2. Základní skutková podstata trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2	28
2.4. Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže	29
2.4.1. Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 3 a 4.....	29
2.4.2. Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 5 a 6.....	33
2.5. Trestný čin krádeže z pohledu statistiky.....	33
3. Právní úprava trestného činu krádeže ve francouzském trestním právu.....	36
3.1. K pojmům právní geografie, právní kultura a právní systém	36
3.2. Historický vývoj francouzského trestního práva	38
3.2.1. Období Velké francouzské revoluce a počátek 19. století	38
3.2.2. Nový francouzský trestní zákoník z roku 1994.....	41
3.3. Francouzský právní řád	46
3.3.1. Pramene francouzského práva a jejich hierarchie.....	46
3.3.2. Pramene francouzského trestního práva.....	51
3.3.3. Francouzský trestní zákoník.....	52

3.3.4.	Trichotomie protiprávního jednání.....	54
3.3.5.	Další právní zásady zakotvené v úvodních ustanoveních trestního zákoníku.....	56
3.4.	Právní úprava znaků skutkové podstaty trestného činu krádeže ve francouzském právu 57	
3.4.1.	Objekt a objektivní stránka trestného činu krádeže	57
3.4.2.	Subjektivní stránka trestného činu krádeže	61
3.4.3.	Subjekt trestného činu krádeže.....	62
3.4.4.	Specifika podmínek trestní odpovědnosti u trestného činu krádeže	63
3.5.	Rozbor jednotlivých skutkových podstat trestného činu krádeže ve francouzském právu 64	
3.5.1.	Články 311-1 až 311-3-1	64
3.5.2.	Článek 311-4	65
3.5.3.	Články 311-4-1, 311-4-2 a 311-5	66
3.5.4.	Články 311-6 až 311-8	67
3.5.5.	Články 311-9 a 311-9-1.....	69
3.5.6.	Články 311-10 a 311-11	70
3.6.	K ukládání alternativních trestů a hranici výše škody.....	71
4.	Srovnání české a francouzské právní úpravy trestného činu krádeže.....	73
4.1.	Srovnání právních řádů a ústavního pořádku	73
4.2.	Srovnání trestněprávních předpisů	74
4.3.	Srovnání znaků skutkových podstat trestného činu krádeže	75
4.4.	Srovnání jednotlivých skutkových podstat.....	80
4.4.1.	Srovnání právní úpravy trestné činnosti spáchané násilím (se zaměřením na trestné činy krádeže a loupeže).....	84
4.5.	Srovnání hranic výše škody	86
4.6.	Trestný čin krádeže z pohledu francouzské statistiky	87
	Závěr.....	90
	Seznam použitých zdrojů	92
	Trestný čin krádeže podle § 205 tr. zák.....	98
	The crime of theft according to section 205 of the Czech Criminal Code.....	100

Úvod

Trestný čin krádeže (a majetková kriminalita obecně) se dlouhodobě řadí mezi nejčastěji páchané trestné činy v České republice. I když v posledních letech (i vlivem pandemie onemocnění covid-19) celkově počet registrovaných trestných činů klesá, stále se jedná o fenomén, kterému je třeba věnovat pozornost. O tom koneckonců svědčí i počet odborných prací, které na toto téma vzniklo nebo stále vzniká. Cílem mé práce není pouze popis právní úpravy trestného činu krádeže v České republice, ale zejména srovnání s právní úpravou tohoto trestného činu ve Francii a zamyšlení se nad tím, zda bychom se v některých ohledech mohli francouzskou právní úpravou inspirovat.

V první části své práce se zabývám historickým vývojem právní úpravy trestného činu krádeže v období římského práva, které je dodnes považováno za velmi propracovaný právní systém, a následně na území českých zemí od poloviny 19. století do dnešní doby. Sledování a srovnání dřívější a nynější právní úpravy slouží zejména k porozumění úmyslu zákonodárců a také k využití dřívějších poznatků k tvorbě právních předpisů v dnešní době. Při práci na této části využívám zejména literární zdroje a také originální texty právních předpisů, zaměřuji se na srovnání s aktuální právní úpravou.

Ve druhé části se věnuji současné právní úpravě trestného činu krádeže. Podrobně rozebírám jednotlivá ustanovení § 205 trestního zákoníku, kdy se zaměřuji jednak na výklad použitých termínů, jednak také na práci se současnou i dřívější judikaturou nejvyšších soudů, na základě které se snažím podat ucelený výklad o tomto trestném činu. V kapitole 2.4. se poté podrobněji věnuji aktuálním otázkám trestání trestné činnosti v období vyhlášení nouzového stavu v letech 2020 a 2021, které vedly mnohdy až k absurdně vysokým trestům za jednání, které by bylo za běžných okolností posouzeno výrazně mírněji. V závěru druhé části se také zabývám krádežemi z pohledu statistiky.

Třetí a nejobsáhlejší část mé práce je tvořena charakteristikou právní úpravy trestného činu krádeže ve Francii. Vzhledem k tomu, že se může jednat o téma pro české čtenáře poměrně neznámé a v literatuře nepříliš podrobně rozebrané, rozhodl jsem se začít výklad obšírněji o právním řádu Francie obecně, následně se věnuji francouzským pramenům trestního práva, systematické francouzského trestního zákoníku, trichotomii protiprávního jednání, a nakonec podrobnému rozboru jednotlivých skutkových podstat. Vzhledem k absenci materiálů v češtině

pracuji výhradně s cizojazyčnými zdroji, z nichž většina je ve francouzském jazyce, některé v jazyce anglickém. Při své práci využívám jak vysokoškolské učebnice francouzského práva, tak originální znění právních předpisů a vybranou judikaturou francouzských soudů. Cílem je poskytnout ucelený pohled na dané téma a zároveň vytvořit podklady pro další část této práce.

Ve čtvrté a závěrečné části své práce srovnám českou a francouzskou právní úpravu trestného činu krádeže. Zaměřuji se nejprve na srovnání právních řádů a pramenů právu, následně se budu zabývat znaky skutkových podstat a poté jednotlivými skutkovými podstatami se zaměřením na některé zajímavé instituty. V rámci této části se nebudu zabývat jen srovnáním, ale pokusím se také navrhnout, v čem by se mohly jednotlivé právní řády inspirovat, které prvky by bylo dobré převzít a které spíše nikoliv.

Přesto, že jde o téma významné a velmi rozsáhlé, věřím, že se mi podaří dostát stanoveným cílům a poskytnout čtenáři ucelený obrázek na dané téma. Zejména v oblasti česky psaných zdrojů na téma francouzského práva spatřuji poměrně nízký počet publikací, ze kterých je možné čerpat, proto skromně doufám, že se mi touto prací podaří přispět alespoň malou částí v této oblasti.

Při své práci vycházím z právních předpisů účinných ke dni 26. 10. 2022.

1. Historický vývoj právní úpravy trestného činu krádeže

V první části své práce se zaměřím na historický vývoj právní úpravy trestného činu krádeže. Nejprve se budu zabývat úpravou v období římského práva, které je do značné míry inspirací i pro právo současné, a následně se podrobněji zaměřím na vývoj českého trestního práva od poloviny 19. století do dnešní doby.

1.1. Právní úprava trestného činu krádeže v římském právu

Římské právo řadilo protiprávní jednání a vztahy z něho vyplývající mezi závazky (obligationes). Byly rozlišovány dva druhy závazků z deliktů: crimina a delicta. Crimina byla chápána jako veřejné trestné činy, tedy jako činy, které svou podstatou ohrožovaly stát, jeho zřízení a celou pospolitou společnost. Taková protiprávní jednání řešily veřejné (trestní) soudy a řadily se sem například vražda, velezrada, žhářství nebo volební podvody¹. Tehdejší právní terminologie ale nevyužívala pojem trestní právo, proto tato oblast byla označována jako ius publicum (právo veřejné) a výše zmíněné trestní soudy jako iudicium publicum (veřejný soud).²

Druhou skupinou byla delicta. Delicta porušovala zájmy soukromých osob, nikoliv celého státu, označována pak byla souhrnně jako ius civile (= právo soukromé). Oproti veřejným trestným činům představovala výrazně užší kategorii, která v období republiky zahrnovala pouze tři typizované trestné činy - krádež (furtum), poškození či zničení cizí věci (damnum iniuria datum) a urážku na cti (iniuria), později k nim přibýly ještě podvod (dolus) a vydírání (vis ac metus).³ Pro všechny tyto delikty platilo, že to nebyl stát, kdo jejich spáchání žaloval, ale měli to být sami poškození, od kterých se vedle podání žaloby očekávalo rovněž předložení důkazů a vystupování před soudem. Lze zde tak spatřovat značné odlišnosti od současného českého trestního práva, které komplexně řadíme pod právo veřejné, neboť je to výlučně stát, který stanovuje zájmy, jež jsou trestním právem chráněny, a je to také stát, který trestné činy prostřednictvím svých orgánů činných v trestním řízení postihuje s cílem naplnit své závazky vůči občanům z hlediska bezpečného, spravedlivého a zejména právního státu.

---

¹ SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo: systém a instituce*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Str. 205. ISBN 978-80-7380-566-1.

² KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Dot. 2. dopl. a přeprac. vyd. (C.H. Beck dot. 1. vyd.). Praha: C.H. Beck, 1997. Beckovy právnické učebnice. Str. 109-110. ISBN 80-7179-031-1.

³ Tamtéž, str. 261.

Krádež je považována za nejstarší delikt trestního práva⁴. Podle vymezení jednoho z nejvýznamnějších římských právníků Iulia Paula, uvedeného v Corpus iuris civilis v 31. kapitole druhé knihy *Náborů/Mínění Iulia Paula*⁵, je zloděj ten, kdo nakládá s cizí věcí se zlým úmyslem. Dále popisuje čtyři druhy krádeží: krádež zjevná (zloděj byl chycen při činu), krádež nezjevná (zloděj nebyl chycen při činu, ale je dokázané, že se krádeže dopustil), převzetí kradeného zboží a předání kradeného zboží jinému. Aby se jednalo o krádež, musí být naplněny příslušné subjektivní a objektivní prvky.⁶ Krádež musí být spáchána se zlým úmyslem (*dolus malus*, pachatel si je vědom, že se zmocňuje protiprávně cizí věci) a úmyslem se obohatit (*animus lucri faciendi*), vedle toho musí být naplněn také objektivní prvek činu spočívající ve fyzickém odnesení věci z jejího původního místa proti vůli jejího majitele. Krádeže se nedopustí ten, kdo se zmocní cizí věci, kterou pokládá za vlastní (chybí subjektivní zlý úmysl), ani ten, kdo se zmocní vlastní věci, kterou pokládá za cizí (zde chybí objektivně způsobená škoda).

Poškozeným v případě krádeže náležely dvě žaloby.⁷ První se nazývala *actio furti* a jednalo se o žalobu osobní (směřovala proti osobě pachatele) a infamační (odsouzení znamenalo újmu na cti a společenské vážnosti), aktivně k ní byl legitimován kdokoliv, kdo měl zájem na tom, aby věc nebyla ukradena, pasivně byl legitimován pachatel a další osoby, které mu spáchání činu nějak usnadnily nebo ho k němu navedly. Pokud byl žalobce úspěšný, byla pachateli vyměřena pokuta, kterou musel žalobci uhradit. Výše pokut se lišila dle druhu krádeže – čtyřnásobek hodnoty věci (*quadruplum*) musel pachatel zaplatit, byl-li chycen přímo při činu (týkalo se výše zmíněné krádeže zjevné), dvojnásobek hodnoty věci (*duplum*) musel zaplatit v případě krádeže nezjevné a trojnásobek (*tripulum*) musela zaplatit osoba, u které byla kradená věc nalezena nebo osoba, která kradenou věc předala někomu jinému. Druhou žalobou byla *condictio furtiva*, která měla za cíl navrátit věc původnímu vlastníkovu, ten k ní byl také jako jediný aktivně legitimovaný.

Pro úplnost pojednání o římskoprávním pojetí deliktu krádeže ještě uvádím, že krádež byla jedním z mála činů, za které byli odpovědní již tzv. nedospělci (*impuberes infantia maiores*), což

---

⁴ KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Dot. 2. dopl. a přeprac. vyd. (C.H. Beck dot. 1. vyd.). Praha: C.H. Beck, 1997. Beckovy právnické učebnice. Str. 262. ISBN 80-7179-031-1.

⁵ V angličtině *The Opinions of Julius Paulus*. In www.constitution.org [online]. [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://constitution.org/2-Authors/sps/sps05.htm>.

⁶ SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo: systém a instituce*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Str. 207. ISBN 978-80-7380-566-1.

⁷ Tamtéž, str. 209.

byly děti ve věku od sedmi let do dvanácti let u dívek a čtrnácti let u chlapců, které měly ve většině ostatních případů omezenou způsobilost k právnímu jednání a za své činy tak neodpovídali.⁸ Zde se pak nabízí srovnání s českou právní úpravou, která zakotvuje trestní odpovědnost pro všechny ode dne patnáctých narozenin (až na některé výjimky uvedené v § 89 zákona o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen zákon o soudnictví ve věcech mládeže)), přičemž podobně jako římské právo stanovuje rovněž přechodné období mezi dětstvím (s žádnou trestní odpovědností) a dospělostí (s plnou trestní odpovědností), a sice skupinu mladistvých mezi patnáctým a osmnáctým rokem věku, u které jsou stanoveny jiné podmínky a způsoby trestání než u osob zletilých, a to sice dostatečnou rozumovou a mravní vyspělost, jak je uvedeno v § 5 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

1.2. Vývoj českého trestního práva v 19. století

1.2.1. Trestní zákoník z roku 1852

Trestní zákon z roku 1852 (zákon č. 117/1852 říšského zákoníku) byl v českých a československých právních dějinách první, který obsahoval pouze úpravu trestního práva hmotného, procesní právo bylo obsaženo v samostatném trestním řádu z roku 1850.

Oproti trestnímu zákonu z roku 1803, jehož je novelizací, nerozlišuje trestné činy pouze na zločiny a přestupky, ale nově přidává kategorii přečinů, které jsou jakýmsi mezistupněm mezi původními dvěma kategoriemi. Výčet zločinů nalezneme v § 57, jedná se o nejzávažnější trestné činy proti životu a zdraví jako vražda, zabití nebo těžké uškození na těle, dále o trestné činy proti státu (velezrada, uražení Veličenstva), veřejné násilí (únos, vydírání, omezování osobní svobody člověka) a v neposlední řadě o majetkové trestné činy jako podvod, zpronevěření a krádež. Zločin krádeže byl upraven v § 171 až 179. Podle zákonné definice v § 171 se dopustil krádeže ten, kdo odejmul cizí movitou věc z držení někoho jiného nebo bez jeho přivolení pro svůj osobní užitek. Kromě toho musela být splněna jedna z podmínek uvedených v § 172: vyšší hodnota ukradené věci, nebezpečnější povaha skutku, vlastnost ukradené věci nebo vlastnost pachatele. Tyto jednotlivé skutkové podstaty jsou dále rozvedeny v § 173–176.

---

⁸ KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Dot. 2. dopl. a přeprac. vyd. (C.H. Beck dot. 1. vyd.). Praha: C.H. Beck, 1997. Beckovy právnícké učebnice. Str. 77. ISBN 80-7179-031-1.

1.2.2. Zvláštní skutkové podstaty

Podle § 173 byla krádež považována za zločin, pokud hodnota ukradené věci přesáhla dvacet pět zlatých, případně pokud byly ukradeny peníze v hodnotě dvaceti pěti zlatých. Nebylo přitom podstatné, zda byla tato škoda dosažená během jedné nebo více krádeží, během jednoho nebo více dní, zda byly věci odcizené jednomu nebo více poškozeným nebo zda byla ukradena jedna nebo více věcí, podstatné bylo, že celková škoda, která se počítala podle újmy poškozeného, nikoliv podle užitku pro pachatele, přesáhla výše zmíněných dvacet pět zlatých.

Analogii tohoto ustanovení najdeme v dnešním trestním zákoníku ve skutkové podstatě uvedené v § 205 odst. 1 písm. a), kde zákon stanoví, že krádeže se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Definici výše takové škody nalezneme ve výkladovém ustanovení trestního zákoníku v § 138: Škodou nikoli nepatrnou se rozumí škoda alespoň ve výši 10 000 Kč. Počítání škody a dalším skutkovým okolnostem se věnuje tato práce v kapitole 2.3.1.

V § 174 jsou uvedeny situace, za kterých je konání pachatele považováno za zločin krádeže z hlediska nebezpečnější povahy pachatelova jednání. Jedná se o situace, kdy je pachatel opatřen zbraní nebo jinými nástroji, které mohou být ze své podstaty nebezpečné, a dále o situace, kdy byl pachatel při svém činu přistižen a násilí se za účelem úspěšného dokonání krádeže skutečně dopustil. Oproti loupeži je zde patrný rozdíl: Násilí se při loupeži užije vždy a s cílem věc získat, u krádeže dle § 174 je násilí chápáno pouze jako prostředek, který má odcizení věci usnadnit v případě, kdy dojde k nečekanému odporu (např. když zloděje vyruší majitel domu). V současném trestním zákoníku odpovídá tomuto ustanovení analogicky § 205 odst. 1 písm. c).

Ve druhém odstavci § 174 je poté vymezena skutková podstata, kdy hodnota odcizené věci činí více než pět zlatých a zároveň byla krádež spáchána v době výjimečného stavu (požár, povodně - dnes analogicky odpovídá ustanovení § 205 odst. 1 písm. e)), s jedním nebo více pachateli, v místě ke službám božím zasvěcených (např. v kostele), na věcech zamčených (dnes by se dalo analogicky užít ustanovení § 205 odst. 1 písm. b) ve spojitosti s výkladovým ustanovením § 121), na dříví, na rybách nebo na zvěři.

Ustanovení § 175 vyjmenovává okolnosti, za kterých se jednání stane krádeží z hlediska vlastnosti odcizené věci. Zvláštní ochrany se dostává věcem, které jsou určeny k církevním

obřadům; u nich není stanovena žádná minimální výše škody. Chráněny jsou dále věci, jejichž hodnota přesáhne pět zlatých. Jsou to úroda na poli nebo na stromech, dobytek a zemědělské náčiní na poli.

Nakonec § 176 stanoví okolnosti, za kterých se krádež považuje za trestný čin beroucí v úvahu osobu pachatele. Ten je vinen bez ohledu na způsobenou škodu vždy, pokud takovému jednání uvykl (doslova sobě ve zvyk vzal). Vinen je dále takový pachatel, který odcizil věc o hodnotě vyšší než pět zlatých, pokud byl za krádež již minimálně dvakrát trestán, pokud by okradl svého služebního pána nebo paní nebo pokud by ho spáchal učedník na svém mistrovi. Trestání opakovaných krádeží obsahuje i dnešní trestní zákoník v samostatné základní skutkové podstatě v § 205 odst. 2.

Trestem za všechny výše uvedené činy byl trest odnětí svobody v délce trvání šesti až dvanácti měsíců (jednalo se takzvaný těžký žalář – přísnější formu vězení, kde byl odsouzený držen připoutaný řetězy na nohách). Pokud provázela konání pachatele některá z přitěžujících okolností (spáchání více trestných činů, opakované spáchání trestného činu, dřívější odsouzení za stejný trestný čin, svádění dalších osob k trestné činnosti, delší rozvaha, vyšší škoda, vyšší společenská nebezpečnost činu), mohl být odsouzen k těžkému žaláři na jeden rok až pět let. Nejzávažněji pak byli trestáni ti, kdo odcizili věci v hodnotě přesahující tři sta zlatých, kdo spáchali krádež obzvláště násilně nebo lstivě, kdo užili násilí nebo pohrůžky násilí a ti, kdo páchali krádeže opakovaně. Těmto osobám hrozil trest těžkého žaláře na dobu pěti až deseti let.

1.2.3. Účinná lítost u trestného činu krádeže

V § 187 trestního zákoníku z roku 1852 je uvedeno ustanovení o účinné lítosti v případě krádeže a zpronevěry. Podle něj se trestnost takového jednání zahlazuje, pokud pachatel nahradí celou škodu dříve, než se o jeho trestné činnosti dozví soud. Oproti dnešnímu stavu se jedná o poměrně výrazné upřednostnění restituce (tedy navrácení v původní stav) v trestním právu před represí. Projev účinné lítosti zahlazuje trestnost činu podle § 33 trestního zákoníku z roku 2009 ve vyjmenovaných případech, krádež mezi nimi ale není. Je otázka, do jaké míry napomáhalo toto ustanovení eliminovat negativní důsledky krádeže, nicméně se to jeví jako jedna z cest, jak motivovat pachatele k nápravě svého jednání, zároveň ulehčit orgánům činným v trestním řízení a snížit nebo úplně odstranit újmu na straně oběti. Ustanovení o účinné lítosti bylo odstraněno až s přijetím nového trestního zákoníku v roce 1950.

Vraťme se ale nyní k ustanovení trestního zákoníku z roku 1852, kde byla výše škody stanovena na dvacet pět zlatých. Dle publikace *Základy peněžního vývoje*⁹ byla v roce 1855 průměrná měsíční mzda tesaře nebo zedníka 13 - 15,5 zlatých. Lze tak dovodit, že hranice výše škody trestného činu krádeže činila odhadem 56 % průměrné měsíční mzdy. Pro srovnání: V prvním čtvrtletí 2019 činil tento poměr pouze 15,4 %.¹⁰ Z toho vyplývá, že ve druhé polovině 19. století byla hranice pro spáchání trestného činu nastavena výrazně přísněji, než tomu je v dnešní době.

1.3. Vývoj českého trestního práva ve 20. století

1.3.1. Právní úprava trestného činu krádeže v období let 1918 až 1948

Vznikem samostatného československého státu v roce 1918 došlo k recepci dosavadního právního řádu recepčním zákonem č. 11/1918 Sb. Pro oblast trestního práva to znamenalo materiální kontinuitu v podobě pokračování platnosti trestního zákoníku č. 117/1852 ř.z. a trestní řádu č. 119/1873 ř.z. v novelizovaném znění. Ustanovení týkající se trestného činu krádeže se změnila jen drobně. Základní skutková podstata v § 171 se nezměnila vůbec, stejně jako výčet okolností v § 172, za kterých se dalo hovořit o krádeži. Upravena byla měna, ve které byly stanoveny hranice výše škody, dřívějších dvacet pět zlatých v § 173 bylo nahrazeno dvěma sty korunami. V souvislosti s technologickým pokrokem byly nově chráněny železnice a zařízení k ní patřící, dopravní prostředky, stroje, náradí, parní lodě a stroje, vodní díla, důlní stroje a zařízení státního telegrafu. Výše trestů za jednotlivé druhy krádeží se oproti původnímu znění nezměnila.

Za doby první republiky se průměrná mzda nesledovala tak, jak je sledována dnes, jak vyplývá například z článku na webu vlada.cz¹¹ nebo ze zprávy ČTK, kterou převzal například server lidovky.cz¹². Je proto obtížnější srovnat, jak se změnila hranice výše škody u trestných činů vůči průměrnému výdělku. Nicméně z výše uvedené zprávy lze vyčíst alespoň některé údaje, proto lze uvést, že například horník si měsíčně vydělal průměrně 350 Kč v roce 1919, resp. 940 Kč v roce 1929, zatímco pracovník v průmyslu si vydělal v roce 1921 průměrně 710 Kč měsíčně, v roce

---

⁹ SEJBAL, Jiří. *Základy peněžního vývoje*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1734-1.

¹⁰ Průměrné mzdy - 1. čtvrtletí 2019. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-08-31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-1-ctvrtleti-2019>

¹¹ Období první republiky 1918–1938. Vláda České republiky [online]. [cit. 2022-08-31]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/Obdobi-prvni-republiky-1918.pdf>

¹² Vývoj platů v Česku: za první republiky vydělával profesor stejně jako ministr. Lidovky.cz [online]. [cit. 2022-08-31]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/pred-sto-lety-vydelaval-univerzitni-profesor-stejne-jako-ministr.A180909_121351_ln-zajimavosti_krku

1929 průměrně 616 Kč měsíčně. Stanovíme-li si tedy průměr v daném období na cca 750 Kč měsíčně a hraniční výše škody u trestných činů byla stanovena na 200 Kč, vychází z toho zjištění, že hranice výše škody u trestných činů byla zhruba 27 % průměrné měsíční mzdy, což je výrazně méně, než v druhé polovině 19. století, ale stále ještě více než dnes.¹³

Právní úprava trestného činu setrvala ve stejné podobě až do roku 1948, kdy byl přijat novelizační zákon č. 231/1948 Sb., který zvýšil v ustanoveních § 173, 174, 175, 176 a 179 hranici výši škody na trojnásobek, jiné změny ale nepřinesl, stejně jako poslední novela tohoto trestního zákona v roce 1949. Ustanovení upravující výši škody byla následně s přijetím trestního zákona č. 86/1950 Sb. vypuštěna.

1.3.2. Obecný vývoj československého trestního práva po roce 1948

Vývoj trestního práva se v době po únoru 1948 nesl ve znamení velkých změn celého právní řádu. Cílem nebylo pouze upravit dílčí předpisy, ale v souladu s novým vedením státu rekonstruovat celou řadu oblastí.¹⁴ V polovině roku 1948 přijala vláda Antonína Zápotockého a Viliama Širokého usnesení, kterými se ukládalo ministerstvu spravedlnosti pod vedením Alexeje Čepičky předložit nejpozději do 1. září 1950 návrhy nových textů zákonů v oblasti hmotného i procesního práva. Toto období se označuje jako právnická dvouletka s ohledem na délku trvání a povahu plánu, který reflektoval plánovací podobu národního hospodářství.¹⁵

Za účelem rekonstrukce právního řádu vznikly dvě rekonstrukční komise: občanská, která se posléze rozdělila na část věnující se hmotnému právu a na část věnující se procesnímu právu, a trestní. Tyto komise fungovaly přímo pod ministerstvem spravedlnosti, a kromě právních odborníků čítaly také dělníky či odboráře, což mělo podle vlády přiblížit nové předpisy lidu. Zároveň na ministerstvu vzniklo zvláštní studijní oddělení, jehož úkolem bylo zkoumat právní literaturu Sovětského svazu a dalších lidově demokratických republik, přičemž tyto poznatky poté byly v právních předpisech zohledněny.¹⁶

Výsledkem právnické dvouletky byl mimo jiné nový trestní zákoník z roku 1950 (zákon č. 86/1950 Sb.) a také nový trestní řád (zákon č. 87/1950 Sb.). Vedle nich byl jedním z hlavních pramenů trestního práva zákon na ochranu lidově demokratické republiky č. 231/1948 Sb., který

---

¹³ Více v bodě 2.2. této práce.

¹⁴ KUKLÍK, Jan. *Vývoj československého práva 1945-1989*. Praha: Linde, 2009. Str. 122. ISBN 978-80-7201-741-6.

¹⁵ Tamtéž, str. 123.

¹⁶ Tamtéž, str. 124.

znovuzavedl trestný čin velezrada, za který hrozil až trest smrti, který se vykonával oběšením nebo, v době ohrožení státu, zastřelením. Vedle toho obsahoval řadu dalších trestných činů, jejichž hlavním cílem byla ochrana státního zřízení a postih kohokoliv, kdo by odporoval komunistické totalitě (jednalo se o trestné činy jako sdružování proti státu, pobuřování proti republice nebo hanobení republiky).

Nově zavedeným pojmem z hlediska posuzování trestnosti jednání byl účel trestu uvedený v § 17 trestního zákoníku, kdy šlo o tři hlavní cíle: zneškodnění nepřátel pracujícího lidu, zabránění pachateli v páchání trestné činnosti a jeho výchova a výchova ostatních členů společnosti. Výkonem trestů neměla být podle stejného ustanovení snížena lidská důstojnost, což z dnešního pohledu působí zejména vůči řadě politických procesů v 50. letech (ale nejen těm) poměrně bizarně.

1.3.3. Právní úprava trestného činu krádeže po roce 1948

Vzhledem nejen k výše uvedenému, ale i k dalším okolnostem fungování státu a práva po roce 1948, se nově z trestného činu krádeže vyčlenila samostatná skutková podstata nazvaná rozkrádání a poškozování majetku národního a majetku lidových družstev upravená v § 245 a 246 trestního zákoníku. Za spáchání tohoto trestného činu hrozil mnohem vyšší trest než za běžné krádeže – až pět let podle prvního odstavce, pět až patnáct let podle třetího odstavce – přičemž za „obyčejnou“ krádež hrozil až jeden rok, resp. v případě závažnějších důsledků jeden rok až deset let. (Blíže se této dvoukolejnosti trestných činů spočívajících v odcizení cizí věci věnuji v bodě 1.3.4. své práce.)

Trestný čin krádeže byl nově upraven v jediném ustanovení trestního zákoníku a byl tak zbaven své košatosti oproti dřívější právní úpravě. Ustanovení § 247 stanovilo, že krádeže se dopustí ten, kdo se zmocní cizí věci v úmyslu nakládat s ní jako s vlastní. Ze skutkové podstaty tak zmizelo slovo „movité“, což ale nic nemění na podstatě krádeže. Jak vyplývá z dnešního pojetí¹⁷, předmětem krádeže sice jsou věci, které podle § 498 současného občanského zákoníku (ale i podle tehdejších ustanovení § 23 a 26 občanského zákoníku z roku 1950) dělíme na movité a nemovité, ale krádež nemovité věci nepřichází v úvahu, neboť nelze dosáhnout stavu, kdy by se jí pachatel mohl reálně zmocnit proti vůli vlastníka (pozemek nelze prostým konáním odcizit).

---

¹⁷ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1793. ISBN 978-80-7400-428-5.

Trestem za trestný čin krádeže podle základní skutkové podstaty byl trest odnětí svobody až na dva roky.

Ve druhém odstavci je poté upravena kvalifikovaná skutková podstata. Odnětím svobody na jeden rok až deset let bude potrestán ten, kdo se dopustí krádeže výdělečně. To dle výkladového ustanovení § 76 odst. 4 trestního zákoníku znamená, že pachatel si chtěl alespoň na nějakou dobu opatřit svým jednáním zdroj příjmů. Stejně bude potrestán ten, kdo se dopustí krádeže se zbraní¹⁸, kdo se pokusí bezprostředně po činu věc u sebe uchovat násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí, kdo se dopustí tohoto činu na věci, kterou měl povinnost střežit a konečně také ten, kdo spáchá krádež za jiné, zvláště přitěžující okolnosti. To byla podle § 75 odst. 4 taková okolnost, která s trestným činem obvykle nebývá spojována, ale pokud se vyskytne, tak znamená vyšší nebezpečnost činu pro společnost.

Trestní zákon č. 86/1950 Sb. byl novelizován zákonem č. 63/1956 Sb., přičemž výše uvedené ustanovení § 247 týkající se trestného činu krádeže doznalo pouze drobné úpravy, kdy bylo vypuštěno písmeno d) z druhého odstavce postihující odcizení věci, kterou byla osoba pověřena střežit. Další novela provedená zákonem č. 63/1957 Sb. do právní úpravy trestného činu krádeže nijak nezasáhla. Obě tyto novely ale připravily trestní zákon na rekodifikaci, která navázala na přijetí tzv. Socialistické ústavy v roce 1960.

1.3.4. Právní úprava trestného činu krádeže po roce 1960

Přijetí nové ústavy dne 11. července 1960 znamenalo změny nejen ve společnosti a řízení státu, ale projevilo se také v opětovných voláních po rekodifikaci právní řádu.¹⁹ Tomu se nevyhnulo ani odvětví trestního práva a po vzoru právníkové dvouletky z období 1948-1950 byl i nyní velmi rychle připraven návrh nového trestního zákoníku, který vycházel nejen z trestního zákona z roku 1950, ale i z novelizací provedených v letech 1956 a 1957.

Trestní zákon č. 140/1961 Sb. obsahoval obecnou a zvláštní část, obecně byl posílen výchovný prvek (to lze doložit upraveným znění § 1, který oproti původní verzi z trestního zákona z roku 1950 zčásti opouští odkaz na pravidla socialistického soužití a nutnost jejich dodržování a

---

¹⁸ Zbraní se podle § 76 trestního zákoníku rozumělo cokoliv, co mohlo učinit útok proti tělu důraznější, a pachatel ji užil s cílem překonat odpor nebo ji za tímto úmyslem měl u sebe.

¹⁹ KUKLÍK, Jan. *Vývoj československého práva 1945-1989*. Praha: Linde, 2009. Str. 405. ISBN 978-80-7201-741-6.

ochrany, a zároveň zmiňuje ochranu práv občanů a výchovu k řádnému plnění občanských povinností) a text předpisu byl výrazně inspirován sovětskými zákony.²⁰ Tento zákon byl více než sedmdesátkrát novelizován a vydržel až do nabytí účinnosti současného trestního zákoníku, tj. do 1. ledna 2010.

I v tomto trestním zákoně najdeme určitou dvojkolejnost trestných činů spočívajících v odcizení cizí věci. Podobně jako v trestním zákoně z roku 1950 zde najdeme trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví v § 132 a dále v § 247 trestný čin krádeže, který se vztahuje na poškození odcizení věci v osobním nebo soukromém vlastnictví. Nahlédneme-li do tehdy účinného občanského zákoníku (zákon č. 141/1950 Sb.), zjistíme, že rozeznával tři druhy vlastnictví: socialistické, osobní a soukromé. V ustanovení § 101 bylo rozvedeno, že socialistické vlastnictví můžeme dále rozdělit na státní a družstevní vlastnictví. Souhrnně byly tyto dvě formy vlastnictví označovány jako kolektivní vlastnictví²¹ a právě tyto formy byly také více chráněny trestním právem. Šlo zejména o národní majetek (např. nerostné bohatství, rozhlas, podniky s více než 50 zaměstnanci, banky, pojišťovny nebo veřejná doprava), výrobní prostředky, znárodněné hospodářské hodnoty či jiné veřejné statky sloužící ku prospěchu lidu, jak původně uváděl ústavní zákon č. 150/1948 Sb. (Ústava ČSR) v ustanoveních § 146 až 148, později článek 8 ústavního zákona č. 100/1961 Sb. (Ústava ČSSR) nebo ještě později hospodářský zákon č. 109/1964 Sb.

Při porovnání můžeme říci, že první uvedený trestný čin byl popsán obsáhleji a hrozily za něj také vyšší tresty, v maximální výši na dobu osm až patnáct let, zatímco u „běžné“ krádeže v případě kvalifikované skutkové podstaty hrozil trest odnětí svobody „pouze“ na dobu jednoho roku až deseti let. Je tak zřejmé, že socialističtí zákonodárci tímto způsobem zohlednili důležitost státního majetku, zatímco u majetku soukromých osob si vystačili pouze se stručnější a mírnější právní úpravou.

Do roku 1989 poté docházelo k četným novelizacím trestního zákona, žádné z nich se ale netýkaly mnou zkoumaných trestných činů. Lze shrnout, že trestné činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a krádež zůstaly v nezměněné podobě až do roku 1990. kdy došlo k podstatné novelizaci trestního zákona zákonem č. 175/1990 Sb.

---

²⁰ KUKLÍK, Jan. *Vývoj československého práva 1945-1989*. Praha: Linde, 2009. Str. 406. ISBN 978-80-7201-741-6.

²¹ Tamtéž, str. 536.

1.3.5. K otázce hranice výše škody v trestním právu

V souvislosti se zaměřením své práce nemohu ani v tomto období opomenout otázku stanovení hranice výše škody pro posouzení, zda došlo k naplnění skutkové podstaty spáchání trestného činu. Vycházím zde přitom zejména ze Stanoviska pléna Nejvyššího soudu ČSSR pod číslem 2/87 z 16. 6. 1987 a také z rozhodnutí č. 39/1962 Sb. rozh. tr., jež se danými otázkami zabývaly.

Trestní zákony počínaje tím z roku 1950 výkladové či jiné ustanovení určující podobné hranice jako známe dnes z § 138 trestního zákoníku neobsahovaly. Texty právních předpisů přitom na vícero místech pracovaly s pojmy „značná škoda“, „značný prospěch“ a „škoda velkého rozsahu“, tyto však nebyly nikde vyloženy. Trestní zákon sice obsahoval výkladová (společná) ustanovení (§ 89 a 90), ale ta neobsahovala výklad pojmů týkajících se výše způsobené škody. Určení těchto hranic proto bylo ponecháno aplikační praxi. Je také třeba říci, že nebyla určena minimální hranice výše škody pro naplnění skutkové podstaty trestného činu, která by odpovídala dnešní dikci způsobení škody nikoliv nepatrné. Následující text tak zachycuje pouze výši škody, která podmiňovala použití kvalifikované skutkové podstaty.

Vzhledem ke skutečnosti, že pojem „značný prospěch“ se v trestním zákoně objevil až v roce 1961, byl v praxi dříve ustálen výklad pojmu „značná škoda“. Ta byla stanovena rozhodovací praxí na hodnotu okolo 20 000 Kčs. Průměrná měsíční mzda zaměstnance v průmyslu činila v roce 1960 podle statistiky Českého statistického úřadu 1 303 Kčs²², tedy asi osmnáctkrát méně. Srovnání k dnešní době není úplně snadné provést, neboť současný trestní zákoník zná ve svém ustanovení § 138 pět hranic pro výši škody, zatímco tehdejší znal pouze dvě, nicméně pokud bych se přidržel jazykového výkladu a použil srovnání pro značnou škodu tehdy i dnes, je dnes stanovena na hranici 1 000 000 Kč. Při průměrné mzdě 38 525 Kč za 4. čtvrtletí roku 2020²³ se tak poměr mezi průměrnou mzdou a hranicí pro značnou škodu zvýšil na pětadvacetinásobek (oproti osmnáctinásobku v roce 1960), lze tak usoudit, že hranice pro výši škody jsou stanoveny benevolentněji než dříve, protože jsou postihovány trestné činy s vyšší způsobenou škodou. Je také

---

²² Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v civilním sektoru národního hospodářství podle ekonomické činnosti (sekce OKEČ) a sfér, 1955–1992. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/35067255/1100251539.pdf/afd4b303-aa1d-42f6-a1e8-8bab1b3f58ae?version=1.1>

²³ Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2020. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2020>

třeba dodat, že novelou č. 333/2020 Sb. byly hranice výše škody zvýšeny na dvojnásobek. Pokud bychom pracovali se zněním trestního zákoníku do 30. září 2020, byla by hranice pro značnou škodu pouze 500 000 Kč, což by k průměrně mzdě byl pouze třináctinásobek, což by bylo dokonce přísnější nastavení hranice než v šedesátých letech minulého století. Problematice této novely se dále věnuji v kapitole 2.2. této práce.

1.3.6. Právní úprava trestného činu krádeže po roce 1989

Po sametové revoluci v listopadu roku 1989 začalo postupně docházet kromě politické a společenské změny také k mnoha změnám v právní řádu. V trestním právu lze považovat za nejvýznamnější již zmíněnou novelu trestního zákona č. 175/1990 Sb., která byla Federálním shromážděním schválena v květnu 1990 a v účinnost vstoupila od 1. července 1990. Ta přinesla zejména zrušení trestu smrti, který byl nově nahrazen v § 29 trestního zákona trestem doživotním (na ústavní úrovni potom došlo k zakotvení zákazu trestu smrti v lednu 1991 přijetím ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým byla uvozena Listina základních práv a svobod České a Slovenské federativní republiky, v článku 6 odst. 3), dále došlo k opuštění terminologie socialistického zákonodárství (v tomto smyslu zmiňuji například změnu znění § 1 obsahující účel zákona, kdy již nedochází k ochraně socialistického vlastnictví nebo výchově k řádnému plnění občanských povinností, ale nově „jen“ k ochraně společnosti a ústavního zřízení republiky apod.), zrušen byl trest nápravným opatřením.

Ve zvláštní části potom došlo k odstranění některých trestných činů (např. pobuřování, podvracení republiky, spekulace nebo porušování povinnosti v provozu socialistické organizace). Zcela zrušen byl oddíl třetí hlavy druhé (trestné činy hospodářské), který obsahoval i výše zmiňovaný trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví v § 132. Oproti tomu ustanovení § 247 upravující trestný čin krádeže bylo nově upraveno v pěti odstavcích místo původních dvou, kdy došlo k zakotvení minimální výše způsobené škody (škoda nikoli nepatrná) v odstavci prvním, ve druhém odstavci poté byla přidána kvalifikovaná skutková podstata spočívající v krádeži vloupáním nebo uchováním si věci u sebe poté, co byla násilím nebo pohrůžkou násilí odcizena. V odstavci třetím poté byla zakotvena vyšší sazba trestu odnětí svobody pro případ, kdy by pachatel způsobil škodu činem uvedeným v odstavci 1 nikoli malou, a v odstavci pátém potom pro případ, pokud by způsobil tímž činem škodu velkého rozsahu.

S přijetím novely trestního zákona č. 557/1991 Sb. dochází k drobné úpravě znění prvního odstavce § 247, kdy je slovo „přivlastní“ nahrazeno slovem „přisvojí“. Nepodařilo se mi na webu Poslanecké sněmovny dohledat důvodovou zprávu k tomuto zákonu, vycházím tedy pouze z informací, které o této změně uvádí doktor Říha v *Trestněprávní revue*.²⁴ Ten v příspěvku s názvem *Nové pojetí trestného činu krádeže u příležitosti přijetí nového trestního zákoníku v roce 2009* popisuje vývoj této terminologie a kritizuje použití slova „přisvojí“, které dle něj a názoru profesorky Císařové inklinuje k ruskému výrazu „prisvajit“. Výraz „přivlastní“, který byl používán od roku 1961 do roku 1991, zase podle jeho názoru neodpovídá občanskoprávní nauce, kdy se člověk, který věc odcizí, nemůže nikdy stát vlastníkem, proto ani použití tohoto termínu není ideální. Tuto otázku uzavírá domněnkou, že by bylo možná vhodné využít jiný výraz a odkazuje na úpravu v trestním zákonu z roku 1950, bylo použito termínu „zmocní“. Dle mého názoru je z dnešního pohledu použití slova „přisvojí“ přijatelné, což ale může být způsobeno tím, že jsem do této doby neznal ruský ekvivalent a tuto otázku jsem vůbec nezvažoval.

Novelou č. 557/1991 Sb. také došlo k přiblížení podoby § 247 dnešnímu stavu, kdy byla alternativy základní skutkové podstaty přesunuty do prvního odstavce. Až do roku 2009, kdy byl přijat nový trestní zákon č. 40/2009 Sb., už k dalším významným úpravám ustanovení o trestném činu krádeže nedocházelo (vyjma zvýšení sazby trestu odnětí svobody v roce 1994 nebo rozšíření trestu propadnutí věci na propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty v roce 2006).

---

²⁴ ŘÍHA, Jiří. *Nové pojetí trestného činu krádeže*. *Trestněprávní revue*. 2009, (10/2009), Str. 291.

2. Současná právní úprava trestného činu krádeže

Ve druhé části své práce se budu zabývat současnou právní úpravou trestného činu krádeže podle dnes účinného trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. Nejprve se budu věnovat zařazení trestného činu krádeže v systematické trestního zákoníku a následně se zaměřím na rozbor základních a kvalifikovaných skutkových podstat uvedených v ustanovení § 205, okrajově se zaměřím také na statistický přehled majetkové kriminality.

2.1. Systematika českého trestního zákoníku

Trestný čin krádeže je v dnes účinném trestním zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) systematicky zařazen do hlavy páté zvláštní části, tedy mezi trestné činy proti majetku. Pořadí hlav ve zvláštní části trestního zákoníku není nahodilé, jak vyplývá z důvodové zprávy k tomuto předpisu.²⁵ Navrhovatelé uvádí, že do prvních třech hlav soustřeďují trestné činy proti životu, zdraví, osobní svobodě, tělesné integritě, důstojnosti v sexuální oblasti nebo cti a vážnosti člověka, neboť právě tyto jsou hodny nejvyšší právní ochrany. Dále do hlavy čtvrté vkládají trestné činy proti rodině a dětem, které považují za základ pro budoucí generace. Až na místo páté potom zařazují trestné činy proti majetku, které jednak dle důvodové zprávy, jednak i podle komentáře²⁶ patří mezi trestné činy nejčastěji páchané. Není bez zajímavosti odůvodnění umístění hlavy třinácté, která obsahuje trestné činy proti lidskosti, trestné činy proti míru a válečné trestné činy, až na poslední místo. Podle autorů se nejedná o upozadění nebo snad znevážení zájmů chráněných touto hlavou, jde ale spíše o specifické postavení a četnost tohoto protiprávního jednání, které navíc vychází z členství České republiky v řadě mezinárodních organizací, není proto nutné trvat na jejich zařazení v dřívějších hlavách zvláštní části.

Jak už bylo uvedeno výše, trestný čin krádeže nalezneme v hlavě páté zvláštní části trestního zákoníku obsahující trestné činy proti majetku. Chráněných zájmů v této hlavě je vícero, zejména se ale jedná o vlastnictví jako takové.²⁷ Ústavněprávní základ pro ochranu vlastnictví nalezneme v článku 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, příp. také v článku 17 odst. 1 Všeobecné deklarace lidských práv OSN, kde je uvedeno, že má každý právo vlastnit majetek a že se ochrana tohoto práva zaručuje. Vedle vlastnictví je chráněným zájmem v této hlavě také

---

²⁵ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, trestní zákoník, poslanecký tisk č. 410/0.

²⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1781. ISBN 978-80-7400-428-5.

²⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). Str. 643. ISBN 978-80-7502-576-0.

například majetek (např. v § 207 nebo 209) nebo nehmotné věci (počítačové systémy nebo nosiče informací v § 230 nebo 231).²⁸

Hlava pátá není nijak vnitřně členěna, nicméně trestné činy v ní obsažené mnozí autoři rozdělují do několika kategorií. V pražské učebnici trestního práva hmotného profesora Jelínka nalezneme dělení na trestné činy zahrnující jednání obohacující (např. krádež), trestné činy zahrnující jednání poškozující (např. poškození cizí věci), trestné činy spočívající v krádeži užitku (tzv. *furtum usus*, např. neoprávněné užívání cizí věci) a trestné činy spočívající v získávání užitku z trestné činnosti jiné osoby (např. legalizace výnosů z trestné činnosti). U poslední jmenované oblasti doplňují, že od 1. února 2019 vstoupila v účinnost novela trestního zákoníku č. 287/2018 Sb., která zrušila trestné činy podílnictví a podílnictví z nedbalosti, resp. je včlenila do upravených § 216 a 217, které byly rozšířeny, byly u nich zvýšeny trestní sazby a doplněny byly také zvláště přitěžující okolnosti. Tato novelizace souvisela s požadavky na přísnější a komplexnější potírání praní špinavých peněz, jak vyplývá z důvodové zprávy k této novele.²⁹

Jiným způsobem dělí trestné činy v hlavě páté doktor Draštík ve svém komentáři k trestnímu zákoníku³⁰, kdy rozlišuje tradiční majtkové trestné činy (např. krádež, zpronevěra či trestné činy podvodné povahy – např. podvod v § 209), úpadkové trestné činy, které poškozují nebo ohrožují práva věřitelů (např. porušení povinnosti při správě cizího majetku), dále počítačové trestné činy (např. neoprávněný přístup k počítačovému systému nebo nosiči dat) a nakonec podobně jako profesor Jelínek také zvláští skupinu spočívající v „krádeži užitku“ v § 207 a 208. Oba autoři také upozorňují na trestný čin zneužívání vlastnictví v § 229, který jako jediný chrání vlastní majetek pachatele, jež má větší hodnotu a je chráněn zvláštním právním předpisem, před ztrátou nebo zničením takové věci.

2.2. Aktuální otázky hranice výše škody v trestním právu

Hovoříme-li o trestných činech proti majetku, nelze opomenout výši škody, podle které se posuzuje škodlivost daného jednání. Výše škody je upravena ve výkladovém ustanovení § 138

---

²⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). Str. 643. ISBN 978-80-7502-576-0.

²⁹ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, poslanecký tisk č. 79/0.

³⁰ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Str. 1137-1138. ISBN 978-80-7478-790-4.

trestního zákoníku a byla v nedávné době poměrně výrazně upravena. Trestní zákoník tyto částky neobsahoval exaktně vyčíslené vždy, do 31. prosince 2001 (tehdy ještě ve starém trestním zákoníku pod číslem 140/1961 Sb.) byla výše škody uvedena s odkazem na nařízení vlády č. 464/1991 Sb., které stanovovalo nejnižší měsíční mzdu pro účely trestního zákona na 2 000 Kčs. Od této částky se poté odvíjely jednotlivé výše škody, a tak například škoda nikoli nepatrná byla stanovena jako částka minimální měsíční mzdy, škoda nikoli malá jako šestinásobek této částky (12 000 Kčs) atp. Od 1. ledna 2002 byly poté částky uvedeny přímo v zákoně a ve výši, ve které jsme je znali do 30. září 2020. V tomto osmnáct let dlouhém období sice byl přijat současný trestní zákoník, nicméně ten výkladové ustanovení v této části převzal beze změn, po celou tuto dobu tak nedošlo k úpravě těchto hranic, ačkoliv mezitím docházelo průběžně k inflaci a tyto hranice tak plně nereflektovaly současnou dobu.

Přijetím novely č. 333/2020 tak byly s účinností od 1. října 2020 stanoveny nové hranice pro posouzení výše škody v § 138, a sice ve dvojnásobné hodnotě oproti dřívějšímu stavu. Nyní tak škodu nikoli nepatrnou způsobí pachatel až od hranice nejméně 10 000 Kč, škodu nikoli malou od hranice nejméně 50 000 Kč atp. Tato změna působí bez pochyby ve prospěch pachatelů, nicméně dle mého názoru to byl krok správným směrem, který logicky odráží ekonomický vývoj v České republice. S odstupem bude jistě možné zhodnotit dopad na počet projednávaných případů v rámci soudních řízení, který by měl klesnout, oproti tomu lze předpokládat nárůst agendy v oblasti správního trestání. Nicméně v této době, kdy se nacházíme zhruba dva roky od účinnosti novely, není možné toto hodnocení ještě objektivně provést, navíc přihlédneme-li k již dva roky trvající pandemii covid-19, která sama o sobě měla vliv na kriminalitu, což vyplývá například ze závěrečné zprávy Nejvyššího státního zastupitelství za rok 2020.³¹

Snahu o změnu výše škody v trestním právu projevila již v dubnu roku 2019 skupina poslanců v čele s Helenou Válkovou pod sněmovním tiskem č. 466/0, tento návrh ale byl navrhovateli vzat zpět ve druhém čtení, neboť v mezičase předložila totožný návrh i vláda pod sněmovním tiskem č. 453/0, který posléze prošel celý legislativním procesem, když byl dne 6. srpna vyhlášen ve Sbírce zákonů.³²

---

³¹ ZPRÁVA O ČINNOSTI STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ ZA ROK 2020. Veřejná žaloba [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2021/06/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_SZ_za_rok_2020_textov%C3%A1_%C4%8D%C3%A1st.pdf

³² Sněmovní tisk č. 453/0, dostupný online z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=160778>.

Otázce ústavnosti ustanovení § 138 v trestním zákoníku se zabýval také Ústavní soud, a to ve svém nálezu Pl. ÚS 46/18.³³ Na Ústavní soud se obrátil Okresní soud v Liberci, který spatřoval v ustanovení § 138 rozpor s ústavním pořádkem, konkrétně namítal porušení čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle kterého se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Ve své argumentaci uvádí, že podle interní rešerše soudu z veřejně dohledatelných zdrojů je zřejmé, že od 90. let dochází neustále ke zvyšování životní úrovně obyvatel, stejně tak dochází k růstu spotřebitelských cen (inflaci), která podle něj stoupla jen mezi lety 2002 a 2018 o 30 procent. V důsledku toho dochází dle názoru navrhovatele k plíživému a postupnému zpřísnění trestního zákona, neboť částka 5 000 Kč má v roce 2018 výrazně nižší hodnotu než v roce 2002, je tak snazší se dopustit trestného činu a naplnit skutkovou podstatu. Dle jeho názoru by tak mělo dojít ke zrušení ustanovení § 138 odst. 1, neboť je z výše uvedených důvodů v rozporu s ústavním pořádkem.

Do řízení dále vstoupila vláda, která ve svém vyjádření uvedla, že se neztotožňuje s navrhovatelovou argumentací, neboť podle ní ustanovení § 138 nedosahuje úrovně protiústavnosti, připustila nicméně jeho určitou rigiditu.

Ústavní soud návrh okresního soudu zamítl, neboť se nedomnívá, že by k porušení čl. 40 odst. 6 Listiny docházelo. Odůvodňuje to tím, že tento článek směřuje zejména vůči retroaktivitě v právu, nicméně za současné situace pachatelé znají (nebo se mohou seznámit) s aktuální hranicí výše škody, podle které se jejich jednání bude posuzovat. Upozornil nicméně, že zpřísnění trestněprávní represe zejména vlivem ekonomického vývoje může být vnímán jako jeden z problémů současného trestního práva a je otázkou, zda tento přístup zákonodárce je v souladu s trestní politikou. Zároveň ale poznamenal, že v Poslanecké sněmovně již probíhají jednání o novele, která tyto hranice uvedené v § 138 zvýší na dvojnásobek, což se nakonec opravdu stalo.

2.3. Základní skutkové podstaty trestného činu krádeže

Trestný čin krádeže je upraven v ustanovení § 205 trestního zákoníku. Vzhledem k tomu, že primárním zaměřením této práce není podrobný rozbor skutkové podstaty trestného činu krádeže, neboť k tomuto tématu již bylo napsána celá řada velmi detailní odborné literatury,

---

³³ Nález Ústavního soudu ze dne 26. května 2020, sp. zn. Pl. ÚS 46/18.

komentářů i diplomových prací, věnuji se tomuto bodu pouze v takovém rozsahu, abych vysvětlil všechny podstatné pojmy a souvislosti, které se v zákonném znění objevují.

V prvním a druhém odstavci nalezneme dvě samostatné základní skutkové podstaty, ve třetím až pátém odstavci jsou potom uvedeny kvalifikované skutkové podstaty.³⁴ Základní skutkové podstaty uvedené v prvních dvou odstavcích spočívají vždy v jednání, kdy si pachatel přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a k tomu musí naplnit jednu z alternativních skutkových podstat uvedených v písmenech a) - e).³⁵ Jedná se o:

- a) způsobení škody na cizím majetku nikoliv nepatrné,³⁶
- b) spáchání činu vloupáním,
- c) pokusu uchovat si věc bezprostředně po činu násilím nebo pohrůžkou násilí,
- d) spáchání činu na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě a
- e) spáchání činu na území, na kterém je prováděna nebo byla provedena evakuace osob.

Z těchto ustanovení vyplývá, že škoda nemusí vždy nutně přesáhnout hranici 10 000 Kč, je-li naplněn jiný alternativní znak (např. spáchání činu vloupáním). Bylo-li naplněno vícero alternativních skutkových podstat, je třeba je při obvinění citovat všechny.³⁷

Z rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 1995 pod spisovou značkou 8 To 131/95, které je součástí Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu³⁸, poté vyplývá, že u jednotlivých skutkových podstat v písmenech a) až e) nemůže dojít k faktické konzumpci. K faktické konzumpci by došlo například v případě vraždy, během které by pachatel kromě usmrcení osoby také poškodil vybavení domácnosti, ke kterému by došlo v průběhu činu. U trestného činu krádeže toto ale možné není, kdy v dané kauze řešil brněnský krajský soud odvolání okresního státního zástupce proti rozsudku Okresního soudu v Blansku, kdy tento soud rozhodl o jednání, které spočívalo ve vypáčení dvířek herního automatu a odcizení hotovosti v hodnotě 4800 Kč obžalovaným číšníkem Z. Š. tak, že se dopustil trestného činu krádeže pouze

---

³⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1786. ISBN 978-80-7400-428-5.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tj. škoda přesahující částku 10 000 Kč dle ustanovení § 138 trestního zákoníku.

³⁷ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1787. ISBN 978-80-7400-428-5.

³⁸ Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu. XLVIII. 1996. Vydání 10. Str. 391.

podle písmene b) § 247 trestního zákoníku (tedy spáchání činu vloupáním), zatímco odcizení hotovosti již jako trestné neshledal, neboť se domníval, že se jednalo o jednání méně závažné a připustil tak faktickou konzumpci. Proti tomuto názoru se ale vyslovil brněnský krajský soud, který rozhodl, že všechny alternativní skutkové podstaty uvedené v odstavci prvním § 247 jsou stejně závažné a nelze některou z nich opomenout.

2.3.1. Základní skutková podstata trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1

Jak už bylo uvedeno výše, v odstavci 1 nalezneme základní skutkovou podstatu spočívající v přisvojení si cizí věci tím, že se jí pachatel zmocní. Pod pojmem přisvojení se poté rozumí nikoliv přivlastnění, protože pachatel trestného činu se nikdy vlastníkem věci stát nemůže³⁹, nýbrž delší dobu trávající možnost fakticky s věcí nakládat, zatímco pravý vlastník tuto dispozici nemá.

Věcí se podle výkladového ustanovení § 134 trestního zákoníku rozumí také ovladatelná přírodní síla (což může být například elektrická energie v síti, voda v nádrži), živá zvířata a zpracované oddělené části lidského těla (např. paruka nebo lidské tkáně či orgány).⁴⁰ Občanské právo rozlišuje věci na movité a nemovité (ustanovení § 498 občanského zákoníku), přičemž dle komentáře⁴¹ mohou být předmětem krádeže pouze věci movité. Předmětem krádeže se ale mohou stát i části věcí nemovitých, které od nich byly odděleny (okna nebo dveře).⁴²

V ustanovení § 205 odst. 1 písm. a) nalezneme alternativní skutkovou podstatu spočívající ve způsobení škody na cizím majetku nikoliv nepatrné. K výši škody a souvislosti s § 138 jsem se ve své práci již vyjadřoval vícekrát, zde tedy pouze doplním, jak se výše škodu stanovuje. Dle ustanovení § 137 trestního zákoníku se výše způsobené škody posuzuje nejprve podle ceny, za jakou se věc, která byla předmětem útoku, obvykle v místě a době činu prodává. Nelze-li výši škody takto určit, určuje se podle účelně vynaložených nákladů, které měl její vlastník s obstaráním stejné nebo podobné věci nebo uvedením v předešlý stav. Podstatné je také stáří věci nebo její opotřebení, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu pod spisovou značkou 4 Tz 75/66

---

³⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1790. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴⁰ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-9-2]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1787. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

ze dne 15. 11. 1966, který je uveden ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu⁴³, který se zabýval případem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, kdy tři obžalovaní měli vykopat osm let staré železniční kabely a soud rozhodl, že je třeba při určení výše škody vzít v potaz právě i opotřebení nebo stáří materiálu.

Alternativní skutková podstata podle § 205 odst. 1 písm. b) spočívá ve spáchání trestného činu vloupáním. Vloupáním se poté podle výkladového ustanovení § 121 trestního zákoníku rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jisticí překážky s použitím síly. Uzavřený prostor potom může být libovolně velký, může se jednat o herní automat (z rozhodovací praxe výše), ale také o byt nebo třeba zahradní domek. Uzavřením se poté rozumí nejčastěji uzamčení (např. visacím zámkem) či jiné zajištění proti vniknutí (petlice, zástrčka, plot).⁴⁴

Třetí alternativní skutkovou podstatou je podle § 205 odst. 1 písm. c) pokus uchovat si věc bezprostředně po činu násilím nebo pohrůzkou násilí. Bezprostřednost podle komentáře spočívá v krátké časové prodlevě mezi činem a násilím nebo pohrůzkou násilí.⁴⁵ Může se tak jednat o situace, kdy poškozený pachatele pronásleduje a dojde k souboji, ale už by to nebyla situace, kdy by se poškozený dostavil za pachatelem později toho dne nebo ještě později. Pojem násilí není přítom v trestním zákoníku definován, dle učebnice se jedná o použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo i očekávaného odporu.⁴⁶ Násilí je obvykle užito vůči poškozenému, může se ale jednat i osobu odlišnou (např. ochranku nebo hlídače).

V této souvislosti je vhodné přidat srovnání s trestným činem loupeže podle § 173 trestního zákoníku, který spočívá v použití násilí nebo bezprostřední pohrůžky násilím v úmyslu zmocnit se cizí věci. Zásadní odlišností mezi loupeží dle § 173 odst. 1 a krádeží dle § 205 odst. 1 písm. c) je úmysl pachatele a doba předmětného jednání. Zatímco u loupeže je násilí nebo pohrůžka násilí použito a priori a s úmyslem se věci zmocnit, u krádeže se jedná o situaci, kdy pachatel reaguje na stav po spáchání trestného činu a snaží se odcizenou věc uchovat.

---

⁴³ Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu. Ročník XIX. 1967. Vydání 2. Str. 88.

⁴⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

⁴⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1793. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

V ustanovení § 205 odst. 1 písm. d) se nachází čtvrtá alternativní skutková podstata, která spočívá ve spáchání činu na věci, kterou má poškozený na sobě nebo při sobě, čímž se rozumí mimo jiné i kapesní krádeže.⁴⁷ Pojmem „při sobě“ se rozumí nejenom situace, kdy poškozený věc drží (např. deštník v ruce), ale i pokud věc krátkodobě odloží (např. při placení).⁴⁸

Poslední alternativní skutkovou podstatou uvedenou v § 205 odst. 1 písm. e) je spáchání krádeže na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob. Evakuací se podle ustanovení § 12 vyhlášky ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. rozumí přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí (živelní pohroma, průmyslová havárie apod.). Toto ustanovení bylo do trestního zákoníku přidáno až s přijetím současného trestního zákoníku v roce 2009, kdy z důvodové zprávy⁴⁹ vyplývá, že účelem tohoto ustanovení je postihnout přísněji situace, kdy je ochrana majetku ze strany státu zvláště ztížena a pachatel svým jednáním zároveň projevuje zvláštní bezohlednost. Ani u této skutkové podstaty tak není nutné způsobení škody nikoliv nepatrné a vyšší, ale postačí odcizení věci jakékoliv hodnoty.

2.3.2. Základní skutková podstata trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2

Ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku obsahuje samostatnou základní skutkovou podstatu, která postihuje recidivu u trestného činu krádeže spáchaného podle prvního odstavce. Jak uvádí komentář⁵⁰, nezáleží na tom, pod jakým písmenem byla skutková podstata v odstavci prvním naplněna, podstatné je to, zda byl pachatel za takový čin za poslední tři roky odsouzen nebo potrestán. Šámal nicméně ve svém komentáři upozorňuje, že v takovém případě by bylo třeba zvažovat případné potrestání pachatele v souladu s ustanovením § 39 odst. 1, 2 trestního zákoníku o výměře trestu, příp. také v souvislosti se zásadou subsidiarity trestní represe dle ustanovení § 12 trestního zákoníku, kdy bude záležet na závažnosti dřívějšího pachatelova jednání.

---

⁴⁷ DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-9-2]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴⁸ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1794. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴⁹ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, trestní zákoník, poslanecký tisk č. 410/0.

⁵⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. Str. 1795. ISBN 978-80-7400-428-5.

K naplnění této skutkové podstaty se vyžaduje „odsouzení pachatele za takový čin“, tedy za trestný čin krádeže nebo obdobný trestný čin, čímž se podle rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích pod spisovou značkou 3 To 595/96 může stát i spáchání trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu pod spisovou značkou 8 Tdo 1311/2012 se pak odsouzením za takový čin myslí nejen situace, kdy byla daná osoba odsouzena za poslední tři roky jako pachatel ve smyslu § 22 trestního zákoníku, ale i situace, kdy se daná osoba dopustila účastenství ve smyslu § 24 trestního zákoníku u předmětného trestného činu. Zároveň se nevyžaduje, aby došlo k výkonu trestu, nicméně toto ustanovení se vztahuje pouze na rozsudky, které nabyly v této době právní moc.⁵¹

Výše zmíněné ustanovení se stalo součástí právního řádu České republiky až s přijetím současně účinného trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., dřívější trestní zákoník ve svém ustanovení § 247 recidivu u trestného činu krádeže zvláště nepostihoval. Recidiva jako taková je obecně přitěžující okolnost podle ustanovení § 42 písm. q), nicméně v tomto případě se recidiva stala jedním ze znaků základní skutkové podstaty.⁵² Tím se toto ustanovení stalo poměrně unikátním, neboť postihuje výrazně přísněji recidivní jednání pachatele – nevyžaduje se totiž žádná jiná okolnost než přisvojení si cizí věci zmocněním, což v praxi může vést k situacím, kdy by byl pachatel-recidivista stíhán za krádež věcí nepatrné hodnoty. Je třeba samozřejmě vzít v úvahu zásady subsidiarity trestněprávní represe uvedenou v ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku, i přesto je ale otázkou, zda je taková přísnost daného ustanovení nezbytná za předpokladu, že postihuje určitou skupinu pachatelů přísněji než jiné. Pohlédneme-li na statistiky, za rok 2021 bylo registrováno celkem 57 337 krádeží, z toho 12 870 případů (tedy asi 22 %) bylo spácháno již dříve trestanými osobami. Ze statistik ale není zřejmé, jaké trestné činy tito pachatelé dříve spáchali, nelze tak relevantně dovodit, kolik z nich bylo stíháno na základě ustanovení § 205 odst. 2.

2.4. Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže

2.4.1. Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 3 a 4

Další odstavce § 205 obsahují již kvalifikované skutkové podstaty k odstavcům 1 a 2. Ustanovení § 205 odst. 3 postihuje spáchání trestných činů uvedených v § 205 odst. 1, 2, byla-li

---

⁵¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

⁵² Recidivu jako jeden ze znaků skutkové podstaty můžeme v trestním zákoníku nalézt, vždy se ale jedná o znak kvalifikované skutkové podstaty (např. u trestného činu zpronevěry v § 206 odst. 2 či u trestného činu podvodu podle § 209 odst. 2).

jimi způsobena větší škoda (tedy nejméně 100 000 Kč ve smyslu § 138 trestního zákoníku), kdy se zvyšuje sazba u trestu odnětí svobody na jeden rok až pět let.

V ustanovení § 205 odst. 4 jsou potom upraveny další kvalifikované skutkové podstaty, spočívající v dopuštění se trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1, 2 jako člen organizované skupiny, spáchání takového činu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek a způsobení takovým činem značné škody (nejméně 1 000 000 Kč dle § 138 trestního zákoníku). Pojem organizovaná skupina není v trestním zákoníku nijak definován a nelze ho zaměňovat s pojmem organizovaná zločinecká skupina, jenž je upraven výkladovým ustanovení § 129 trestního zákoníku jako společenství nejméně tří osob s vnitřní organizační strukturou, rozdělením funkcí a dělbou činnosti se zaměřením na soustavné páčání trestné činnosti. Organizovaná skupina je vymezena zejména judikaturou⁵³, konkrétně rozsudkem Nejvyššího soudu R 45/1986 Sb. rozh. tr., kde ji soud charakterizuje jako alespoň „tříčlenné sdružení trestně odpovědných osob, jejichž vzájemná součinnost na realizování trestné činnosti vykazuje takovou míru plánovitosti jejího průběhu a tomu odpovídající a koordinaci úloh jednotlivých účastníků, že tyto okolnosti zvyšují pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu a tím i jeho nebezpečnost pro společnost“. Lze tedy konstatovat, že organizovaná skupina a organizovaná zločinecká skupina jsou totožné co do minimálního počtu členů, vůle páchat trestnou činnost a do určité míry i dělbu činnosti, liší se ale tím, že organizovaná zločinecká skupina vykazuje vyšší míru vnitřní hierarchie, dělby úkolů a záměr páchat trestnou činnost po delší časové období. Pro spáchání trestného činu krádeže podle ustanovení § 205 odst. 4 se vyžaduje naplnění znaků organizované skupiny, tzn. může se jednat i o jednorázové spáchání takového činu, kdy daná skupina nebude mít silnější organizační strukturu, nicméně i nadále bude vyžadována určitá dělba práce a společný zájem se dopustit protiprávního jednání.

Stav ohrožení státu je upraven § 7 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky č. 110/1998 Sb. a vyhláší se v situaci, kdy by byla bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo územní celistvost státu, příp. kdyby byly ohroženy jeho demokratické základy. V České republice nebyl doposud stav ohrožení státu nikdy vyhlášen. Totéž lze konstatovat o válečném stavu, který je upraven v článku 43 Ústavy (v souladu s ústavním zákonem č. 300/2000 Sb.), a který by vyhlásil

---

⁵³ VÁVRA, Libor. Nikoli každá organizovaná skupina je zločinecká [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/nikoli-kazda-organizovana-skupina-je-zlocinecka>

Parlament v případě, kdy by byla Česká republika napadena nebo by bylo třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně proti napadení.

Třetím mimořádným stavem, během kterého dochází k ohrožení bezpečnosti a fungování státu podle ustanovení § 2 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, je nouzový stav, který oproti stavu ohrožení státu a válečnému stavu musí být vyhlášen vždy na celém území. Blíže je poté nouzový stav upraven v ustanoveních § 5 a 6 výše uvedeného zákona a nelze nechat bez povšimnutí, že s vyhlášením nouzového stavu má Česká republika aktuální zkušenost v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19. Ke dni dokončení práce byl nouzový stav v České republice v souvislosti s touto okolností vyhlášen v obdobích 12. března 2020 až 17. května 2020, 5. října 2020 až 11. dubna 2021 a 26. listopadu 2021 až 25. prosince 2021, vždy formou usnesení vlády dle § 5 a 6 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, přičemž v rámci jednotlivých období byl nouzový stav dodatečně prodlužován.

Vzhledem k nedostatečné vyjasněnosti a absenci judikatury v této oblasti pak začalo docházet k tomu, kdy i méně závažné trestné činy krádeže byly posuzovány nikoliv podle základních skutkových podstat v ustanoveních § 205 odst. 1, 2, nýbrž podle ustanovení § 205 odst. 4, kdy byl nouzový stav chápán jako „jiná událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek“, což opodstatňovalo uložení vyšší sazby trestu odnětí svobody (a to dva roky až osm let).⁵⁴ Spáchání trestného činu v době nouzového stavu potom navíc ještě naplňovalo přitěžující okolnost podle § 42 písm. j) trestního zákoníku, kdy byl daný trestný čin dle soudů spáchán za krizové situaci nebo ve stavu ohrožení státu, zdraví či majetku obyvatel.

Jak vyplývá ze studie Jakuba Drápala a Libora Duška z Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze publikované v květnu 2021 v rámci projektu Legal Data Hub, za dobu trvání nouzového stavu od jara 2020 do jara 2021 bylo takto postiženo odhadem mezi 1000 a 1500 osob, z toho necelých 500 případů připadá na krádeže (často bagatelní – medializovány byly případy krádeže pěti housek, vibrátoru, žiletek nebo čokoládových bonbonů). A právě kauza krádeže čokoládových bonbonů v hodnotě 80 Kč se stala případem, na kterém Nejvyšší soud ujednotil výklad trestního zákoníku v této oblasti.

---

⁵⁴ DRÁPAL, Jakub a Libor DUŠEK. *Tresty za nouzového stavu: nedořešený problém*. Praha, 2021. Studie. Právnická fakulta Univerzity Karlovy.

V rozsudku č. 15 Tdo 110/2021 Nejvyšší soud závazně stanovil, že pouhá skutečnost, že byl trestný čin spáchán v období nouzového stavu, neopravňuje použití kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 4 trestního zákoníku. Mimo souvislosti časové a územní tak musí být naplněna i souvislost věcná, kdy pachatelovo jednání je spojeno s danou krizovou situací, příp. pachatel takovou situaci ke spáchání svého činu zneužívá (mohlo by jít např. o krádež respirátorů v obchodě, krádeže v nemocnicích apod.). V daném případě se jednalo o výše zmíněné čokoládové bonbony, které se pachatel pokusil odcizit v dubnu roku 2020 na benzinové pumpě, byl ale spatřen obsluhou a zadržen do příjezdu policie, během této doby obsluze vyhrožoval zabitím, čímž se dopustil navíc trestného činu nebezpečné vyhrožování, za což byl Okresním soudem Plzeň-město odsouzen k úhrnnému trestu v délce trvání 2 roky a 6 měsíců. Odvolání obou stran poté zamítl Krajský soud v Plzni v srpnu téhož roku. Odsouzený poté podal dovolání k Nejvyššímu soudu, který mu vyhověl a svým výkladovým stanoviskem tak sjednotil rozhodovací praxi soudů nižších instancí.

Z daného rozsudku pak plyne, že je třeba prokázat propojení mezi trváním nouzového stavu a některou z okolností spáchaného trestného činu, které by odůvodňovalo vyšší společenskou nebezpečnost daného jednání, čímž by byla naplněna kvalifikovaná skutková podstata § 205 odst. 4. Samotná existence nouzového stavu pak není důvodem pro automatické použití vyšší trestní sazby, chybí-li tam ona příčinná souvislost. Vedle toho Nejvyšší soud také judikoval, že nouzový stav není možné považovat za „jinou událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“, neboť jednak není událostí (z hlediska právní teorie se nejedná o nevolní právní skutečnost), ale zejména neohrožuje život nebo zdraví lidí, naopak má těmto škodám za cíl předcházet.

Vrátím-li se tak ke studii citované v úvodu této části mé práce, jsou zde stovky až nižší tisíce pachatelů, kteří byli neprávem odsouzeni k vyššímu trestu. Jak upozorňují autoři studie, tyto osoby zhruba ve $\frac{3}{4}$ případů nepodali ani odvolání, nemohli tak podat dovolání, navíc už často uplynuly příslušné lhůty. Jedinou možností je tak podání stížnosti pro porušení zákona, kterou může podat ministr spravedlnosti dle § 266 a násl. trestního řádu. Ministryně spravedlnosti Marie Benešová vydala na konci července roku 2021 stanovisko⁵⁵, ve kterém popisuje, za jakých

---

⁵⁵ K podnětům k podání stížnosti pro porušení zákona v souvislosti s uloženými tresty za vybrané trestné činy spáchané za nouzového stavu státu (pandemie COVID-19). Justice.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/documents/12681/715672/Obecn%C3%A9+stanovisko+SPZ+%28nouzov%C3%BD+stav%29.pdf/ddb830a0-1737-457e-8f07-26479a99de6c>

okolností je možné podat podnět k podání stížnosti pro porušení zákona, ve kterém reflektuje rozhodnutí Nejvyššího soudu. Podle zprávy Českého rozhlasu ze dne 15. října 2021⁵⁶ se takto podařilo napravit 44 případů (v červenci 2021 to bylo 14 případů). Nezbyvá než věřit, že se jednalo o ojedinělý exces v justičním systému a do budoucna už bude zřejmé, kdy a za jakých podmínek je možné ustanovení § 205 odst. 4 využít.

2.4.2. Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 205 odst. 5 a 6

Aby bylo pojednání o skutkových podstatách trestného činu krádeže úplné, doplňuji ještě údaje k pátému a šestému odstavci § 205. V pátém odstavci najdeme dvě nejzávažnější kvalifikované skutkové podstaty, kdy hrozí trest odnětí svobody ve výši pěti až deseti let. Jde zprvu o způsobení škody velkého rozsahu (tj. minimálně 10 000 000 Kč podle výkladového ustanovení § 138 odst. 1 trestního zákoníku), zadruhé o spáchání takového činu v úmyslu usnadnit nebo umožnit spáchání teroristického trestného činu.

Podle ustanovení § 205 odst. 6 je příprava trestného činu krádeže trestná. Jak vyplývá z ustanovení § 20 odst. 1, příprava je trestná jen u zvláště závažných trestných činů a to pouze v případech, pokud tak zákon výslovně stanoví. Zvláště závažným zločinem je podle ustanovení § 14 odst. 3 takový úmyslný trestný čin, u kterého je stanovena horní hranice trestní sazby minimálně na deset let. Takové podmínky u trestného činu krádeže splňují pouze kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 5, u kterých je tedy už stádium přípravy možné trestat.

2.5. Trestný čin krádeže z pohledu statistiky

V následující části své práce se ve stručnosti zaměřím na trestný čin krádeže z hlediska policejních statistik kriminality. Vycházím přitom z oficiálních dat zveřejněných na webu www.policie.cz, kde lze dohledat údaje od roku 1993.^{57 58 59}

---

⁵⁶ KARASOVÁ, Jana. Drobné krádeže v nouzovém stavu. Stovky lidí dostaly nepřiměřený trest, nápravy se ale dočká jen hrstka. IRozhlas.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/drobne-kradeze-nouzovy-stav-neprimereny-trest-naprava_2110151203_btk

⁵⁷ Statistiky kriminality 1993-1999. Policie.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminality-1993-1999.aspx>

⁵⁸ Statistické přehledy kriminality. Policie.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

⁵⁹ Kriminalita. Policie.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Na úvod je třeba říci, že majetková kriminalita obecně patří mezi nejčastější druh kriminality na území České republiky minimálně od vzniku samostatného českého státu. To lze vyčíst jednak z publikací, které se tématem kriminality zabývají⁶⁰, jednak i ze statistických dat. Pro příklad uvádím rok 2019⁶¹, kdy bylo podle Statistické ročenky České republiky za rok 2019, vydané Českým statistickým úřadem⁶², za celý rok spácháno celkem 199 221 trestných činů, z nichž majetková kriminalita činila 102 136 případů, tj. asi 51 procent. Z tohoto počtu potom bylo 82 011 (tj. asi 41 %) případů krádeží, zbylé případy tvořily ostatní majetkové trestné činy. Je tedy vidět, že nejenom majetková kriminalita, ale i samotný trestný čin krádeže tvoří většinu trestné činnosti páchané na území České republiky.

Objasněnost majetkové kriminality oproti tomu zůstává na poměrně nízké úrovni.⁶³ Nejvíce případů (a to až kolem 60 procent) bylo objasněno na počátku 90. let, od té doby toto číslo výrazně kleslo a v posledních letech se pohybuje okolo 25 procent.

Trestný čin krádeže tedy patří mezi nejčastěji páchané trestné činy (podobně je tomu i v dalších zemích střední Evropy).⁶⁴ Z hlediska statistik Policie ČR rozlišuje dvě hlavní skupiny krádeží: krádeže prosté a krádeže vloupáním. Krádeže prosté jsou zastoupeny častěji: V roce 2019 bylo spácháno 59 850 krádeží prostých a 22 161 krádeží vloupáním, podobný poměr předchází i v minulých letech.

Krádež prostá spočívá v odcizení věci, která je volně přístupná, resp. k jejímu získání není třeba překonávat žádné rozsáhlé překážky (pachatel nemusí např. vyrazit dveře), často se jedná o pouliční kriminalitu.⁶⁵ Mezi nejčastějšími situacemi nalezneme kapesní krádeže (odcizení věci, kterou má jiný u sebe), krádeže motorových jednostopých a dvoustopých vozidel, krádeže jízdních kol, krádeže věcí z aut nebo krádeže v bytech či jiných subjektech.

---

⁶⁰ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Str. 262. ISBN 978-80-7478-614-3.

⁶¹ Záměrně neuvádím data z roku 2020, který byl poznamenán omezeními souvisejícími s pandemií onemocnění covid-19. Zároveň v době dokončení práce ještě nebyla k dispozici přesná data za rok 2021.

⁶² Statistická ročenka České republiky - 2020. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2020>

⁶³ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Str. 264-265. ISBN 978-80-7478-614-3.

⁶⁴ Tamtéž, str. 267.

⁶⁵ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9.

Prosté krádeže jsou velmi často provázeny nízkou mírou objasněnosti (a to i v porovnání s celou oblastí majetkové kriminality). A tak v roce 2019 byla u kapesních krádeží míra objasněnosti pouze 8 procent, u krádeží motorových jednostopých a dvoustopých vozidel 20, resp. 36 procent, u krádeží jízdních kol 22 procent a u krádeží věcí z aut 13 procent. Pachatelé mohou být jak příležitostní, tak profesionální, skupiny profesionálně organizovaných pachatelů jsou typické zejména u krádeží motorových vozidel. U kapesních krádeží je pak charakteristická vysoká míra latence, neboť tyto trestné činy nejsou často nahlašovány, skutečný počet případů by tak jistě byl mnohem vyšší.⁶⁶

Krádeže vloupáním jsou ty krádeže, které naplní skutkovou podstatu ustanovení § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Pachatel se tak zmocní cizí věci tím, že vnikne do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly (podle ustanovení § 121 trestního zákoníku). Rozlišovány jsou případy podle objektu vloupání, kdy mezi nejčastější případy řadíme vloupání do rodinného domu, vloupání do bytu, vloupání do obchodů, vloupání do víkendových rekreačních chat či vloupání do restaurací a hostinců. I u tohoto druhu krádeží se potýkají kriminalisté s nízkou mírou objasněnosti, která v závislosti na předmětu útoku pohybuje mezi 20 a 40 procenty, je tak průměrně nepatrně vyšší než u prostých krádeží.

---

⁶⁶ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Str. 270. ISBN 978-80-7478-614-3.

3. Právní úprava trestného činu krádeže ve francouzském trestním právu

V následující části své diplomové práce se budu věnovat srovnání české a francouzské právní úpravy trestného činu krádeže. Nejprve se stručně zaměřím na otázku právní geografie, právních kultur a právních systémů a zařazení francouzského práva mezi ně, následně se zaměřím na francouzský právní řád obecně, a nakonec se budu zabývat právní úpravou samotného trestného činu krádeže dle francouzského Code Pénal. Pracovat přitom budu s účinným originálním zněním právního předpisu a také s vybranými učebnicemi francouzského trestního práva. Při srovnávání se zaměřím nejen na úpravu de lege lata, ale pokusím se také zhodnotit a navrhnout případné změny do českého právního řádu de lege ferenda.

3.1. K pojmům právní geografie, právní kultura a právní systém

Vědu, jež se zabývá srovnávacím přístupem k právu, označujeme jako právní komparatistiku (srovnávací právní vědu).⁶⁷ Rozlišujeme přitom právní makrokomparatistiku, která se zabývá srovnáváním právních řádů jako celků, a právní mikrokomparatistiku, která se zabývá srovnáváním jednotlivých právních institutů.⁶⁸ V rámci právní komparatistiky potom můžeme nejčastěji narazit na dva hlavní velké právní systémy (Gerloch je ve své výše uvedené publikaci nazývá také právními kulturami) – systém kontinentální a systém angloamerický, které doplňuje systém islámský.

Vydeme-li z klasického třídění právních systémů, pak řadíme francouzské právo do kontinentálního systému. Pro ten je typický dělení práva na právo soukromé a právo veřejné, převaha a významná role práva psaného (včetně tvorby zákoníků – kodexů, jež souhrnně upravují související právní instituty do jednoho předpisu) nebo například postavení soudů, které právo pouze nalézají (nikoliv vytváří jako v případě angloamerického právního systému).⁶⁹

Samotný kontinentální právní systém potom můžeme dále dělit do několika okruhů. Gerloch uvádí následující dělení:⁷⁰

---

⁶⁷ KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck, 1996. Beckovy právníké učebnice. Str. 92. ISBN 80-7179-089-3.

⁶⁸ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právníké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Str. 105. ISBN 9788073808389.

⁶⁹ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právníké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Str. 106. ISBN 9788073808389.

⁷⁰ Tamtéž.

- románsko-germánský okruh,
- skandinávský okruh,
- východoevropský okruh,
- balkánský okruh,
- okruh bývalých koloniálních zemí.

Knapp pak uvádí následující okruhy:⁷¹

- francouzský,
- rakouský,
- německý,
- švýcarský,
- skandinávský,
- latinskoamerický,
- sovětský (socialistický, dnes již neexistující).

Dalo by se říci, že v třídění obou autorů nejsou velké rozdíly, do určité míry kopírují výše uvedené jiné způsoby třídění právních systémů. Francouzské právo pak můžeme dle Gerlocha zařadit do románsko-germánského okruhu, v případě Knappa by francouzské právo tvořilo samostatný okruh. Knapp zároveň uvádí, že francouzské právo mělo pro podobu kontinentálního právního systému stěžejní význam, neboť se zde od přelomu 18. a 19. století formoval.⁷²

S francouzským právem (resp. jeho vlivem) se můžeme setkat ve velké části zemí Západní Evropy, dále v zemích Latinské Ameriky, zemích Blízkého i Dálného východu, jihovýchodu Asie a neposlední řadě také v bývalých koloniálních zemích, které se nacházejí na území Afriky (např. dnešní Maroko, Alžírsko, Džibutsko nebo Čad).⁷³

---

⁷¹ KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck, 1996. Beckovy právnické učebnice. Str. 113. ISBN 80-7179-089-3.

⁷² KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck, 1996. Beckovy právnické učebnice. Str. 113. ISBN 80-7179-089-3.

⁷³ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. Str. 92-93. ISBN 80-7179-028-1.

3.2. Historický vývoj francouzského trestního práva

3.2.1. Období Velké francouzské revoluce a počátek 19. století

Jak už bylo uvedeno výše, francouzské právo řadíme do kontinentálního právního systému, přičemž Francie je dokonce považována za jeho kolébku. Počátek etapy francouzského moderního práva můžeme datovat do období jedné z nejvýznamnějších francouzských historických událostí - Velké francouzské revoluce - která probíhala mezi lety 1789 a 1799.⁷⁴ Toto období znamenalo odvrácení od práva z období monarchie (tzv. l'Ancien Régime), kdy (mimo jiné) neplatila jedna ze základních zásad soukromého práva – rovnost zúčastněných stran (práva jednotlivce byla často potlačována ve prospěch práv rodiny nebo zaměstnavatelů).⁷⁵

Revoluční hnutí s sebou přineslo výrazně modernější právní řád v řadě oblastí. Jedním z příkladů je první trestní zákoník, který byl přijat na území Francie, a sice revoluční trestní zákoník z roku 1791 (skládal se ze dvou knih), který byl přijat Ústavodárným národním shromážděním v červenci a říjnu 1791.⁷⁶ Tento zákoník se nesl ve znamení odluky od monarchie i katolické církve (neobsahoval například trestný čin sodomie, která byla v té době odsuzována) a naopak vycházel z myšlenek osvícenství a Velké francouzské revoluce, resp. z tezí uvedených v Deklaraci práv člověka a občana. To se projevilo zejména v zakotvení zásady legality a ustavení principů nullum crimen sine lege a nulla poena sine lege, čímž došlo k oslabení běžného užívání zvykového práva.⁷⁷ Autoři se totiž domnívali, že by měl každý člověk vědět, za co a k čemu může být odsouzen. (tamtéž) Vedle těchto obecných pravidel se také v tomto zákoníku poprvé objevila trichotomie protiprávních činů.⁷⁸ Úpravou prošla i problematika trestání, kdy byly odstraněny tělesné tresty (výjimkou byl trest smrti, který zůstal ve francouzském právním řádu až do roku 1981⁷⁹ a místo spíše nahodilého udílení trestů došlo k jejich lepší systematizaci v zájmu rovnosti osob před zákonem.⁸⁰

---

⁷⁴ DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 158. ISBN 978-2-275-09078-8.

⁷⁵ Tamtéž, str. 158.

⁷⁶ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 21. ISBN 2247179681.

⁷⁷ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 23. ISBN 2297068174.

⁷⁸ Tamtéž, str. 33.

⁷⁹ Abolition de la peine de mort. Assemblée Nationale [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.assemblee-nationale.fr/histoire/peinedemort/>

⁸⁰ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 23. ISBN 2297068174.

Období Velké francouzské revoluce a přelom 18. a 19. století jsou označovány jako tzv. přechodné období (*le droit intermédiaire*), po jehož skončení došlo k přijetí jednoho z nejvýznamnějších právních předpisů vůbec, občanského zákoníku známého pod názvem *Code civil* (21. března 1804, označovaný mezi lety 1807 a 1816 a mezi lety 1852 a 1870 také jako *Code Napoleon*), který je ve znění mnoha novel účinný dodnes a inspiroval další evropské zákonodárce při tvorbě nových zákonů.⁸¹

Code civil obsahoval 2 281 článků a byl dílem, které vycházelo z myšlenek osvícenství a Deklarace práv člověka a občana z roku 1789. Odrážel teorii dělby státní moci od Charles Louis Montesquieuho, z myšlenek Jean Jacques Rousseaua zase přejal koncept společenské smlouvy ve smyslu dobrovolnosti, se kterou občané předávají část svých práv státu, zakotvil princip přirozených práv člověk a zcela změnil vztah mezi občanem a státem.⁸² Článek 4 zákoníku obsahoval zákaz odepření spravedlnosti (*denegatio iustitiae*) bez zřejmého důvodu, čímž zaručoval, že se práva dostane každému. V článku 5 bychom poté našli ustanovení znemožňující precedenční působení soudních rozhodnutí, což je dodnes jedním ze základních znaků kontinentálního systému práva.⁸³

Porevoluční kodifikační úsilí neskončilo ale ani zdaleka u občanského zákoníku *Code civil*. O dva roky později byl přijat nový občanský soudní řád (*Code de procédure civile*, 14. dubna 1806), obchodní zákoník (*Code de commerce*, 29. srpna 1807), trestní řád (*Code d'instruction criminelle*, 16. listopadu 1808) a konečně trestní zákoník (*Code pénal*, 12. února 1810). Poslední dva zmíněné kodexy vstoupily v účinnost společně v roce 1811.⁸⁴

Trestní řád z roku 1808 zakotvil dvě fáze trestního řízení: přípravné řízení, které bylo neveřejné a nemohli se ho účastnit ani obhájci, a řízení před soudem, které bylo založené na principu obžalovacím. Soudcem se stejně jako dnes mohl stát pouze občan s dokončeným právnickým vzděláním, rozhodující slova nicméně měla porota složená ze zástupců veřejnosti.⁸⁵

---

⁸¹ KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck, 1996. Beckovy právní učebnice. Str. 114-115. ISBN 80-7179-089-3.

⁸² DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 159. ISBN 978-2-275-09078-8.

⁸³ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C.H. Beck, 1995. Beckovy právní učebnice. Str. 93. ISBN 80-7179-028-1.

⁸⁴ VYŠNÝ, Peter. *Svetové dejiny štátu a práva*. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, 2017. Str. 156. ISBN 978-80-568-0023-2.

⁸⁵ Tamtéž, str. 159.

Základními zásadami byla zásada ústnosti, veřejnosti, kontradiktornosti a volného hodnocení důkazů.

Trestní zákoník z roku 1810 sestával ze čtyř knih.⁸⁶ První z nich pojednávala o trestech ve věcech trestních a jejich charakteristice (*Des peines en matière criminelle et correctionnelle, et de leurs effets*). Tresty byly podle článku 6 rozděleny na ty postihující osobu (tělesné) a zároveň ponižující (potupující, zahanbující), mezi které byly řazeny trest smrti, nucené práce (na určitou dobu nebo na doživotí, deportace a trest uvěznění, dále na tresty pouze ponižující (praní, vyhoštění⁸⁷ a zbavení občanských práv) a nakonec na tresty nápravné (výchovné) - dočasné uvěznění v nápravném zařízení, dočasné zbavení některých občanských práv a pokuta. O podrobnějším popisu jednotlivých druhů trestů v trestním zákoníku z roku 1810 by se jistě daly popsat desítky stránek, nicméně tím bych se už příliš odchýlil od hlavního tématu.

Než přistoupím k dalším knihám, nemohu opomenout první článek zákoníku, kde nalezneme trichotomii protiprávního jednání, která ale byla poprvé použita již v trestním zákoníku z roku 1791.⁸⁸ (o této problematice dále v kapitole 3.3.4.) Protiprávní jednání (*infractionnes*) rozděluje na tři kategorie: *la contravention* (nejbližší český ekvivalent by byl nejspíše přestupek), *le délit* (přečin) a *le crime* (zločin). Hlediskem dělení jsou dle textu zákona druhy trestů, které mohou být za daná jednání uloženy, zprostředkovaně pak v zásadě jako dnes závažnost činů (za méně závažné činy byly ukládány méně přísné tresty a naopak). Toto dělení protiprávních jednání zůstalo ve francouzském trestním právu dodnes a současný trestní zákoník ho uvádí v článku 111-1, kde ho podmiňuje odlišnou závažností jednotlivých kategorií.

Druhá kniha trestního zákoníku z roku 1810 popisovala formy účastenství a způsob jejich trestání (*Des personnes punissables, excusables ou responsables, pour crimes ou pour délits*), zároveň obsahoval několik ustanovení o vyloučení trestní odpovědnosti (např. osoby trpící demencí nebo osoby k trestnému činu silou donucené).

---

⁸⁶ CODE PÉNAL DE 1810 Édition originale en version intégrale, publiée sous le titre : CODE DES DÉLITS ET DES PEINES. LE DROIT CRIMINEL [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: https://ledroitcriminel.fr/la_legislation_criminelle/anciens_textes/code_penal_1810/code_penal_1810_1.htm

⁸⁷ Rozdíl mezi deportací a vyhoštěním spočíval v době trvání. Deportace podle článků 7 a 17 spočívala v nuceném opuštění francouzského státu a doživotním zákazu návratu zpět. Pokud by se takto odsouzený vrátil na území Francie, byl by mu udělen trest doživotních nucených prací. Vyhoštění oproti tomu trvalo podle článku 32 od pěti do deseti let, nicméně pokud by se potrestaný vrátil, byl by mu uložena deportace.

⁸⁸ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 33. ISBN 2297068174.

Třetí kniha se nazývala O Zločinech, přečinech a jejich trestání (Des crimes, des délits et de leur punition) a dělila se dále na dvě hlavní části. První z nich obsahovala zločiny a přečiny proti věcem veřejným (dnes bychom sem řadili zejména trestné činy z hlavy IX., X. a XI. současného českého trestního zákoníku), druhá potom zločiny a přečiny proti osobám a majetku.

Nakonec kniha čtvrtá obsahovala výše uvedené přestupky (contraventions) a tresty za ně. Mezi jednání, která byla postihována podle této hlavy (a která byla dále dělena do tří tříd, což se mimochodem v určité obměně dochovalo dodnes), bychom mohli zařadit například neudržování pecí, krbů či komínů, neopatrné odhození odpadků na jinou osobu, nezbavení své zahrady housenek nebo neuposlechnutí pokynů úřední osoby na veřejné komunikaci. Ačkoliv zní tato provinění z dnešního pohledu možná až příliš obskurně, je třeba také vzít v potaz tresty, které za ně mohly být ukládány, a sice pokuta ve výši jednoho až pěti franků, což odpovídalo odhadem jedné denní mzdě kuchaře nebo služebné v domácnosti.⁸⁹

Souhrnně lze tedy trestní zákoník z roku 1810 popsat jako na svou dobu moderní kodex, který ve svých čtyřech knihách zakotvil zásadu legality (resp. zásadu nullum crimen et nulla poena sine lege) a také povinnost soudců projednat každý případ individuálně a dle okolností vyměřit trest.⁹⁰ Tresty byly chápány ve smyslu absolutní teorie trestání, kdy jejich v zásadě jediným účelem bylo potrestání pachatele a odplata (nikoliv náprava či výchova). Code pénal z roku 1810 obsahoval také trest nejvyšší – trest smrti – který bylo možné uložit za 36 trestných činů (např. za vraždu, vlastizradu nebo také krádež, pokud byla naplněna jedna z pěti podmínek: krádež byla spáchána v noci, krádeže se dopustily dvě nebo více osob, krádež byla spáchána se zbraní, krádež byla spáchána násilím nebo s hrozbou násilí nebo pokud byla krádež spáchána vloupáním).

3.2.2. Nový francouzský trestní zákoník z roku 1994

V průběhu 19. a 20. století byl Code pénal mnohokrát novelizován, až byl v roce 1994 zcela nahrazen novým trestním zákoníkem (podobně jako český občanský zákoník z roku 2012 i tento byl francouzsky nazýván jako Nouveau Code Pénal, tedy Nový trestní zákoník). Přijat byl 22. července 1992 a účinným se stal 1. března 1994. Skládal se z pěti knih (livres), které se nazývaly Obecná ustanovení (Dispositions générales), Zločiny a přečiny proti osobám, (Crimes et

---

⁸⁹ CHANUT, Jean-Marie, Jean HEFFER, Jacques MAIRESSE a Gilles POSTEL-VINAY. Les disparités de salaires en France au XIXe siècle. *Histoire & Mesure*. 1995, 10-3-4, 381-409.

⁹⁰ VYŠNÝ, Peter. *Svetové dejiny štátu a práva*. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, 2017. Str. 158. ISBN 978-80-568-0023-2.

délits contre les personnes), Zločiny a přečiny proti majetku (Crimes et délits contre les biens), Zločiny a přečiny proti národu, proti státu a proti veřejnému pořádku (Crimes et délits contre la nation, l'Etat et la paix publique) a Ostatní zločiny a přečiny (Des autres crimes et délits, spadaly sem trestné činy na úseku ochrany veřejného zdraví a lékařské etiky).

Samotný trestní zákoník byl připravován více než deset let a byl považován za novátorský počin, který měl nastavit směr v kodifikaci trestního práva na evropském kontinentu.⁹¹ Ze zákona zmizela řada neaktuálních trestných činů (např. potulka nebo žebráctví), řada nových naopak přibyla (např. tzv. ohrožovací delikty, trestné činy proti lidskosti, genocidium a další). Změněn byl pojem a účel trestu, kdy nový trestní zákoník cílí více na myšlenky relativní teorie trestu, tedy snaží se odstranit pouhé potrestání pachatele ve smyslu odplaty, a naopak podporuje jeho resocializaci a nápravu. Zásadní novinkou potom bylo zavedení trestní odpovědnosti právnických osob (ve srovnání s českou právní úpravou se tak stalo o skoro dvacet let dříve – český zákon o trestní odpovědnosti právnických osob č. 418/2011 Sb. nabyl účinnosti až 1. ledna 2012), kdy právnickým osobám hrozila kromě peněžitého trestu i nucená likvidace (podobně u nás jako její zrušení v krajním případě). V neposlední řadě byla také odstraněna koncepce, kdy u každého trestného činu byla uvedena dolní a horní hranice trestu odnětí svobody. Nově (a s platností dodnes) byla uvedena pouze horní hranice, kterou až na výjimky (podobné jako v českém trestním zákoníku) není možné překročit.

Úpravě trestného činu krádeže (který byl stejně jako dnes řazen mezi přečiny (délits) bylo v novém trestním zákoníku věnováno patnáct článků (379 až 401), což je o něco méně oproti dnešním dvaceti (311-1 až 311-16), žádné významné změny bychom zde ale nenašli. Upraven byl mírně text základní skutkové podstaty⁹², výrazně se ovšem zvýšila maximální výše peněžitého trestu (z 20 000 franků na 300 000 franků u prosté krádeže bez přitěžujících okolností), horní hranice trestní sazby u prosté krádeže zůstala totožná (až 3 roky), v obou verzích byl trestný již pokus přečinu krádeže, drobné úpravy byly provedeny u kvalifikovaných skutkových podstat v dalších člancích (např. při použití násilí, zbraně, způsobení smrti aj.)

---

⁹¹ MUSIL, Jan. *Francie má nový trestní zákoník*. Kriminalistika. 1995, 28(1), 58-59.

⁹² V novém trestním zákoníku byla použita následující definice krádeže: Krádež je podvodné odcizení věci jiného. (v originálu *Le vol est soustraction frauduleuse de la chose d'autrui.*), zatímco v původním trestním zákoníku z roku 1810 jsme se mohli s následujícím textem: Každý, kdo podvodně odcizil věc, která mu nenáležela, je vinen z krádeže. (v originále *Quiconque a soustrait frauduleusement une chose qui ne lui appartient pas est coupable de vol.*)

Pokud bych měl provést srovnání právní úpravy trestného činu krádeže z roku 1994 a současné doby, příliš velkých změn tam nenalezneme. Na první pohled je viditelná změna v měně, ve které jsou uvedeny výše peněžitých trestů (ostatně jako všude jinde v trestním zákoníku). To souvisí s přechodem k jednotné měně euro, ke kterému docházelo na přelomu století. Konkrétně k 31. prosinci 1998 byl stanoven jednotný koeficient pro převod francouzských franků na euro (1 euro = 6,55957 franků)⁹³, od 1. ledna 1999 se potom Francie spolu s dalšími jedenácti evropskými státy stala členem eurozóny.⁹⁴ Přechodné období skončilo 17. února 2002, kdy přestaly platit v hotovostním styku bankovky a mince a začala se používat výhradně eura.⁹⁵

V důsledku této změny muselo dojít mj. také k úpravě právních předpisů a nejinak tomu bylo i u trestního zákoníku. Dne 19. září 2000 bylo přijato vládní nařízení č. 2000-916, které provádělo změnu částek uvedených ve francích na částky uvedené v eurech napříč celým právním řádem dle několika základních pravidel s účinností od 1. února 2002. V nařízení byl zakotven již zmíněný pevně stanovený převodní koeficient s dodatkem, že všechny částky mají být zaokrouhleny na nejbližší stokoruny (nahoru i dolů).⁹⁶ Konkrétní částky nicméně byly obsaženy v přílohách a mírně se lišily od prostého převodu podle daného kurzu (viz Obrázek č. 1).^{97 98}

---

⁹³ Francouzský frank. Peníze.cz [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kurzy-men/35595-francouzsky-frank>

⁹⁴ Francie. Euroskop.cz [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/clenske-staty/jednotlive-staty/francie/>

⁹⁵ French au revoir to franc. Cnn.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2002/WORLD/europe/02/17/franc.euro/index.html?related>

⁹⁶ Ordonnance n° 2000-916 du 19 septembre 2000 portant adaptation de la valeur en euros de certains montants exprimés en francs dans les textes législatifs. Légifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGIARTI000006716442/2002-01-01#LEGIARTI000006716442>

⁹⁷ JORF n° 0220 du 22 septembre 2000. Légifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/jo/2000/09/22/0220>

⁹⁸ Například maximální výše peněžitého trestu za prostou krádež byla původně 300 000 franků, nově 45 000 eur, což je asi o 800 eur méně, než by odpovídalo převodnímu koeficientu). Domnívám se ale, že cílem nebylo (byť mírně) snížit tresty, ale šlo spíše o krok vedoucí k vyšší přehlednosti.

ANNEXE I
TABLEAU RELATIF AUX AMENDES
ET AUTRES SANCTIONS PÉCUNIAIRES

MONTANT (en francs)	MONTANT (en euros)	MONTANT (en francs)	MONTANT (en euros)
1 ...	0,15	6 000 ...	900
2 ...	0,3	7 000 ...	1 000
3 ...	0,45	8 000 ...	1 200
4 ...	0,6	9 000 ...	1 350
5 ...	0,75	10 000 ...	1 500
6 ...	0,9	15 000 ...	2 250
7 ...	1	20 000 ...	3 000
8 ...	1,2	25 000 ...	3 750
9 ...	1,35	30 000 ...	4 500
10 ...	1,5	40 000 ...	6 000
15 ...	2,25	50 000 ...	7 500
20 ...	3	60 000 ...	9 000
25 ...	3,75	70 000 ...	10 000
30 ...	4,5	80 000 ...	12 000
40 ...	6	90 000 ...	13 500
50 ...	7,5	100 000 ...	15 000
60 ...	9	120 000 ...	18 000
70 ...	10	150 000 ...	22 500
75 ...	11	200 000 ...	30 000
80 ...	12	250 000 ...	37 500
90 ...	13	300 000 ...	45 000
100 ...	15	400 000 ...	60 000
150 ...	22	500 000 ...	75 000
200 ...	30	600 000 ...	90 000
220 ...	33	700 000 ...	100 000
230 ...	35	800 000 ...	120 000
250 ...	38	900 000 ...	135 000
300 ...	45	1 000 000 ...	150 000
400 ...	60	1 200 000 ...	180 000
450 ...	68	1 500 000 ...	225 000
500 ...	75	2 000 000 ...	300 000
600 ...	90	2 500 000 ...	375 000
700 ...	100	3 000 000 ...	450 000
800 ...	120	4 000 000 ...	600 000
900 ...	135	5 000 000 ...	750 000
1 000 ...	150	10 000 000 ...	1 500 000
1 200 ...	180	20 000 000 ...	3 000 000
1 500 ...	225	30 000 000 ...	4 500 000
2 000 ...	300	40 000 000 ...	6 000 000
2 500 ...	375	50 000 000 ...	7 500 000
3 000 ...	450	100 000 000 ...	15 000 000
4 000 ...	600	200 000 000 ...	30 000 000
5 000 ...	750		

Obrázek č. 1⁹⁹

Srovnáme-li dále ustanovení týkající se trestného činu krádeže z roku 1994 a současnosti, dojdeme k závěru, že dnešní právní úprava je bezesporu bohatší a pokrývá více skutkových okolností, které mohou nastat. Tak například až sedm let vězení a peněžitý trest do výše 700 000 franků hrozil v devadesátých letech pouze za spáchání krádeže za použití násilí, které vyústilo v pracovní neschopnost trvající nejméně osm dní. (článek 311-5) Podle dnešní úpravy hrozí stejný trest v dalších šesti situacích (např. pokud pachatel spáchal krádež za pomoci nezletilých, pokud byla předmětem krádeže věc, která je předmětem kulturního bohatství Francie nebo pokud by byla věc odcizena osobě, která je nějakým způsobem znevýhodněna - např. osoba starší, osoba trpící onemocněním nebo jiným postižením, těhotná žena atd.) (články 311-4-1, 311-4-2 a 311-4-3)

⁹⁹ JORF n° 0220 du 22 septembre 2000. Légifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/jo/2000/09/22/0220>

Poslední změnou, které se v této části budu věnovat, je ustanovení článku 311-12, které u určitých skupin osob vylučuje trestní stíhání. Jedná se právní úpravu v českém trestním právu s tímto označením neznámou, ve francouzské právní teorii se označuje jako rodinná krádež (*le vol familial*).¹⁰⁰ Podle tohoto ustanovení není možné trestně stíhat přečin krádeže, pokud byla spáchána mezi předky a potomky (*ascendent et descendant*), tedy např. mezi otcem a synem, mezi babičkou a její vnučkou atd., a dále pokud byla spáchána mezi manžely s výjimkou svazků, kde manželé žijí odděleně (ať už dobrovolně, nebo z nařízení soudu). Toto ustanovení se nacházelo už v napoleonském trestním zákoníku z roku 1810 a nejspíše k němu vedly dva hlavní důvody. Tím více pravděpodobným je fakt, že se vycházelo ze zastaralých tradic, podle kterých by rodinné záležitosti vůbec neměl řešit stát. Jako druhý argument se uvádí určitý diskomfort, který by mohlo řešení spáchání trestného činu krádeže uvnitř rodiny vyvolat (např. pokud by musel otec svědčit proti vlastnímu synovi apod.).¹⁰¹ Nicméně ačkoliv toto jednání nebude postihnutelné v mezích trestního práva, stále je možné se domáhat náhrady škody v civilním řízení.¹⁰²

Z tohoto ustanovení nebyly až do roku 2006 žádné výjimky, bylo tedy poměrně benevolentní. První úpravu přinesla novela obsažená v zákoně č. 2006-399, která z této imunity vyňala předměty osobní potřeby (dokumenty nezbytné ke každodennímu životu jako například osobní doklady, cestovní pas nebo platební prostředky – šeky či platební karty).¹⁰³ Druhou úpravu obsahovala novela provedené zákonem č. 2015-1776, která zúžila okruh osob chráněných touto imunitou, a to tak, že z ní vyjmula poručníky, opatrovníky a jiné zvláštní zmocněnce. Na závěr dodávám, že tato imunita se nevyskytuje pouze u trestného činu krádeže, ale trestní zákoník se na ni odkazuje i u trestných činů podvodu (článek 313-13) a zpronevěry (článek 314-4).

V českém právním řádu je obsažena podobná úprava v § 163 trestního řádu, kdy se u trestního stíhání určitých trestných činů (včetně krádeže) vyžaduje souhlas poškozeného, byla-li by osoba pachatele vůči němu v postavení osoby, u které by měl právo odepřít svědeckou výpověď podle § 100 odst. 2 trestního řádu. Obě úpravy jsou tak poměrně obdobné, osobně mi přijde ale česká právní úprava jednodušší a v praxi použitelnější, protože se nerozlišuje, co bylo předmětem

---

¹⁰⁰ *Le vol familial*. CabinetACI.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.cabinetaci.com/le-vol-familial/>

¹⁰¹ *Peut-on voler sa famille?*. Lefigaro.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://leparticulier.lefigaro.fr/article/peut-on-voler-sa-famille>

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Článek 311-12 francouzského trestníku zákoníku.

krádeže, ale posuzuje se jen vztah mezi pachatelem a poškozeným. Oproti tomu ve Francii nemá oběť krádeže v rodině z hlediska trestního práva žádnou možnost, jak se stíhání pachatele domoci (měla-li by o to zájem), a je odkázána jen na občanskoprávní řízení. Výjimka na věci každodenní potřeby (navíc už skoro dvacet let stará) je bezesporu krokem vpřed, ale její dopad mi nepřipadá příliš významný.

3.3. Francouzský právní řád

Ačkoliv je tématem této práce trestný čin krádeže, tedy výsostně institut trestního práva, narazil jsem při zpracovávání rešerše na celou řadu oblastí spadajících do odvětví práva ústavního, jejichž pochopení se pro mě stalo v návaznosti na další pokračování v psaní nezbytným. I proto jsem zařadil kapitolu popisující francouzský právní řád, hierarchii a druhy jednotlivých právních předpisů, aby čtenář lépe porozuměl navazujícímu výkladu o francouzském trestním právu.

3.3.1. Prameny francouzského práva a jejich hierarchie

Francouzské trestní právo je jedním z právních odvětví francouzského práva. Zatímco české trestní právo bývá v učebnicích řazeno takřka vždy do práva veřejného¹⁰⁴, ve francouzské odborné literatuře toto rozřazení nemá tak silnou oporu. Ve většině zdrojů je sice uvedeno, že ho řadíme do práva veřejného^{105 106}, nalezneme i názory, že zčásti by mělo být zařazeno do práva soukromého, příp. že má tzv. hybridní formu (podobně jako se toto uvádí u českého práva pracovního).^{107 108} Důvody pro zařazení do práva veřejného jsou zřejmé: upravuje vztahy mezi občanem a státem, kdy stát má v těchto vztazích nadřazené postavení, trestní právo tvoří a vymáhá stát, který jeho prostřednictvím udržuje pořádek ve společnosti, což je zájem státu atd.). Mezi soukromoprávní aspekty potom bývají řazeny např. možnost obětí se domáhat náhrady škody v občanskoprávním řízení nebo ochrana soukromých zájmů osob (např. vlastnictví) v trestním řízení.¹⁰⁹

---

¹⁰⁴ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Str. 119. ISBN 9788073808389.

¹⁰⁵ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 21. ISBN 2297068174.

¹⁰⁶ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 34. ISBN 2247179681.

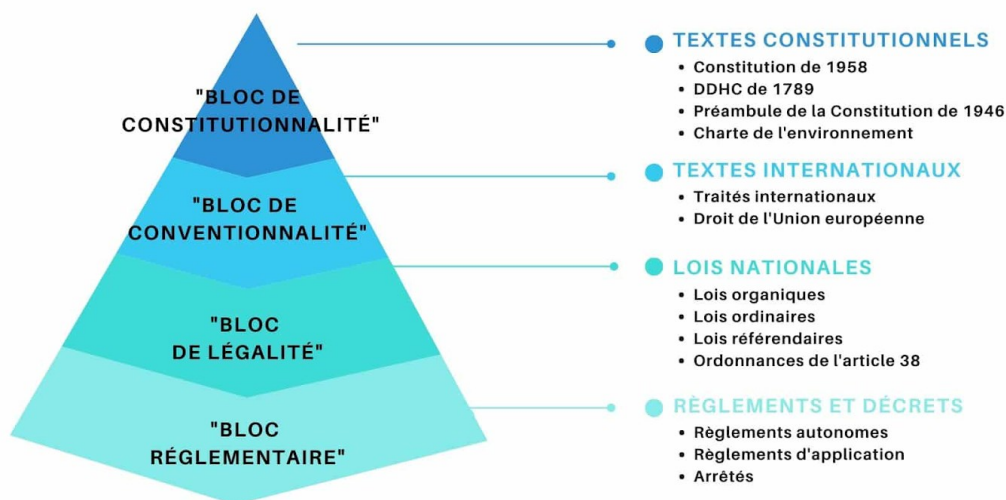
¹⁰⁷ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 21. ISBN 2297068174.

¹⁰⁸ DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 143. ISBN 978-2-275-09078-8.

¹⁰⁹ Tamtéž.

Pokud se budeme dále bavit o pramenech francouzského trestního práva, je třeba nejprve představit a popsat hierarchii právních předpisů ve francouzském právním řádu. Stejně jako u nás se zde setkáme s pyramidovým uspořádáním právních předpisů, se kterým přišel zakladatel směru ryzí nauka právní Hans Kelsen, rakouský právní teoretik a filosof 19. století, a které je znázorněno níže.

LA HIÉRARCHIE DES NORMES ET LA PYRAMIDE DE KELSEN

Obrázek č. 2¹¹⁰

Čtyřstupňová pyramida je složena ze čtyř bloků, z nichž nejvyšší z nich se nazývá blok ústavnosti (Bloc de constitutionnalité), do kterého je řazena francouzská Ústava z roku 1958, dále Deklarace práv člověk a občana z roku 1789, preambule Ústavy z roku 1946 a Charta životního prostředí, což je nejnovější součást tohoto bloku (přijata byla v roce 2004 a účinnou se stala v roce 2005, vychází z trojího principu prevence, předběžné opatrnosti a principu znečišťovatel platí).

Předpisy spadající do tohoto bloku jsou vymezeny v preambuli současné francouzské Ústavy.¹¹¹ Lidská práva nejsou obsažena přímo v současné Ústavě (výjimkou je článek 1), nicméně kompenzováno je to textem preambule, kde je zakotvena vázanost dřívějšími lidskoprávními dokumenty. Těmi jsou již zmíněné Deklarace práv člověka a občana a preambule Ústavy z roku

¹¹⁰ Pyramide de Kelsen et hiérarchie des normes. Aideauxtd.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://aideauxtd.com/pyramide-de-kelsen/>

¹¹¹ Constitution du 4 octobre 1958. Légifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000571356/2019-07-01/>

1946.¹¹² Tato preambule byla součástí Ústavy Čtvrté Francouzské republiky, která po vzoru revolučních Ústav z let 1791, 1793, 1795 a 1848 obsahovala vedle samotných článků i slavnostní úvodní prohlášení.¹¹³ Součástí francouzského ústavního pořádku (jak bychom mohli tento blok ve srovnání s článkem 112 Ústavy České republiky nazvat) se pak tato Preambule stala přijetím Ústavy Páté Francouzské republiky v roce 1958.¹¹⁴ Zatímco Deklarace práv člověka a občana obsahuje spíše lidská práva občanská a politická, Preambule z roku 1946 potom lidská práva sociální, kulturní a hospodářská, zakotvuje ale také například rovnost mužů a žen či vázanost normami mezinárodního práva.¹¹⁵

Název druhého bloku by asi nejlépe odpovídal českému ekvivalentu blok smluv či dohod nebo také blok předpisů mezinárodního práva (Bloc de conventionnalité). Jsou do něj totiž řazeny mezinárodní smlouvy, o kterých vyjednává a které podepisuje prezident republiky podle článku 52 Ústavy, a dále také právo Evropské unie. Mezinárodní smlouvy jsou tak ve francouzském právní řádu řazeny nad úroveň běžných zákonů, nicméně jejich váha je nižší než samotného ústavního pořádku. To vyplývá z článku 53 Ústavy, podle kterého nemohou být ratifikovány ty mezinárodní smlouvy, jež by byly v rozporu s Ústavou, aniž by byla ta příslušně upravena. Nadřazenost Ústavy mezinárodním smlouvám také konstatoval Kasační dvůr (Cour de cassation) ve svém rozhodnutí ve věci Fraisse z 2. června roku 2000.^{116 117}

---

¹¹² DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 189. ISBN 978-2-275-09078-8.

¹¹³ La Constitution du 27 octobre 1946. Élysée.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.elysee.fr/la-presidence/la-constitution-du-27-octobre-1946>

¹¹⁴ DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 189. ISBN 978-2-275-09078-8.

¹¹⁵ Préambule de la Constitution du 27 octobre 1946. Élysée.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/le-bloc-de-constitutionnalite/preambule-de-la-constitution-du-27-octobre-1946>

¹¹⁶ Cour de Cassation, Assemblée plénière, du 2 juin 2000, 99-60.274, Publié au bulletin. Légifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000007040420/>

¹¹⁷ V tomto případě se slečna Fraisse, která žila v Nové Kaledonii (což je jedno z francouzských zámořských území), chtěla zapsat na seznam voličů pro volby do samosprávných orgánů. Volební komise jí to nicméně neumožnila, neboť nesplnila zákonnou podmínku, že každý volič musí žít na daném území minimálně deset let. Slečna Fraisse se následně obrátila na francouzské soudy, které její žádosti rovněž nevyhověly. Argumentovala přitom mj. Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, konkrétně články 2 a 25, které přiznávají volební právo každému bez rozdílu. Kasační dvůr nicméně definitivně rozhodl v její neprospěch, kdy konstatoval, že otázky výkonu volebního práva spadají výhradně do pravomoci státu a nemohou být ovlivněny mezinárodními smlouvami. Dále uvedl, že příslušný článek zákona, který stanovoval podmínku pobytu na daném území alespoň po dobu deseti let, má v tomto případě váhu ústavního zákona, v důsledku čehož má vyšší váhu než příslušné mezinárodní úmluvy.

Na tomto místě je třeba zmínit českou právní úpravu, která nabízí na otázku střetu mezinárodních smluv a vnitrostátního práva stejnou odpověď. Základním východiskem je článek 10 Ústavy České republiky, který stanoví v části za středníkem, že stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Z textu je zcela zřejmé, že tato aplikační přednost bude platit u běžných zákonů, mohli bychom si klást otázku, zda mezi zákony nemůžeme řadit i zákony ústavní, nicméně podle většiny ústavních právníků takto vykládat text Ústavy nelze a ústavní zákony mají vyšší právní sílu než mezinárodní smlouvy.¹¹⁸

Na třetí úrovni Kelsenovy pyramidy nalezneme blok zákonů (nebo zákonnosti, Bloc de légalité). Řadíme do něj ústavní zákony (les lois organiques, lze se také setkat s překladem organické nebo základní zákony), dále běžné zákony (les lois ordinaires), zákony přijaté na základě referenda (les lois référendaires) a nařízení vlády přijaté na základě článku 38 Ústavy (les ordonnances). Ústavní zákony podobně jako v českém právním řádu mohou doplňovat či měnit Ústavu, musí však být v souladu s ní, na což dohlíží Ústavní rada (Conseil constitutionnel). Jsou přijímány zvláštní procedurou v Parlamentu podle článku 46 Ústavy¹¹⁹ a upravují základní otázky fungování státu a dělby státní moci, stejně jako pravomoci orgánů veřejné moci, přičemž mají vyšší právní sílu než běžné zákony. Příkladem takového zákona může být například zákon č. 2013-1114, který provádí článek 11 Ústavy o referendu.

Vedle ústavních zákonů radíme do tohoto bloku zákony běžné, kterých je podobně jako u nás řádově vyšší počet, přijímány jsou v rámci legislativního procesu oběma komorami Parlamentu. Zákony upravují oblasti vymezené v článku 34 Ústavy, jde zejména o občanská práva a svobody, osoby, manželství, dědictví, vlastnictví, pracovní právo, trestné činy a přestupky, daňový systém, ochranu životního prostředí a mnohé další.

---

¹¹⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. Str. 83. ISBN 978-80-7400-590-9.

¹¹⁹ Ústavní zákony jsou podobně jako u nás přijímány v rámci běžného legislativního procesu s několika odlišnostmi uvedenými v článku 46 Ústavy. Návrh ústavního zákona je možné projednávat nejdříve šest týdnů po jeho předložení, v případě zrychleného legislativního procesu podle článku 45 Ústavy je možné tuto lhůtu zkrátit na patnáct dní. V případě, že by se na znění ústavního zákona neshodly obě komory Parlamentu (Národní shromáždění a Senát), mohou poslanci Národního shromáždění přehlasovat Senát jen absolutní většinou hlasů, tedy minimálně 289 hlasy z celkových 577. Pokud by se ústavní zákon týkal postavení nebo pravomocí Senátu, musí pak být hlasován členy obou komor ve stejný čas. Poslední odlišností je nutnost potvrzení souladu s Ústavou Ústavní radou, které musí být vysloveno před nabytím účinnosti daného zákona. (článek 61 Ústavy).

Další součástí třetího bloku pyramidy právních předpisů jsou zákony přijaté na základě referenda podle článku 11 Ústavy. Referendum může vyhlásit prezident republiky na návrh vlády nebo na návrh obou komor Parlamentu, od roku 2008 je možné vyhlásit referendum i na základě návrhu, pod který se podepsala alespoň jedna pětina členů obou komor Parlamentu. Předmětem referenda musí být vždy návrh zákona, který se může týkat organizace veřejné moci, reforem v oblasti hospodářství, sociálních věcí nebo životního prostředí nebo schválení mezinárodní smlouvy, která by ovlivnila pravomoci státních institucí, přičemž ale taková smlouva nesmí být v rozporu s Ústavou. Je třeba podtrhnout, že samotné úspěšné referendum o návrhu zákona neznamená jeho přijetí – ba naopak, jedná se pouze o možnost, jak se podílet na zákonodárné iniciativě. Pokud tedy zákon navrhne pětina členů Parlamentu, Ústavní rada potvrdí splnění všech podmínek a během devíti měsíců získá podporu (na této webové stránce¹²⁰) více než desetiny oprávněných voličů (cca 4,7 milionu lidí), putuje teprve do Parlamentu, který se jím musí do šesti měsíců zabývat (článek 9 ústavního zákona č. 2013-1114) v rámci běžného legislativního procesu, kde ho může přijmout nebo zamítnout. Pokud by návrhem zákona Parlament nezabýval, prezident republiky o něm vyhlásí referendum, na základě kterého (získá-li návrh dostatečný počet hlasů) je prezident republiky povinen daný návrh zákona do patnácti dnů ode dne vyhlášení výsledků referenda podepsat. Tento proces se nazývá sdílená zákonodárná iniciativa (référéndum d'initiative partagée) a můžeme ji označit jako jeden z prostředků přímé demokracie, byť v praxi je takřka nevyužíván. Do dnešního dne neprošel celým procesem jediný návrh zákona, nejdále se dostal návrh zákona, který chtěl zabránit privatizaci pařížských letišť. Tento návrh zákona sice podpořilo 248 zákonodárců ze 185 potřebných, nicméně v následném referendu obdržel pouze 1 093 030 hlasů ze 4 717 396 potřebných, čímž nebyly splněny základní podmínky a Ústavní rada ve svém rozhodnutí konstatovala, že se návrhem zákona Parlament zabývat nemusí.¹²¹ Druhým pokusem byl návrh zákona o zajištění přístupu k veřejné zdravotní péči, který podpořilo 200 zákonodárců, nicméně Ústavní rada konstatovala nesoulad s Ústavou a celý proces zastavila.¹²²

---

¹²⁰ Référéndum d'initiative partagée [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.referendum.interieur.gouv.fr/>

¹²¹ Décision n° 2019-1-8 RIP du 26 mars 2020. Conseil-constitutionnel.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/decision/2020/201918RIP.htm>

¹²² Décision n° 2021-2 RIP du 6 août 2021. Conseil-constitutionnel.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/decision/2021/20212RIP.htm>

Poslední součástí tohoto bloku jsou vládní nařízení přijatá podle článku 38 Ústavy (ordonnances). Předkládá je vláda, schvaluje Parlament a podepisuje prezident republiky.¹²³ Upravovat mohou obdobné záležitosti jako zákony ve smyslu článku 34 Ústavy, přičemž oproti českému právnímu řádu, ve kterém mají pouze prováděcí úlohu, zde stojí takřka na stejné úrovni jako běžné zákony a mohou upravovat i významnější oblasti, jako například známé nařízení č. 2017-1387, které je přezdíváno jako Macronovo nařízení, a které upravilo zákoník práce, konkrétně oblast práce z domova, kdy nově už nebylo možné odmítnutí takového způsobu práce zaměstnancem považovat za porušení pracovních povinností a nebylo tak možné na základě tohoto jeho rozhodnutí s ním ukončit pracovní poměr.¹²⁴

Část mé práce o hierarchii právních předpisů ve francouzském právním řádu zakončím u posledního stupně Kelsenovy pyramidy, který se nazývá blok vyhlášek (bloc réglementaire).¹²⁵ Do tohoto bloku řadíme předpisy, které vychází jsou vydávány v rámci moci výkonné (pouvoir exécutif) a vychází z článku 37 Ústavy.¹²⁶ Tyto předpisy můžeme rozdělit na dvě velké skupiny: dekrety (décrets) a vyhlášky (arrêtés). Dekrety může vydávat prezident republiky, případně předseda vlády, a mohou být autonomní (vydávané v oblasti vztahů, kde nemá Parlament pravomoc) nebo prováděcí, kdy rozvádí vyšší právní předpisy (např. zákony).¹²⁷ Vyhlášky jsou oproti tomu vydávány ministerstvy (arrêté ministériel nebo interministériel, pokud se týkají více ministerstev), prefekturami (arrêté préfectoral) nebo obecními úřady (arrêté municipal) a slouží k stejné jako dekrety k provedení právních předpisů vyšší právní síly.¹²⁸

3.3.2. Prameny francouzského trestního práva

V předchozí části své práce jsem blíže popsal francouzský právní řád, abych nyní mohl vymezit prameny francouzského trestního práva. Na úrovni ústavního pořádku se jedná o samotnou Ústavu z roku 1958, zejména o články 34 a 37 (trestné činy a přestupky musí být

---

¹²³ DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 204-205. ISBN 978-2-275-09078-8.

¹²⁴ Droit du travail et de la protection sociale. Hypotheses.org [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://dsf.hypotheses.org/666>

¹²⁵ Slovníky u tohoto hesla většinou uvádí výnos, rozhodnutí, nařízení, osobně jsem ale zvolil pojem vyhláška, který dle mého názoru lépe odlišuje tyto právní předpisy od nařízení vlády (ordonnances) ve smyslu článku 38 Ústavy.

¹²⁶ DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 201. ISBN 978-2-275-09078-8.

¹²⁷ Pyramide de Kelsen et hiérarchie des normes. Fiches-droit.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://fiches-droit.com/pyramide-de-kelsen>

¹²⁸ DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. Str. 201. ISBN 978-2-275-09078-8.

upraveny výlučně zákony, stejně jako tresty, způsob jejich ukládání a trestní řízení) a o Deklaraci práv člověka a občana z roku 1789 (články VII. a VIII. obsahují zásady nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege, článek IX. zakládá presumpci nevinu). Na úrovni mezinárodního práva a práva Evropské unie se potom jedná zejména o Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (zásady spravedlivého procesu uvedené v článcích 10, 14, 15 a 16), o Úmluvu o právech dítěte (články 37 a 40) či o Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (články 6, 7 a 13, dodatkové protokoly č. 6, 7 a 13).

V oblasti běžných zákonů jsou potom hlavními předpisy trestní zákoník (Code pénal, zákoníky se ve Francii nečísly jako zákony, účinný od 1. března 1994) pro trestní právo hmotné¹²⁹ a trestní řád (Code de procédure pénale, účinný od 2. března 1959 pro kontinentální Francii a od 1. března 1962 v zámořských departementech) pro trestní právo procesní. Mezi další zákony, které spadají pod oblast trestního práva, můžeme jmenovat např. nový zákon o věznicích (Code pénitentiaire), který nabyl účinnosti od 1. května 2022, nebo jednotlivé zákony, kterými byla vyhlášena amnestie (tu ve Francii nevyhlašuje prezident, nýbrž Parlament formou běžného zákona, článek 34 Ústavy ve spojení s články 133-9 až 133-11 trestního zákoníku).

3.3.3. Francouzský trestní zákoník

Francouzský trestní zákoník účinný ke dnešnímu dni se skládá ze dvou částí: části zákonné (partie législative, hlavní část věnovaná trestným činům) a části reglementární (nařizovací, partie réglementaire, vyhrazená přestupkům).¹³⁰ Část zákonná obsahuje celkem sedm knih (livres), ty se dále dělí na části (titres), kapitoly (chapitres), sekce (sections), podsekce (sous-sections), odstavce (paragraphes) a články (articles). Jednotlivé knihy se nazývají takto:

- Livre Ier: Dispositions générales (Kniha první: Základní ustanovení),
- Livre II: Des crimes et délits contre les personnes (Kniha druhá: Zločiny a přečiny proti osobám),

---

¹²⁹ Stejně jako v českém trestním zákoníku i zde je obsažena úprava jak obecné, tak zvláštní části trestního práva. Trestní odpovědnost právnických osob je potom rovněž obsažena v trestním zákoníku (tedy odlišně od české úpravy), naopak trestní odpovědnost nezletilých osob je v trestním zákoníku řešena jen okrajově, hlavním pramenem je nově přijatý zákon o trestní odpovědnosti mladistvých (Code de la justice pénale des mineurs), který je účinný od 30. září 2021).

¹³⁰ Toto rozdělení na dvě části je vynucené zněním Ústavy, konkrétně články 34 a 37. Ustanovení článku 34 totiž vyjmenovává vztahy, kde se vyžaduje úprava formou zákona. Všechny další oblasti potom spadají pod moc nařizovací, která je vykonávána prostřednictvím dekretů.

- Livre III: Des crimes et délits contre les biens (Kniha třetí: Zločiny a přečiny proti majetku),
- Livre IV: Des crimes et délits contre la nation, l'État et la paix publique (les infractions politiques) (Kniha čtvrtá: Zločiny a přečiny proti národu, státu a veřejnému míru (politické trestné činy),
- Livre IV bis: Des crimes et délits de guerre (Kniha čtvrtá II: Válečné zločiny a přečiny),
- Livre V: Des autres crimes et délits (Kniha pátá: Jiné zločiny a přečiny),
- Livre VI: Des contraventions (Kniha šestá: Přestupky),
- Livre VII: Dispositions relatives à l'Outre-Mer (Kniha sedmá: Ustanovení pro zámořská území).

Část reglementární se skládá ze stejného počtu knih (až na Knihu čtvrtou II.), nicméně liší formou i obsahem. V této části jsou totiž upraveny zločiny a přečiny jen okrajově a formou dekretů přijatých Státní radou (Conseil d'État).^{131 132} V této části tedy nalezneme informace zejména o třetím typu protiprávního jednání, a sice o přestupcích (contraventions) v hlavě VI, kde je obsažena jejich podrobná úprava (zrcadlově k části zákonné trestního zákoníku).

Francouzský trestní zákoník je zajímavý svým číslováním článků (ekvivalent paragrafů v českých právních předpisech), kdy první článek nese číslo jedna, nýbrž označení 111-1. Toto číslování se označuje jako indexové číslování (numérotation indiciaire) a ve Francii bylo poprvé navrženo v roce 1952 právníkem André Tuncem.¹³³ Výhodné mělo být toto číslování hlavně u těch zákonů, u kterých se předpokládají časté změny, protože tím nedojde k narušení číselné řady (číslování kontinuální, numérotation continue). V praxi bylo indexové číslování poprvé použito v roce 1966 v zákoně o civilním letectví, v následujících letech se potom objevilo například v zákoně o organizaci soudnictví (1978), v zákoně o duševním vlastnictví (1992) anebo právě v novém trestním zákoníku (1994).¹³⁴

---

¹³¹ Dekrety může ve Francii vydávat více institucí, jak už bylo uvedeno v kapitole XXX této práce. Může se jednat o dekrety jednoduché (décrets simples), které vydává předseda vlády nebo prezident republiky, dekrety přijaté Státní radou (décrets en Conseil d'État) nebo o dekrety přijaté Radou ministrů (décrets en conseil des ministres).

¹³² Guide de légistique [online]. 3e édition. Paris: La Documentation française, 2017 [cit. 2022-09-03]. ISBN 978-2-11-145578-8. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/contenu/Media/Files/autour-de-la-loi/guide-de-legistique/guide-de-legistique-edition-2017-format-pdf.pdf>

¹³³ REIGNÉ, Philippe. LA NUMÉROTATION DANS LA CODIFICATION: RAPPORT GÉNÉRAL [online]. La documentation Française, 1999 [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.vie-publique.fr/sites/default/files/rapport/pdf/004001268.pdf>

¹³⁴ REIGNÉ, Philippe. LA NUMÉROTATION DANS LA CODIFICATION: RAPPORT GÉNÉRAL [online]. La documentation Française, 1999 [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.vie-publique.fr/sites/default/files/rapport/pdf/004001268.pdf>

Pro vysvětlení jsem si vybral trestný čin vydírání, jehož základní skutková podstata je uvedena v článku 312-1. Toto označení znamená, že se dané ustanovení nachází v třetí knize, první části a druhé kapitole a je řazeno jako první článek. Na některých místech trestního zákoníku je možné se setkat s ještě delšími čísly článků - např. 221-11-1 nebo 222-33-2-3 - tato označení už ale nemají žádné opodstatnění z hlediska hierarchie zákoníku, nýbrž se jedná o takové odstavce a pododstavce, které rozvíjejí jednotlivé články. Pro úplnost dodám, že články v reglementární části jsou číslovány podle stejného systému, jen nesou před číselným označením písmeno R (např. R131-1).

3.3.4. Trichotomie protiprávního jednání

Zaměříme se nyní na úvodní ustanovení trestního zákoníku, kde jsou zakotveny základní zásady a principy francouzského trestního práva. Začneme u článku 111-1, kde je zakotvena trichotomie protiprávního jednání podle závažnosti na zločiny (crimes), přečiny (délits) a přestupky (contraventions). Toto dělení pochází už z trestního zákoníku z roku 1791 (více v kapitole 3.2.1.), kdy ale v 19. století byly hlediskem členění druhy trestů, které bylo možné za daná jednání uložit. V dnes účinném trestním zákoníku je hlediskem závažnost protiprávního jednání, jak vyplývá z článku 111-1.

3.3.4.1. Zločiny (crimes)

Zločiny jsou nejzávažnějším druhem protiprávního jednání. Musí být upraveny výlučně zákonem (článek 34 Ústavy) a abychom tak protiprávní jednání mohli označit, musí za něj hrozit dle textu zákona minimálně 10 let odnětí svobody. Mezi typické příklady proto patří vražda, znásilnění, účast na sebevraždě, ale také třeba krádež spáchaná s některou z přitěžujících okolností (např. se zbraní). U zločinů se vždy trestá již fáze pokusu daného jednání a také všechny formy účastenství, vyžaduje se úmyslné zavinění. K promlčení zločinu dojde po 20 letech od jeho spáchaní, v určitých případech po 30 letech (např. trestný čin terorismu); trestné činy proti lidskosti promlčeny nemohou být nikdy. V rámci trestního řízení platí zásada presumpce nevinny (důkazní břemeno tak leží na straně státu) a trestní řízení probíhá u porotních soudů (cours d'assises). Za zločiny může být uložen trest odnětí svobody v délce trvání minimálně deset let, maximálně na doživotí, vedle něj může být také uložen peněžitý trest (v minimální výši 3 750 eur) a, pokud to zákon připouští, také některé další tresty (ve formě různých zákazů, propadnutí nebo zabavení

věci, odebrání práv, povinnosti něco vykonat, odebrání zvířete, uzavření podniku nebo zveřejnění rozsudku). (článek 131-10).¹³⁵

3.3.4.2. Přečiny (délits)

Přečiny jsou z hlediska závažnosti řazeny mezi zločiny a přestupky (jde např. o krádež, podvod, sexuální obtěžování, zpronevěra aj.). Tomu odpovídají i charakterové rysy této kategorie. Stejně jako u zločinů ústavodárce vyžaduje úpravu na úrovni zákonů, trestané jsou vždy všechny formy účastenství, oproti tomu pokus je trestný pouze, pokud to zákon výslovně uvádí. Přečiny se zabývají trestní soudy (tribunals correctionnels), které za ně mohou ukládat trest odnětí svobody v rozmezí dva měsíce až deset let, peněžité trest (v minimální výši 3 750 eur) či jiné alternativní tresty (jednak tresty výše uvedené u zločinů podle článku 131-10 trestního zákoníku, jednak např. zákaz řízení motorových vozidel, zabavení motorového vozidla, propadnutí zbraně, zákaz pobytu, zákaz styku s jinou osobou aj.). Přečin může být spáchán jak úmyslně, tak z nedbalosti, k promlčení dojde za šest let od spáchání činu. V určitých případech je také možné, že se jednání, které by za jiných okolností bylo považováno za přečin, stane zločinem, protože se pachatel dopustil jednání naplňující znaky přitěžujících okolností. V důsledku toho se dané jednání přesune do kategorie zločinů se všemi důsledky (průběh trestního řízení, doba promlčení, možné tresty apod.).¹³⁶

3.3.4.3. Přestupky (contraventions)

Přestupky jsou označeny jako nejméně závažná forma protiprávního jednání postihovaná trestním zákoníkem. Od zločinů a přečinů se výrazně liší v celé řadě aspektů, tím prvním je umístění a forma úpravy v zákoníku, kdy přestupky jsou součástí reglementární části, neboť nejsou upraveny na úrovni zákonů, nýbrž jen na úrovni dekretů přijatých Státní radou. Podobně jako u nás nejsou přestupky jen v jednom zákoně, ale jsou rozmístěny napříč odvětvovými právními předpisy (přestupky, jež chrání území lesa, nalezneme v zákoně o lesích (Code forestier) apod.) Za přestupky není možné uložit trest odnětí svobody (od července 1993), není trestán pokus a účastenství je postihováno jen za určitých okolností. Výrazným rozdílem je obrácené důkazní

---

¹³⁵ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 33-37. ISBN 2297068174.

¹³⁶ Tamtéž.

břemeno, kdy u přestupků leží na domnělém pachateli, u kterého se předpokládá vina a je to on, kdo musí prokázat opak (výjimkou je jen vyšší moc, článek 121-3 trestního zákoníku).¹³⁷

Přestupky projednávají policejní soudy (tribunals de police) a mohou za ně ukládat tresty vymezené v článku 131-12 trestního zákoníku, přičemž u přestupků neplatí zákaz kumulace trestů (jako u zločinů a přečinů) a je tedy možné uložit vícero trestů vedle sebe.¹³⁸ Vedle pokuty, což je nejčastěji uváděný trest, je možné podle článku 131-12 uložit tresty omezující pachatelova práva (např. odebrání řidičského průkazu, zabavení vozidla, zabavení zbraně nebo jiné věci, jež sloužila ke spáchání trestné činnosti) a nakonec je možné uložit náhradu škody oběti přestupku. Maximální výše pokuty je uvedena v článku 131-13 a odvíjí se od třídy, do které je přestupek řazen. Za přestupky I. třídy je maximální výše pokuty 38 eur, za přestupky II. třídy 150 eur, za přestupky III. třídy 450 eur, za přestupky IV. třídy 750 eur a za nejzávažnější přestupky V. třídy se jedná o částku 1 500 eur (3 000 eur v případě recidivy). Rozlišení přestupků do tříd je závazné nejen pro přestupky uvedené v trestním zákoníku, ale pro všechny přestupky napříč právním řádem (u dopravních přestupků proto potom nalezneme například informaci, že překročení max. povolené rychlosti o 20 km/h je přestupkem III. třídy a podobně). Musím říci, že tato úprava mi přijde poměrně praktická nejen pro příjemce právních norem, ale také pro zákonodárce, který nemusí vymýšlet výše pokut u každého přestupku a místo toho ho jen zařadí do příslušné třídy.¹³⁹

3.3.5. Další právní zásady zakotvené v úvodních ustanoveních trestního zákoníku

V závěru této části se pojdme nyní podívat na další základní zásady trestního práva uvedené v úvodních ustanovení trestního zákoníku. V článku 111-2 je uvedena zásada zákonnosti (legality), podle které jsou zločiny a přečiny a tresty za ně upraveny na úrovni zákona, zatímco přestupky a tresty za ně na úrovni dekretů (nařízení), které ale vychází ze zákonů. Následující článek 111-3 obsahuje zásady nullum crimen sine lege a nulla poena sine lege, kdy opět potvrzuje, že člověk může být potrestán pouze způsoby danými zákony za činy, které zákon jako protiprávní výslovně označuje. V článku 111-4 je obsaženo pravidlo striktního výkladu trestněprávních norem a tuto kapitolu uzavírá článek 111-5, podle kterého jsou soudní orgány oprávněny vykládat různé

---

¹³⁷ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 34. ISBN 2297068174.

¹³⁸ Tím nechce autor říci, že by nebylo možné uložit vedle sebe například trest odnětí svobody, peněžitý trest a propadnutí věci, ale stejně jako u nás není možné uložit kupříkladu tři peněžité tresty. Výjimkou je trestání právě přestupků, kde je tato kumulace možná. (článek 132-7 trestního zákoníku)

¹³⁹ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 33-37. ISBN 2297068174.

právní akty (správní, individuální právní akty, dekrety, nařízení) a posuzovat u nich soulad se zákonem, pokud to souvisí s daným trestním řízením.

3.4. Právní úprava znaků skutkové podstaty trestného činu krádeže ve francouzském právu

Trestný čin krádeže je ve francouzském trestním zákoníku řazen ve třetí knize nesoucí název Zločiny a přečiny proti majetku (*Des crimes et délits contre les biens*). Tato kniha obsahuje dvě části, přičemž krádež je spolu s trestnými činy vydírání (*l'extorsion*, v českém trestním zákoníku řazeno k trestným činům proti svobodě), podvodu (*d'escroquerie*) a zpronevěry (*détournement, abus de confiance*) řazena do části *Des appropriations frauduleuses* (podvodná přivlastnění, присvojení). Druhá část této knihy se nazývá *Des autres atteintes aux biens* (jiná poškození, ohrožení majetku) a čítá trestné činy zatajení věci (*recel*), poškození cizí věci (*destruction, dégradation et détérioration*), neoprávněný přístup k počítačovým a jiným systémům (*atteinte aux systèmes de traitement automatisé de données*) a legalizace výnosů z trestné činnosti (*blanchiment*).

Trestný čin krádeže je upraven v první kapitole, která se dále člení na tři sekce: základní a kvalifikovaná krádež (*vol simple et vol aggravé*), obecná ustanovení (*dispositions générales*) a alternativní tresty pro fyzické osoby a odpovědnost právnických osob (*peines complémentaires applicables aux personnes physiques et responsabilité des personnes morales*). V následujících odstavcích své práce nejprve rozeberu text zákona spolu s vybranými rozhodnutími francouzských soudů a poté se budu věnovat srovnání s českou právní úpravou.

3.4.1. Objekt a objektivní stránka trestného činu krádeže

Trestný čin krádeže je ve francouzském trestním zákoníku upraven v celkem dvaceti člancích (311-1 až 311-16). Jedná se o jeden z nejstarších trestných činů, který je ve francouzském trestním řádu přítomen od přijetí trestního zákoníku v roce 1810.¹⁴⁰ Základní rozlišení tohoto trestného činu spočívá v tom, zda byl spáchán bez přitěžujících okolností (pak ho označuje jako *vol simple* – krádež základní, jednoduchou), nebo zda se pachatel dopustil závažnějšího jednání (v takovém případě se daný čin označuje jako *vol aggravé* – krádež kvalifikovaná, závažnější). Textace základní skutkové podstaty uvedená v článku 311-1 se ani za více než dvě stě let příliš

---

¹⁴⁰ AMBROISE-CASTÉROT, Coralie. *Droit pénal spécial*. Édition 2021-2022. Paris: Gualino Eds, 2021. Str. 169. ISBN 978-2-297-13359-3.

nezměnila. Krádež je podvodné odcizení věci jiného (*soustraction frauduleuse de la chose d'autrui*). V následující části své práce se zaměřím právě na objektivní stránku krádeže.

Pojem „věc“ nenajdeme ve francouzském právním řádu jasně definovaný (narozdíl od českého občanského zákoníku a ustanovení § 489). Při jeho definici je tak třeba vycházet z judikatury a jiných právních textů. Podle rozhodnutí Odvolacího soudu v Alžíru z roku 1911¹⁴¹ se musí jednat o věc movitou, neboť krádež spočívá v jejím odcizení (tedy přesunu z místa), což u věci nemovité nepřipadá v úvahu. Dalším pojmovým znakem je, že věc může mít jakoukoliv hodnotu (lze tak ukrást třeba i jen papír nebo dopis).¹⁴² ¹⁴³ Ukrást je možné také energie, což vychází jednak dnes už přímo z textu zákona (článek 311-2), jednak z rozsudku Odvolacího soudu z roku 1912 (Cass. crim., 3 août 1912), který rozhodoval v případě, kdy společnost dodávající elektrickou energii do jedné z továren odhalila pod hromadou desek zařízení, které umožňovalo čerpat ze sítě část elektřiny bez placení. Z technického hlediska podobným případem je neoprávněný příjem televizního vysílání, využívání služeb telefonních operátorů či internetu, nicméně v těchto případech se podle soudů nejedná o věci, nýbrž o poskytované služby, a z tohoto důvodu se nemohou stát předmětem krádeže.¹⁴⁴

Posledním znakem, o kterém se ve spojitosti s definicí věci hovoří, je její hmotnost, resp. nehmotnost. Už z výše uvedeného výkladu je zřejmé, že předmětem krádeže mohou být i věci nehmotné. Francouzské soudní orgány se v této věci opakovaně zabývaly otázkou, jak je tomu v případě krádeže informací nebo jiných údajů, resp. zdali jsou v případě krádeže dokumentů či jiných nosičů informací naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže. Přelomovými případy se staly případy Bourquin¹⁴⁵ a Antonioli¹⁴⁶ z roku 1989, kdy v obou případech trestní komora Kasačního dvora rozhodla, že odcizení a využití nosičů informací naplňuje znaky krádeže, neboť se jedná o fyzické odcizení věci, která náleží jinému, navíc tyto údaje mají často vysokou

---

¹⁴¹ AMBROISE-CASTÉROT, Coralie. *Droit pénal spécial*. Édition 2021-2022. Paris: Gualino Eds, 2021. Str. 172. ISBN 978-2-297-13359-3.

¹⁴² Tamtéž, str. 171.

¹⁴³ V případě Logabax (Cass. crim., 8 janv. 1979, n° 77-93038) byl za krádež odsouzen zaměstnanec společnosti, který si pro potřeby pracovního sporu proti svému zaměstnavateli opatřil a okopíroval určité pracovní dokumenty, aniž by k tomu dal jeho zaměstnavatel souhlas. Soud v tomto jeho jednání spatřoval znaky krádeže, a to po dobu, kdy měl dokumenty u sebe, aby provedl jejich kopie, bez ohledu na to, že samotné papíry byly takřka bezcenné.

¹⁴⁴ Cass. crim., 12 déc. 1990, n° 88-81.215

¹⁴⁵ Cass. crim., 12 janv. 1989, n° 87-82265

¹⁴⁶ Cass. crim., 1er mars 1989, n° 88-82815

hodnotu a je tak nutné jejich odcizení potrestat v zájmu ochrany společnosti a naplnit tím tak jednu z funkcí trestního práva.¹⁴⁷

Souhrnem lze tedy říci, že věci ve smyslu francouzského trestního práva se rozumí výlučně movitá věc, jež může být jakékoliv hodnoty (i nepatrné) a zároveň může být z hlediska podstaty hmotná i nehmotná (lze tak odcizit např. elektřinu z rozvodné sítě nebo informace důležité pro chod společnosti). Dalším skutkovým znakem krádeže je fakt, že věc (teď již definovaná) náleží jinému, přičemž postačuje zjištění, že věc nenáleží pachateli.¹⁴⁸ Nabízí se zde potom několik variant, které mohou nastat.

Zaprvé se může jednat o věci ničí (*res nullius*) nebo věci přirozeně bez vlastníka. Jedná se například o toulavá zvířata, ryby ve vodních tocích, volně žijící zvěř nebo planě rostoucí rostliny, u kterých nelze naplnit znaky skutkové podstaty krádeže, protože se nejedná o věc někomu náležející.¹⁴⁹ Oproti tomu za *res nullius* nelze považovat písek na pláži (náleží státu) nebo houby, které náleží vlastníkovu pozemku.¹⁵⁰

Zadruhé se může jednat o věci opuštěné (*res derelictae*), což jsou věci, jichž se jejich vlastník dobrovolně vzdal. Je třeba je odlišit od věcí ztracených, neboť u nich se předpokládá, že se jich vlastník zbavit úmyslně nechtěl (např. mobil na sedačce v MHD). Důležité je také hledisko, jaký záměr jejich odložením vlastník sledoval. To dokazují dva judikáty týkající se věcí vyhozených do popelnice, kdy v prvním z nich z roku 2015¹⁵¹ byla trestní komorou Kasačního dvora osvobozena zaměstnankyně obchodního řetězce Maximarché, která byla stíhána pro odcizení věcí odložených jejím vedoucím k popelnicím. Soud v tomto případě rozhodl, že vlastník tyto věci odložil, protože je už vyřadil z prodeje a chtěl se jich zbavit, proto je již neměl ve svém vlastnictví a obžalovaná se tak nemohla dopustit krádeže. Ve druhém případě z roku 2005¹⁵² se jednalo o situaci, kdy vedoucí zaměstnanec ve společnosti Etablissements Bossonet hodil do

---

¹⁴⁷ V případě Bourquin byly obžalovány dvě zaměstnankyně tiskárny, které na pracovišti odcizily dvě sady disket s daty, které následně chtěly využít k založení vlastní konkurenční společnosti. Podobně v případě Antonioli šlo o zaměstnance společnost Estaynou, který odcizil účetní doklady, využil je k tvorbě grafů a tabulek s cílem založit si rovněž vlastní firmu ve stejném oboru.

¹⁴⁸ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 667. ISBN 2247179681.

¹⁴⁹ AMBROISE-CASTÉROT, Coralie. *Droit pénal spécial*. Édition 2021-2022. Paris: Gualino Eds, 2021. Str. 173. ISBN 978-2-297-13359-3.

¹⁵⁰ Tamtéž.

¹⁵¹ Cass. crim., 15 déc. 2015, n° 14-84906

¹⁵² Cass. crim., 10 mai 2005, n° 04-85349

odpadkového koše roztrhaný dopis, který tam následně našel a odcizil jeho podřízený, který ho chtěl využít ve svůj prospěch. V této kauze soudci Kasačního dvora rozhodli, že se o krádež jedná, neboť dopis nebyl určen pro jiné osoby, což dal jeho původní vlastník najevo jeho roztrháním.¹⁵³ Pokud se jedná o věci uložené společně s tělem zesnulého do hrobu, rovněž se nejedná o věci opuštěné, neboť podle soudu tím jejich blízcí dávají najevo, že si přejí, aby i nadále byli jejich vlastníky, navzdory jejich úmrtí.¹⁵⁴

Poslední pojmem týkající se objektivní stránky krádeže, ke kterému bych chtěl uvést několik poznámek, je termín odcizení (soustraction). I zde je třeba při rozboru vyjít z judikatury, konkrétně z rozhodnutí trestní komory Kasačního dvora z roku 1837 ve věci Beudet¹⁵⁵. V rámci rozhodnutí soud uvedl, že odcizení je třeba chápat jako přechod držby odcizené věci od původního vlastníka (proti jeho vůli a bez jeho vědomí) na pachatele tím, že věc odcizí (soustraire) - tedy věc vezme (prendre), odnese (enlever) nebo se jí zmocní (ravir). Původně existovala pouze materiální forma odcizení (soustraction matérielle), ale během 20. století se ukázala potřeba definovat i jinou formu, kdy nedojde k odcizení věci proti vůli oběti, ale ta věc třeba i dobrovolně v dobré víře pachateli poskytne a ten ji posléze nevrátí.¹⁵⁶ Tato forma se nazývá odcizení právní (soustraction juridique) a může se jednat například o situaci, kdy prodejce zapůjčí vozidlo k testovací jízdě na krátkou vzdálenost, ale zákazník se s vozidlem již nevrátí. Vedle dobrovolného předání jde ještě o situace, kdy je věc předána pachateli omylem nebo kdy si oběť neuvědomí důsledky svého konání (např. nezletilý nebo dospělý omezený na svéprávnosti).¹⁵⁷ Všechny tyto případy budou rovněž posouzeny jako trestný čin krádeže (např. odcizení skútru v případě Cass. crim., 10 avr. 1959: Bull. crim., n° 209).

---

¹⁵³ Že je úmysl původního vlastníka věci důležitý, ukazuje i poměrně kuriózní případ z roku 2015, kdy byl na letišti při běžné bezpečnostní kontrole zadržen muž, který měl u sebe tašku s bankovkami v hodnotě 130 760 eur. Muž se hájil tím, že viděl jiného muže, jak se tašky zbavuje v úmyslu uniknout pronásledování, domníval se tedy, že jde o věc opuštěnou. Soud ale konstatoval, že i když muž věc odložil, nelze automaticky vzhledem k okolnostem a vysoké hodnotě předpokládat, že se jí chtěl zbavit, naopak bylo podle soudu zřejmé, že se pro věc chce později vrátit. (případ Cass. crim., 12 mai 2015, n° 14-83.310)

¹⁵⁴ Cass. crim., 25 oct. 2000, n° 00-82152

¹⁵⁵ Cass. crim., 18 nov. 1837

¹⁵⁶ AMBROISE-CASTÉROT, Coralie. *Droit pénal spécial*. Édition 2021-2022. Paris: Gualino Eds, 2021. Str. 175-176. ISBN 978-2-297-13359-3.

¹⁵⁷ Tamtéž.

3.4.2. Subjektivní stránka trestného činu krádeže

U trestného činu krádeže se podle francouzského práva vyžaduje vždy úmyslná forma zavinění.¹⁵⁸ Tento fakt vychází z článku 121-3 trestního zákoníku, podle kterého se u zločinu (crime) vyžaduje úmyslné zavinění vždy, u přečinu (délit) pak v případě, kdy je jím úmyslně způsobena škoda druhé osobě, což je u krádeže z podstaty věci vždy. Z pohledu právní teorie dále rozlišujeme dvě podmínky, které musí být naplněny zároveň: le dol général a le dol spécial. Přeložit tyto pojmy, aby dávaly smysl s ohledem na české trestní právo, mi dělá trochu problém, pokusím se je proto nejdříve popsat a následně se pokusím o jejich překlad. Le dol général je charakterizován jako vědomí pachatele dopustit se krádeže spolu s vůlí dopustit se protiprávního jednání.¹⁵⁹ Pachatel ví, že se dopouští protiprávního jednání, a činí tak proti vůli a bez vědomí oběti. Nejspíše by se tedy pojem le dol général dal přeložit jako úmysl (možná úmysl přímý ve smyslu § 15 odst. 1 písm. a) českého trestního zákoníku). Z tohoto předpokladu vyplývá, že se krádeže nemůže dopustit ten, kdo si přivlastní cizí věc omylem (při odchodu z restaurace si osoba vezme cizí kabát v domnění, že si bere svůj vlastní), neboť zde chybí požadavek vědomí o protiprávním jednání. Le dol spécial je oproti tomu charakterizován jako vůle dosáhnout stanoveného výsledku.¹⁶⁰ V případě krádeže se tak jedná o vůli přivlastnit si cizí věc, stát se (byť na krátkou dobu) domnělým vlastníkem.¹⁶¹ Otázka motivu jeho jednání je pak z hlediska práva zcela irelevantní. Trestného činu krádeže se dopustí například i věřitel, který svému dlužníkovi ukradne část peněz, aby tím uspokojil svou pohledávku, kterou dlužník nesplácí, případně stejně tak zaměstnanec, který odcizil svému zaměstnavateli pracovní dokumenty, ačkoliv by potřeboval pro účely pracovněprávního sporu.

K problematice subjektivní stránky skutkové podstaty uvádím dále ještě tři poznámky. Zaprvé musí existovat záměr věc odcizit v okamžik spáchání krádeže. To znamená, že pozdější vrácení věci nebo projevená lítost může znamenat snížení ukládaného trestu, ale nezahradí trestný čin jako celek. Zadruhé existuje-li pochybnost o záměru uvedeném v předcházejícím bodě, nemůže být daná osoba za trestný čin odsouzena, neboť se v ten okamžik na záměr hledí, jako by neexistoval vůbec. A zatřetí platí pravidlo, že v případě materiální formy odcizení (více v kapitole 3.4.1.) je prokazování úmyslu mnohem jednodušší, neboť jak už bylo uvedeno výše, pokud něco

---

¹⁵⁸ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 666. ISBN 2247179681.

¹⁵⁹ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 666. ISBN 2247179681.

¹⁶⁰ Définition dol spécial. Droit.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.droit.fr/definition/2763-dol-special/>

¹⁶¹ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 666. ISBN 2247179681.

fyzicky věc vezme, odnese nebo se jí jinak zmocní, je zřejmé, že úmysl naplněn byl. V případě právní formy odcizení je dokazování záměru o něco komplikovanější, u soudu pak musí být prokázán s jistotou, jasně a zřetelně úmysl nakládat s věcí jako s věcí vlastní. (animus possidendi)¹⁶²

3.4.3. Subjekt trestného činu krádeže

Jako poslední základní znak skutkové podstaty trestného činu krádeže podle francouzského práva, o kterém jsem prozatím nepsal, uvádím subjekt trestného činu, tedy osobu pachatele. Zaměřím se nejprve na obecná východiska u trestní odpovědnosti fyzických osob, následně se budu věnovat specifikům u trestného činu krádeže.

Podle článku 121-4 je pachatelem trestného činu (auteur) osoba, která se dopustí předmětného jednání, případně se o něj pokusí.¹⁶³ Spolupachatelem (účastníkem) je potom podle článku 121-7 osoba, která vědomě umožnila/usnadnila (radou či pomocí) spáchání trestného činu. Spolupachatelem je dále ten, kdo darem, slibem, pohrůzkou, příkazem, zneužitím autority nebo pravomoci navedl ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání dal instrukce. Podle článku 121-6 budou takové osoby potrestány stejně jako osoba pachatele.

Věková hranice trestní odpovědnosti je ve Francii stanovena na 13 let (článek 122-8 trestního zákoníku ve spojení s články L11-1 zákona o trestní odpovědnosti mladistvých a 388 občanského zákoníku), přičemž platí vyvratitelné domněnky, že osoby starší 13 let jsou nadané rozeznávací schopností (discernement), zatímco osoby mladší 13 let nikoliv. Rozeznávací schopností se rozumí pochopení a vůle spáchání trestného činu a zároveň schopnost chápat smysl trestního řízení (článek L11-1 zákona o trestní odpovědnosti mladistvých). Podobně jako u nás se juvenilní justice zaměřuje na prevenci a převýchovu nezletilých delikventů, než aby je pouze trestala a zavírala do vězení (článek L11-2). Nicméně tedy z hlediska věku platí, že osobou pachatele krádeže se může stát osoba starší 13 let, je-li nadána schopností rozeznat a chápat následky svého jednání. Takové osobě potom hrozí zejména výchovná opatření, v případech ukládání trestu odnětí svobody se maximální možná délka půlí (článek L121-5).

---

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ Již jsem dříve v kapitole 3.3.4. této práce uvedl, že stádium pokusu je u zločinů podle trestního zákoníku trestáno vždy, u přečinu (kam spadají mírnější varianty krádeže) pouze v případě, pokud tak zákon výslovně stanoví. Vyjdeme-li z článku 311-13, pak musíme konstatovat, že trestný čin krádeže je ve stádiu pokusu trestný vždy.

Druhou podmínkou trestní odpovědnosti je přičetnost, která je rozvedena v člancích 122-1 až 122-1-2 trestního zákoníku. Podle nich není trestně odpovědná osoba, která v okamžik spáchání činu v důsledku psychické nebo neuropsychické nemoci ztratila rozeznávací schopnost nebo kontrolu nad svým chováním. Pokud byly tyto schopnosti pouze oslabené, pak je osoba trestně odpovědná, nicméně soudce k tomuto stavu přihlíží jako k polehčující okolnosti (článek 122-1). Tato pravidla se potom vůbec nevztahují na situace podle článku 122-1-1, kdy si stav nepřičetnosti přivodil dobrovolně sám pachatel (jde zejména o tzv. pití na kuráž). Podobně se nepřihlédne k polehčující okolnosti v případě oslabení rozeznávací schopnosti, pokud k tomuto stavu vedla nedovolená nebo zjevně nepřiměřená konzumace psychoaktivních látek (alkohol, drogy apod.) (článek 122-1-2).

V otázce trestní odpovědnosti ve francouzském trestním právu bychom mohli nadále pokračovat problematikou omylu, jednání pod nátlakem či nutné obrany nebo krajní nouze, ale vzhledem k tomu, že je tato práce věnována úpravě trestného činu krádeže, budu se v dalších částech po výše popsaných základních pravidlech trestní odpovědnosti věnovat již jen několika specifikům, které se tohoto trestného činu přímo dotýkají.

3.4.4. Specifika podmínek trestní odpovědnosti u trestného činu krádeže

Jistým specifikem francouzské právní úpravy trestného činu krádeže je tzv. rodinná krádež neboli imunita při spáchání krádeže mezi rodinnými příslušníky. Této problematice byl věnován poměrně podrobný výklad v kapitole 3.2.2. této práce, proto na tomto místě pro úplnost pojednání o podmínkách trestní odpovědnosti zmíním jen nejdůležitější body tohoto právního institutu. Podle článku 311-12 není trestně odpovědný za krádež ten, kdo se jí dopustí vůči svému předkovi nebo potomkovi, dále ten, kdo se jí dopustí vůči manželovi nebo manželce (žijí-li spolu). Výjimkou z tohoto ustanovení jsou věci každodenní potřeby (doklady, platební prostředky, mobilní telefon či počítač) a ustanovení se nevztahuje opatrovníky (i u zletilých osob), pěstouny či poručníky.¹⁶⁴ I přesto, že pachatele není možné stíhat v rámci trestního řízení, oběti nejsou zcela bez prostředků právní ochrany – mohou se totiž obrátit na civilněprávní řízení (články 1426 a 1427 občanského zákoníku). Z pohledu trestního řízení se sice trestný čin stal a je možné trestní stíhání zahájit, ale není možné v něm následně pokračovat, protože tato imunita je pro něj překážkou podle rozhodnutí Kasačního dvora.¹⁶⁵

---

¹⁶⁴ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 669. ISBN 2247179681.

¹⁶⁵ Tamtéž, str. 670.

Právnícké osoby obecně nesou právní odpovědnost ve francouzském trestním právu a nejinak je tomu i u trestného činu krádeže. Podle ustanovení článku 311-16 jsou právnícké osoby trestně odpovědné za krádež, jsou-li naplněny obecné podmínky v článku 121-2, tedy daný čin musí být proveden na jejich účet, jejich orgány nebo zástupci. V takovém případě jim hrozí peněžitý trest (a to vždy až do výše pětinasobku horního limitu částky pro fyzické osoby, článek 131-8), zabavení věcí (které sloužily ke spáchání trestného činu nebo je právnícká osoba získala jako výnos trestné činnosti s výjimkou těch, které mají být navráceny oběti trestného činu) nebo zákaz činnosti¹⁶⁶ (bez možnosti obnovení, šlo-li o případy krádeže podle článků 311-6 až 311-10, tedy o činy spáchané za pomoci násilí, zbraně nebo s následkem smrti, nebo na dobu pěti let, šlo-li o případy méně závažné podle článků 311-3 až 311-5).

3.5. Rozbor jednotlivých skutkových podstat trestného činu krádeže ve francouzském právu

V této části své práce se budu věnovat základní a kvalifikovaným skutkovým podstatám trestného činu krádeže tak, jak jsou uvedeny ve francouzském trestním zákoníku. Postupovat budu systematicky podle posloupnosti v zákoně, přičemž se budu snažit postupovat obdobně jako při výkladu o české úpravě tohoto trestného činu.

3.5.1. Články 311-1 až 311-3-1

V článku 311-1 je uvedena základní skutková podstata trestného činu krádeže. Jednotlivé pojmy jsem rozebral výše v kapitole 3.4. této práce, proto jen zopakuji, že krádeží je podvodné odcizení věci jiného (*la soustraction frauduleuse de la chose d'autrui*). V následujícím článku nalezneme ustanovení, podle kterého je krádeží i odcizení energií (opět odkazuji na dřívější výklad v kapitole 3.4.1.). Za obě tyto základní skutkové podstaty hrozí trest odnětí svobody až na tři roky a peněžitý trest do výše 45 000 eur. Minimální výše trestu odnětí svobody se v trestním zákoníku neuvádí od přijetí nového předpisu v roce 1992 (podrobněji o této problematice v kapitole 3. 2. 2. této práce).¹⁶⁷

---

¹⁶⁶ Podle článku 311-16 jde o činnost, která souvisela se spácháním předmětného trestného činu (např. pokud by vedení hotelu soustavně instruovalo své zaměstnance k okrádání hotelových hostů, bylo by společnosti zakázáno provozování ubytovacích zařízení).

¹⁶⁷ Minimální délka trvání trestu odnětí svobody není podobně jako v českém trestním zákoníku stanovena. (ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.) Profesor Jelínek ve své učebnici (JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). Str. 402. ISBN 978-80-7502-576-0.) uvádí, že se za tuto dobu obecně považuje 24 hodin. Ve francouzské právní úpravě lze vycházet z výčtu možných sazeb za zločiny a přečiny v člancích 131-1 a 131-4, kde je nejmírnější sazba stanovena na dva měsíce. Je třeba ale dodat,

Článek 311-3-1 nabízí pro pachatele zajímavou možnost, jak dosáhnout pokuty výrazně nižší, než je zákonná sazba. Vztahuje se výhradně na krádeže spáchané podle základní skutkové podstaty, pokud odcizená věc měla hodnotu 300 eur nebo méně a v době projednání ji pachatel poškozenému vrátil nebo alespoň uhradil způsobenou škodu. V takovém případě může být vyměřena pokuta v paušální výši 300 eur¹⁶⁸ a zastaveno trestní stíhání. Využití tohoto článku není možné, pokud se krádeže dopustila nezletilá osoba nebo pokud pachatel spáchal vícero trestných činů, z nichž alespoň jeden z nich použití této paušální pokuty neumožňuje (článek 495-17 trestního řádu). Obecně také není využitelná v případě recidivy s výjimkou případů stanovených zákonem, přičemž u krádeže je toto výslovně povoleno. Tolik k úpravě základní skutkové podstaty a nyní se již zaměřím na články obsahující popis kvalifikovaných skutkových podstat.

3.5.2. Článek 311-4

Nejobsáhlejším článkem upravující trestný čin krádeže je článek 314-1, který jako první obsahuje okolnosti, které způsobí využití vyšších sazeb trestu odnětí svobody, resp. peněžitého trestu, zároveň jde o první z článků čítající kvalifikované skutkové podstaty. Podle tohoto článku hrozí pachateli krádeže až pět let trestu odnětí svobody a peněžité trest do výše 75 000 eur, pokud

- se ho dopustí vícero osob jednajících ve stejném rozsahu jako pachatel nebo účastník, aniž by tvořili organizovanou skupinu (k výkladu tohoto pojmu viz část 3.5.5.),
- je spáchána nositelem veřejné moci při výkonu jeho pravomocí,¹⁶⁹
- je spáchána osobou, která neoprávněně využívá statusu nositele veřejné moci,
- ji předchází, provází nebo následuje násilí, kterému poškozenému nepřivodí trvalou pracovní neschopnost,¹⁷⁰

že tyto výčty nejsou úplné, neboť například silniční zákoník umožňuje uložit za překročení rychlosti tři měsíce, přičemž tato sazba v článku 131-4 chybí.

¹⁶⁸ Výše pokuty může klesnout na 250 eur, pokud je uhrazena orgánu veřejné moci v době zjištění přestupku (tedy na místě) nebo pokud je uhrazena do patnácti dnů (běžná lhůta na uhrazení je 45 dnů). Pokuta ve výši 600 eur potom hrozí pachateli, pokud se s platbou zpozdí nebo proti ní podá stížnost. (článek 495-18 trestního řádu).

¹⁶⁹ Francouzský trestní zákoník užívá dva podobné pojmy: *personne dépositaire de l'autorité publique*, což je osoba nesoucí oprávnění někomu něco nařizovat nebo mu udělit trest (např. policista, četník nebo soudce), a *personne chargée d'une mission de service public*, což je osoba nadaná výkonem veřejné moci, aniž by musela být zaměstnancem státu (např. řidič autobusu, revizor, průvodčí nebo učitel). Zdroj: *Que risque-t-on en cas d'outrage à agent?*. Service-public.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F33322>

¹⁷⁰ Definice pojmu násilí trestní zákoník ani jiný trestní zákon neobsahuje. V článku 222-7 a následujících nalezneme kategorii násilné trestné činy, kde ale také není násilí definováno. Pokud bychom hledali definici v jiných zdrojích, nalezneme definici v učebnici trestního práva hmotného, kdy násilím je jakýkoliv agresivní čin, přičemž se může jednat jak o fyzické útoky (např. údery, kopnutí), tak o útoky vedené zbraní, či definici slovníkovou, kdy násilí je čin (úmyslný i neúmyslný), který způsobí u jeho oběti nějakou formu újmy (odkaz). Zdroj 1:

- pokud jsou odcizenou věcí prostředky sloužící k poskytování první pomoci,
- je spáchána v obydlí nebo v místě používaném či určeném jako skladiště peněz, cenných papírů, zboží nebo materiálů,¹⁷¹
- je spáchána v prostředcích nebo prostorech veřejné hromadné dopravy,
- ji předchází, provází nebo následuje zničení nebo zhoršení stavu jiné věci,
- je spáchána osobou úmyslně skrývajícím svou podobu,
- je spáchána ve školních či jiných vzdělávacích zařízeních, v době příchodů a odchodů studentů nebo v okolí těchto zařízení,
- je spáchána za účelem provozování nelegální obchodu se zvířaty.

Výše uvedený trest odnětí svobody až na pět let a peněžitý trest do výše 75 000 eur se ale může ještě zvýšit, pokud se pachatel dopustí spáchání krádeže při kombinaci alespoň dvou výše uvedených přitěžujících okolností. V takovém případě mu hrozí až sedm let vězení a maximální sazba peněžitého trestu se zvyšuje na 100 000 eur. Pokud by pachatel spáchal krádež za kombinace tří a více výše uvedených přitěžujících okolností, pak mu hrozí až deset let trestu odnětí svobody a peněžitý trest od výše 150 000 eur. Takové ustanovení bychom v českém trestním zákoníku hledali marně, byť určitou dobu lze nalézt v ustanoveních § 41 a 42, kde jsou výčty přitěžujících a polehčujících okolností, a u nichž při výměře trestu dochází také k určitému posuzování, jaké okolnosti je možné na daný případ aplikovat (ve smyslu ustanovení § 39 odst. 3 TZ).

3.5.3. Články 311-4-1, 311-4-2 a 311-5

Postoupíme-li k trojici článků 311-4-1, 311-4-2 a 311-5, všechny upravují kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže, za které hrozí až sedm let vězení a peněžitý trest do výše 100 000 eur. V článku 311-4-1 je postihnuto jednání, kdy dospělý pachatel spáchá krádež za pomoci jednoho nebo více nezletilých. Pokud by těmto nezletilým spolupachatelům nebo účastníkům bylo méně než třináct let, zvyšuje se trest pro pachatele na deset let vězení a sazba peněžitého trestu na 150 000 eur. Ustanovení článku 311-4-2 potom poskytuje zvýšenou právní ochranu předmětem národního kulturního dědictví (ať už jde o předměty vystavené v muzeích, uchovávané v archivech nebo archeologické vykopávky na místě nálezů). Pokud by byla odcizena

---

LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. Droit pénal général. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 43. ISBN 2297068174. Zdroj 2: Définition de Violence. Dictionnaire-juridique.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.dictionnaire-juridique.com/definition/violence.php>

¹⁷¹ V tomto článku se jedná o vniknutí bez použití násilí nebo překonávání odporu. Opačný případ je potom upraven v článku 311-5, viz část 3.5.3. této práce.

některá z těchto věcí při naplnění alespoň jedné přitěžující okolnosti z článku 311-4, zvyšuje se možný trest odnětí svobody na deset let a sazba peněžitého trestu na 150 000 eur. Tato částka ale nemusí být konečná, protože podle posledního řádku tohoto ustanovení může její výše vystoupat až na polovinu hodnoty odcizené věci.

Článek 311-5 už obsahuje různorodější přitěžující okolnosti. Až sedmiletý trest odnětí svobody a peněžitý trest do výše 100 000 eur hrozí tomu, kdo před, během nebo po spáchání trestného činu krádeže dopustí násilí mající za následek plnou pracovní neschopnost v délce trvání max. osm dní.¹⁷² Stejný trest hrozí tomu, kdo věc odcizí osobě, která je zvláště zranitelná (kvůli svému věku, zdravotnímu stavu, tělesnému nebo mentálnímu postižení nebo těhotenství) a tento stav pachatel zná nebo je natolik zřejmý, že ho pachatel musí rozpoznat. Poslední přitěžující okolností podle tohoto odstavce je spáchání krádeže v obydlí nebo v místě používaném či určeném jako skladiště peněz, cenných papírů, zboží nebo materiálů za použití lsti, zdolání překážky nebo vloupání.¹⁷³ U všech výše uvedených opět hrozí zvýšení trestu za předpokladu, že budou spáchány s alespoň jednou přitěžující okolností ve smyslu článku 311-4.

3.5.4. Články 311-6 až 311-8

Až deset let trestu odnětí svobody hrozí podle článku 311-6 pachateli, pokud před, během nebo po spáchání krádeže způsobí oběti plnou pracovní neschopnost po dobu minimálně osmi dní. Na tohoto pachatele se navíc v případě uložení maximálního možného trestu (tj. na dobu deseti let) vztahuje tzv. bezpečnostní období (période de sûreté), v rámci kterého nemůže odsouzený využít žádné možnosti zkrácení trestu (podmíněného propuštění apod.). Toto období činí vždy polovinu délky uloženého trestu a je dále upraveno v článku 132-23 trestního zákoníku (a podrobněji potom v člancích 720-2 až 720-5 trestního řádu).

---

¹⁷² Definice pracovní neschopnosti v právních předpisech chybí, vychází se tedy z judikatury, podle které se jedná o stav, jehož délka se vyjadřuje ve dnech, během kterého oběť ztrácí samostatnost v běžných úkonech každodenního života (včetně výkonu práce). Zdroj: Incapacité totale de travail. LA REVUE DU PRATICIEN MÉDECINE GÉNÉRALE [online]. 2008, 22(809), 906-907 [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://dumg-toulouse.fr/uploads/4978660e379c91a4e55a5e2539042b900d0b7b91.pdf>

¹⁷³ Pojmy l'effraction a l'escalade jsou vymezeny ve výkladových ustanoveních 132-73 a 132-74 trestního zákoníku. L'effraction (vloupání) je definováno jako jakékoliv vylomení, vypáčení, poškození nebo zničení uzavíracího nebo uzamykacího mechanismu nebo plotu. Stejně je posouzeno použití falešných klíčů, neoprávněně získaných klíčů nebo jakýchkoliv jiných nástrojů sloužících k překonání zámků, aniž by došlo k jejich poškození nebo zničení. Pojmem l'escalade (přezení, zdolání) se rozumí vniknutí přežením plotu nebo jakékoliv vniknutí otvorem, který k tomu není určený.

V článku 311-7 je upravena kvalifikovaná skutková podstata trestného činu krádeže spočívající v dopuštění se krádeže za pomoci násilí, které bude mít za následek znetvoření, zmrzačení nebo jinou trvalou tělesnou vadu. Přesná zákonná definice těchto pojmů chybí. Vycházet lze částečně z judikatury, kdy se ale soudy vyjadřují vždy ke konkrétním případům. Z nedávné doby lze uvést např. rozsudek Cass. Crim. 24 nov. 2021, F-B, n° 21-85.347, kdy utrpěl muž střelné zranění nohy, které po sobě zanechalo jednak 26 centimetrů dlouhou jizvu, jednak sníženou až žádnou citlivost a motoriku dolních končetin. Soud proto v této věci zamítl odvolání pachatele, neboť dle jeho názoru došlo k trvalým následkům v podobě zmrzačení, částečně také ze slavného francouzského slovníku Le Robert.¹⁷⁴ Zmrzačením (mutilation) se rozumí ztráta nebo chirurgické odstranění končetiny nebo jiné vnější části těla, která způsobuje nevratnou ztrátu tělesné integrity. Tělesná vada (postižení) (infirmité) je potom charakterizována jako stav, kdy člověk nemůže žít naplno život bez nějakých omezení. Podstatné také je, že toto omezení je trvalé a nezvratné. To potvrdil Kasační dvůr například v případě z 21. března 2006¹⁷⁵, kdy útočník poranil kusem skla před diskotékou krk jiného muže, v důsledku čehož tento následně ztratil funkčnost poloviny hlasivek (ty jsou párovým orgánem). Ačkoliv obhajoba argumentovala, že má stále druhou polovinu orgánu a může tak nadále relativně normálně žít, v praxi to pro poškozeného znamenalo výrazné zásahy do soukromého i pracovního života, proto soud rozhodl, že skutková podstata v tomto případě byla naplněna, neboť plnou funkcionalitu hlasivek nelze obnovit.

Za výše uvedený skutek podle článku 311-7 hrozí pachateli až patnáct let trestu odnětí svobody a peněžitý trest do výše 150 000 eur. Ještě vyšší trest (až dvacet let vězení a 150 000 eur) hrozí za závažnou formu krádeže podle článku 311-8, které se dopustí ten, kdo spáchá krádež za použití zbraně nebo pod pohrůzkou použití zbraně, ať už je to osoba, která je k držení zbraně oprávněná či nikoliv. Podle výkladového usnesení 132-75 je zbraní každá věc, která umožňuje jiného zabít nebo zranit. Veškeré jiné předměty, které by mohly představovat nebezpečí, že je někdo využije k vyhrožování, zranění nebo usmrcení, jsou také považovány za zbraně, stejně jako předměty, které mohou vyvolat nebezpečí záměny se skutečnou zbraní, ačkoliv samy o sobě jsou

---

¹⁷⁴ Dictionnaire Le Robert. [Dictionnaire.lerobert.com/](https://dictionnaire.lerobert.com/) [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://dictionnaire.lerobert.com/>

¹⁷⁵ Cass. Crim. 21 mars 2006, 05-87.683

neškodné, a stejně se považuje za spáchání trestného činu se zbraní i využití zvířete k ohrožení, zranění nebo usmrcení jiného.¹⁷⁶

3.5.5. Články 311-9 a 311-9-1

Jednou z posledních přitěžujících okolností u trestného činu krádeže je spáchání krádeže organizovanou zločineckou skupinou (*bande organisée*), za což hrozí podle článku 319-1 až patnáct let trestu odnětí svobody a peněžitý trest do výše 150 000 eur. Organizovanou zločineckou skupinou se podle výkladového ustanovení 132-71 rozumí veškerá uskupení a ujednání s cílem připravit spáchání jednoho nebo více trestných činů.¹⁷⁷ Až dvacet let trestu odnětí svobody hrozí členům takové skupiny, pokud se krádeže dopustí s násilím, a až třicet let trestu odnětí svobody hrozí v případě, že pachatel použije k činu zbraň nebo pohružku zbraně, je-li osobou mající oprávnění držet zbraň (např. policista) nebo naopak má uložený zákaz držení zbraně.

Ve francouzském trestním zákoníku nalezneme dva podobné termíny pro označení organizovaná zločinecká skupina. Ten první jsem již použil a částečně vysvětlil výše (*bande organisée*). Ten druhý se nazývá *l'association de malfaiteurs* (zločinecké uskupení) a najdeme ho jako samostatnou skutkovou podstatu v článku 450-1 trestního zákoníku. Podle něj je zločineckým uskupením jakákoliv skupina založená za účelem přípravy spáchání jednoho nebo více zločinů či přečinů, za které musí hrozit alespoň pět let trestu odnětí svobody (trest se zvyšuje na dvojnásobek, pokud za spáchaný čin hrozí alespoň deset let trestu odnětí svobody). Hlavní rozdíl mezi organizovanou zločineckou skupinou a zločineckým uskupením spočívá v tom, že organizovaná zločinecká skupina je výlučně přitěžující okolností u vybraných trestných činů, zatímco účast na zločineckém uskupení představuje samostatný trestný čin. Organizovaná zločinecká skupina také vykazuje vyšší známky organizovanosti a vnitřní struktury (např. rozdělením rolí, určením šéfa skupiny atd.).¹⁷⁸

---

¹⁷⁶ Kvalifikovaná krádež podle článku 311-8 je označována jako „*vol à main armée*“ nebo „*braquage*“, což odpovídá českému ekvivalentu loupež či ozbrojená krádež. Více se problematice trestného činu loupeže ve francouzském trestním právu zabývám v kapitole 4.4.1.

¹⁷⁷ Pojem organizovaná zločinecká skupina (v angličtině *organized criminal group*, ve francouzštině *groupe criminel organisé*) definovala Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu přijatá v roce 2000 v italském Palermu jako „strukturovanou skupinu tří nebo více osob, existující po určité časové období a jednající ve vzájemné shodě s cílem spáchat jeden či více závažných trestných činů nebo trestných činů stanovených v souladu s touto Úmluvou, aby získala, přímo či nepřímo, finanční nebo jiný hmotný prospěch“. Tuto definici potom převzaly smluvní státy do svých trestních zákoníků, v ČR ji nalezneme v § 129 trestního zákoníku.

¹⁷⁸ Cass. Crim. 8 juillet 2015, 14-88.329

Zvláštní ujednání o mírnějších trestech za tuto kvalifikovanou skutkovou podstatu obsahuje článek 311-9-1. Podle první části nebude potrestán člověk, který měl v úmyslu jako člen organizované zločinecké skupiny spáchat trestný čin, ale tento trestný čin oznámil příslušným úřadům, nedopustil se jeho vykonání a zároveň (v případě potřeby) napomohl identifikovat další členy skupiny. Na polovinu se potom sníží trest odnětí svobody těm členům skupiny, kteří se již trestného činu dopustili a kteří skupinu ohlásí příslušným orgánům, znemožní páchání další trestné činnosti (nebo alespoň zamezí usmrcení nebo trvalým následkům na jiných osobách) a (v případě nutnosti) napomohou s identifikací dalších členů.

3.5.6. Články 311-10 a 311-11

Poslední skutkovou podstatou s vůbec nejpřísnějším trestem je krádež s následkem smrti a krádež spáchaná zvláště surovým nebo trýznivým způsobem (*tortures et d'actes barbaries*), za které hrozí trest odnětí svobody až na doživotí. Mučení a jiné kruté a nelidské zacházení je zakázáno mezinárodními úmluvami (např. ve Všeobecné deklaraci lidských práv z roku 1948 v článku 5). Na vnitrostátní úrovni je tento zákaz vtělen i do trestněprávních předpisů, ve francouzském právním řádu mimo jiné do samostatné skutkové podstaty v článku 222-1; ani tam ale nenalezneme definici daného jednání. Podle judikatury¹⁷⁹ se vyžaduje naplnění materiální a duševní stránky, kdy z hlediska první jmenované jde zejména o spáchání jednoho nebo více aktů násilí mimořádné povahy přesahující běžné násilí a působící oběti akutní a dlouhotrvající utrpení, z hlediska druhé jmenované se pak vyžaduje vůle odepřít oběti prvky základní lidské důstojnosti.¹⁸⁰

Ustanovení článku 311-11 obsahuje zvláštní ustanovení o posuzování krádeže spáchané s násilím. Za krádeže spáchané násilím se považují všechny skutkové podstaty z článků 311-4, 311-5, 311-6, 311-7, 311-9 a 311-10, bylo-li násilí využito k zajištění útěku pachatele (nebo spolupachatele či účastníka) nebo zajištění jeho beztrestnosti. Důsledek tohoto ustanovení spočívá ve využití vyšší trestní sazby i ve chvíli, kdy by následkem násilí nedošlo k plné pracovní neschopnosti (ať už na dobu kratší nebo delší osmi dnů), což výše uvedené články pro naplnění dané skutkové podstaty vyžadují.

---

¹⁷⁹ Cass. Crim. 14 oct 2017, n°17-84.80367

¹⁸⁰ Příkladem lze uvést kauzu z roku 1999, kdy pachatel způsobil své oběti popáleniny, trhal jí zuby, zapichoval jehly do pohlavních orgánů a nutil ji pít její vlastní moč. (Cass. crim., 17 mars 1999, n° 98-82813).

Tímto odstavcem jsem vyčerpal veškeré základní i kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže podle francouzského trestního zákoníku. Nyní se zaměřím na zbývající články 311-14 a 311-15 upravující alternativní tresty pro pachatele výše uvedený přečinů a zločinů a vrátím se také k otázce ohledně poměru výše peněžitých trestů k průměrné mzdě, tak jak jsem to zkoumal u dnešní a dřívější české právní úpravy.

3.6. K ukládání alternativních trestů a hranici výše škody

Doposud jsem u všech skutkových podstat uváděl výlučně sazby trestu odnětí svobody a maximální výši peněžitého trestu. Tyto dva tresty ale nejsou jedinými, které lze za trestný čin krádeže ukládat. Fyzickým osobám, které se proviní jakoukoliv podobu krádeže podle článků 311-1 až 311-10, lze uložit také trest zákazu výkonu občanských a rodinných práv. Podle ustanovení článku 131-26, které tento druh trestu dále popisuje, se jedná zejména o zákaz volit (le droit de vote), zákaz být volen (l'éligibilité), zákaz vykonávat jakoukoliv pozici v řízení před soudem (soudce, státní zástupce, soudní znalec, obhájce), zákaz svědčit (vyjma jednoduchých výpovědí) a zákaz stát se poručníkem nebo opatrovníkem (tento zákaz se ale nevztahuje na vlastní děti). Všechna výše uvedená omezení mohou být uložena pouze na dobu nejvýše pěti let, pokud se pachatel dopustil přečinu, a na dobu nejvýše deseti let, pokud se pachatel dopustil zločinu. Tresty mohou být uloženy jednotlivě, lze je ale také kumulovat.

Dalším alternativním trestem je podle druhé části zákaz vykonávat veřejné funkce nebo odbornou či společenskou činnost, která by souvisela svým předmětem souvisela se spáchaným trestným činem. Dále je možné zakázat výkon povolání v oblasti obchodu nebo průmyslu, spravovat, řídit nebo ovládat na jakékoliv pozici, přímo nebo nepřímo, na vlastní účet nebo na účet jiné osoby průmyslový podnik nebo obchodní společnost. Tento zákaz může být uložen na doživotí nebo na omezenou dobu v případech podle článku 311-5 až 311-10, anebo na dobu nejdéle pěti let v případě článků 311-3 až 311-5. Podle článku 131-27 potom zákaz vykonávat veřejné funkce nebo odbornou či společenskou činnost nesmí přesáhnout dobu pěti let, zbývající zákazy potom dobu deseti let.

Třetím alternativním trestem je zákaz držení zbraně podléhající povolení na dobu nejdéle pěti let. Tento trest musí být uložen vždy, pokud se pachatel dopustil trestného činu krádeže za použití násilí, nebo pokud se jeho jednání bude kvalifikovat jako zločin (tedy hrozí za něj alespoň deset let trestu odnětí svobody). Pachateli je také možné zabavit věc, které sloužila nebo byla

určena ke spáchání trestného činu, případně je výnosem z trestné činnosti (vyjma věcí, které je možné vrátit původnímu vlastníkov).

Dalším možným trestem je uložení zákazu pobytu u skutkových podstat v člancích 311-5 až 311-10. Je-li takový trest uložen, musí být podle článku 131-31 vymezena místa, kde se odsouzený nesmí zdržovat, a dále opatření dohledu a prevence. Ta mohou spočívat podle článku 762-1 trestního řádu v pravidelném docházení na schůzky s probačním úředníkem, informování soudce o cestách do zakázaného prostoru či dostavení se na základě předvolání k pověřenému orgánu. Preventivní opatření potom spočívají podle článku 762-3 v pokusu o nápravu pachatele a jeho resocializaci. Trest zákazu pobytu může být uložený v případě přečinu nejdéle na dobu pěti let, v případě zločinu nejdéle na dobu deseti let.

Posledním druhem trestu, který je možné uložit pouze cizincům, je trest zákazu vstupu na území francouzského státu. To je možné učinit jen na dobu nejvýše deseti let při spáchání trestného činu krádeže podle článku 311-4-2 nebo článku 311-10 za podmínek uvedených v článku 131-30 (odsouzený může být deportován na hranice, doba se v případě trestu odnětí svobody počítá až od jeho skončení).

Ve své práci jsem se průběžně věnoval otázce výše škody, která musela být dosažena, aby se podle trestněprávních předpisů jednalo o naplnění skutkové podstaty trestného činu krádeže. Ať už to byla vyšší hodnota ukradené věci (tedy dvacet pět zlatých) v trestním zákoníku z roku 1852, dvě stě korun po vzniku Československa, vypuštění této hranice z textu zákona v druhé polovině 20. století či její navrácení na počátku 90. let minulého století se spojením „škoda nikoliv nepatrná“, v zásadě takřka vždy se vyžadovala alespoň minimální hranice, od které se dané jednání považovalo za trestný čin (pokud nepostačovalo naplnění alternativního znaku skutkové podstaty). Ve francouzské právní úpravě tento aspekt dnes ani v minulosti nenalezneme. Jak vyplývá ze soudních rozhodnutí uvedených výše, o krádež se může jednat i v případě dokumentů na pracovišti nebo roztrhaného dopisu z odpadkového koše, stejně tak i o osobní doklady (jak vyplývá z ustanovení o imunitě v případě krádeže v rodině). Zároveň krádež není upravena ani v reglementární části francouzského trestního zákoníku, kde jsou zakotveny přestupky, čili je krádež nutné posuzovat vždy výlučně podle ustanovení článků 311-1 a následujících.

4. Srovnání české a francouzské právní úpravy trestného činu krádeže

V poslední části své práce se pokusím komplexně srovnat českou a francouzskou právní úpravu trestného činu krádeže. Budu postupovat od charakteristik právních řádů, přes úroveň právních předpisů až na úroveň jednotlivých ustanovení trestních zákoníků. Cílem není pokrýt veškeré možné aspekty, ale pokusit se vymezit zejména ty nejdůležitější z nich.

4.1. Srovnání právních řádů a ústavního pořádku

Český i francouzský právní řád náleží do kontinentálních právního systému. Dokládá to důraz na psané právo, rozlišování práva na právo veřejné a soukromé, úloha soudů, které právo ve většině případů pouze nalézají¹⁸¹ nebo tvorba kodexů (zákoníků), jež upravují souhrnně jedno právní odvětví či rozsáhlejší oblast právních vztahů.¹⁸² Je také třeba říct, že francouzská právní kultura byla do značné míry určující a inspirující pro další evropské země (např. přijetím řady pokrokových předpisů v období na přelomu 18. a 19. století jako Code civil či Code pénal stejně jako přijetím nového trestního zákoníku v 90. letech minulého století) včetně České republiky.

Srovnáme-li ústavní pořádek obou zemí, opět se zde zrcadlí košatější právní historie země galského kohouta. Blok ústavnosti (jak jsem již uvedl výše) se skládá nejen ze samotné Ústavy z roku 1958, ale také z Deklarace práv člověka a občana z revolučního roku 1789, preambule Ústavy z roku 1946 a nakonec z Charty životního prostředí z roku 2004. Francie teda nemá „moderní“ dokument obsahující výčet lidských práv podobně jako Česká republika, nicméně spoléhá se na novelizované dokumenty ze starších dob, které jsou z obsahové stránky více méně totožné. Naopak v českém právním řádu nenalezneme žádný právní dokument na úrovni Ústavy, který by detailněji zakotvoval principy péče o životní prostředí (pomineme-li článek 7 Ústavy a článek 35 Listiny základních práv a svobod), jako je francouzská Charta životního prostředí zakotvující myšlenky trvale udržitelného rozvoje, ochrany životního prostředí či principu znečišťovatel platí.

---

¹⁸¹ Nelze ale samozřejmě opomenout důležitý význam judikatury v obou zemích, kdy alespoň z hlediska trestného činu krádeže má její význam připadá ve Francii výraznější (ve francouzském trestním zákoníku nenalezneme definovány pojmy jako násilí, úřední osoba či ublížení na zdraví v souvislosti s pracovní neschopností).

¹⁸² Zatímco v českém právním řádu nalezneme zákoníky pouze tři (občanský zákoník, trestní zákoník a zákoník práce), ve francouzském právním řádu jich existují řádově desítky (např. daňový zákoník, zemědělský zákoník, silniční zákoník atd.).

4.2. Srovnání trestněprávních předpisů

Trestní právo řadíme v obou zemích do oblasti veřejného práva (byť ve Francii nalezneme větší tendence jej označovat jako hybridní obor – více viz kapitola 3.3.1.). Základní úpravu trestního práva nalezneme vždy v trestním zákoníku (novější český je z roku 2009, starší francouzský je z roku 1992). Zásadní rozdíl mezi nimi spočívá v jejich skladbě, kdy český je složen výhradně z jednotlivých zákonných ustanovení, zatímco ten francouzský obsahuje vedle zákonné části (kde jsou upraveny zločiny a přečiny) ještě část reglementární (která upravuje přestupky). Obě dvě části se potom liší tím, jak byly přijaty: Zatímco zákonná část byla přijata běžnými zákony (konkrétně zákony n°92-683, 684, 685, 686, 1336), reglementární část formou dekretu Státní rady (dekret n°93-726). Navíc tento souběh úpravy trestných činů a přestupků jedním zákoníkem (byť z hlediska formy odlišně) v českém právním řádu neexistuje, neboť u nás jsou trestné činy a přestupky výrazně odděleny a upraveny vlastními zákony v rámci odlišných právních odvětví.

Jde-li o porovnání dalších aspektů vnitřní struktury trestních zákoníků, u obou zákoníků můžeme nalézt dělení na více částí. Český trestní zákoník je v základu členěn na obecnou část, zvláštní část a přechodná a závěrečná ustanovení, francouzský trestní zákoník je členěn na sedm knih (kompletní přehled naleznete v části 3.3.3. této práce). Byť se liší v počtu a názvosloví, u obou předpisů je patrné členění na obecnou část, kde nalezneme základní zásady a pojmy, a zvláštní část nebo části, kde nalezneme výčet jednotlivých trestných činů. Řazení jednotlivých trestných činů potom odpovídá důležitosti chráněného zájmu a je u obou předpisů velmi podobné: Na prvních místech nalezneme trestné činy proti životu, zdraví, lidské důstojnosti či svobodě, v dalších kapitolách potom nalezneme trestné činy proti majetku, následně trestné činy proti státu a veřejnému pořádku a ke konci trestné činy vojenské a válečné. Odlišné je číslování paragrafů (resp. článků ve francouzském zákoníku), kdy, zatímco v českém trestním zákoníku je užito číslování arabskými čísly v postupném (kontinuálním) pořadí, u francouzského trestního zákoníku je užito u nás neznámé číslování indexové (více v kapitole 3.3.3. této práce). Osobně musím říci, že mě indexové číslování zaujalo, protože se mi líbí vnitřní logika a způsob, jakým lze u každého článku podle jeho označení rychle najít, ve které části daného předpisu se nachází, ale domnívám se, že smysl dává právě pouze u složitějších a obsáhlejších právních předpisů jako jsou kodexy, u běžného zákona se stovkou článků by to postrádalo smysl.

Odlišně je z hlediska pramenů práva řešena otázka trestní odpovědnosti právnických osob. Zatímco v České republice byl přijat samostatný tzv. vedlejší trestní zákon č. 418/2011 Sb. o trestní

odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, který obsahuje základní úprava pro tuto oblast, trestní zákoník se vůči němu použije pouze subsidiárně (§ 1 odst. 2 ZTOPO). Ve francouzském právním řádu byla oproti tomu zakotvena trestní odpovědnost právnických osob takřka o dvacet let dříve (trestním zákoníkem z roku 1992), navíc se tak stalo vtělením přímo do trestního zákoníku, žádný speciální zákon k tomu nebyl přijat. Základní ustanovení nalezneme v článku 121-2 trestního zákoníku, tresty jsou upraveny obecně v člancích 131-37 až 131-49 a další pravidla nalezneme napříč trestním zákoníkem vždy u daných trestných činů (např. u trestného činu krádeže se jedná o článek 311-16)¹⁸³ (poznámka pod čarou: Do 31. prosince 2005 byla trestní odpovědnost právnických osob zakotvena v článku 121-2 trestního zákoníku jen u těch trestných činů, kde to zákon výslovně stanovil. Novelou zákona č. 2004-204 účinnou od 1. 1. 2006 bylo toto omezení zrušeno, právnické osoby jsou tak nyní teoreticky odpovědné za všechny trestné činy).

Pokud jde o otázku mladistvých pachatelů, pak zde je situace z hlediska formy úpravy v obou zemích v zásadě totožná. Ve francouzském trestním zákoníku je základní úprava zakotvena v článku 122-8, komplexní úprava je potom obsažena v novém zákoně o trestní odpovědnosti mladistvých z roku 2021. Tento zákon nahradil vládní nařízení z roku 1945, několik dekretů a také nově přejal z trestního řádu části týkající se trestního řízení mladistvých osob. Blíže jsem se otázce trestání nezletilých osob ve francouzském právu zabýval v kapitole 3.4.3. této práce a vrátím se k ní ještě níže při srovnání podmínek trestní odpovědnosti v českém a francouzském právu. Trestní právo procesní je potom v obou právních řádech upraveno v trestním řádu, přičemž je zajímavostí, že oba tyto právní předpisy dělily od prvního data účinnosti jen dva měsíce (český trestní řád nabyl účinnosti 1. ledna 1962 a francouzský trestní řád 1. března 1962).

4.3. Srovnání znaků skutkových podstat trestného činu krádeže

V následující části své práce se zaměřím na srovnání právní úpravy trestného činu krádeže v českém a francouzském trestním zákoníku. V obou předpisech je řazen mezi trestné činy proti majetku obsažené v hlavě V českého trestního zákoníku a v knize III francouzského trestního zákoníku. Na první pohled je česká úprava stručnější, neboť se skládá pouze z § 205 čítajícího šest odstavců, zatímco francouzská úprava je rozložena do šestnácti článků označení 311-1 až 311-16.

---

¹⁸³ Do 31. prosince 2005 byla trestní odpovědnost právnických osob zakotvena v článku 121-2 trestního zákoníku jen u těch trestných činů, kde to zákon výslovně stanovil. Novelou zákona č. 2004-204 účinnou od 1. 1. 2006 bylo toto omezení zrušeno, právnické osoby jsou tak nyní teoreticky odpovědné za všechny trestné činy. Zdroj: LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 181. ISBN 2297068174.

Hlavním důvodem není snad nedostatečnost českého zákona, ale spíše způsob, jakým je právní úprava pojata. Zatímco český trestní zákoník obsahuje pouze výčet základních a kvalifikovaných skutkových podstat a trestů za ně s vědomím, že v ustanoveních § 41 a 42 najdeme celou řadu polehčujících a přitěžujících okolností, ke kterým soudce musí přihlížet, ve francouzském trestním zákoníku takové okolnosti nalezneme přímo u daných trestných činů jako jednotlivé kvalifikované skutkové podstaty.¹⁸⁴ Tímto způsobem tedy dochází k „nabobtnání“ francouzské právní úpravy z hlediska počtu příslušných ustanovení, nelze ale automaticky říci, že by obsahovala některé aspekty krádeže, které v české právní úpravě chybí.

Pojďme se nyní zaměřit na jednotlivé znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže. Objektem (neboli zájmem chráněným zákonem) je v obou případech vlastnictví nebo držba věci. Vymezení věci je v české právní úpravě provedeno jak občanským zákoníkem tak judikaturou, francouzští zákonodárci více spoléhají na judikaturu. V obou zemích se musí jednat výlučně o věc movitou (příp. oddělenou část věci nemovité), hmotnou i nehmotnou, odcizit je také možné energie.¹⁸⁵ Předmětem krádeže nemohou být věci ztracené, opuštěné nebo věci ničí, naopak podle obou právních úprav se mohou předmětem krádeže stát věci ztracené nebo odložené, u nichž má jejich původní vlastník nadále úmysl s nimi nakládat.

V objektivní stránce skutkové podstaty se v základu právní úpravy nijak neliší, vždy jde o odcizení věci jiného. Je zde tedy patrná vůle si cizí věc přivlastnit (byť se pachatel vlastníkem nikdy nestane) a nakládat s ní alespoň po krátkou dobu. Odpovědnost za krádež nezaniká ani v případě, je-li věc po spáchání trestného činu vrácena.¹⁸⁶ Francouzské právo odlišuje situace, kdy se pachatel zmocní věci proti vůli vlastníka (více v kapitole 3.4.1. této práce), a kdy vlastník pachateli věc předá v úmyslu, že mu ji později vrátí (např. v případě zkušební jízdy v autosalonu),

---

¹⁸⁴ Tak například krádež spáchaná obzvlášť surovým nebo trýznivým způsobem je ve francouzském trestním zákoníku vyčleněna jako samostatná kvalifikovaná skutková podstata v článku 311-10, zatímco v českém trestním zákoníku jde o obecnou přitěžující okolnost podle § 42 písm. c).

¹⁸⁵ Podle českého práva se v případě neoprávněného odběru energie může jednat jak o trestný čin krádeže (je-li energie odebírána přímo ze sítě pomocí nějakého technického zařízení), tak o trestný čin podvodu podle § 209 (např. na základě manipulace s elektroměrem a dosažení nižší spotřeby). Zdroj: ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.

¹⁸⁶ Částečnou možnost snížení trestu představuje ustanovení článku 311-3-1 francouzského trestního zákoníku, které zakotvuje možnost zaplacení paušální pokuty v případě odcizení věci nižší hodnoty v případě, že byla věc navrácena nebo pachatel odškodněn. Ani zde ale odpovědnost nezaniká, pouze dochází ke snížení trestu. Stejně tak u krádeže v rodině podle francouzského práva nedochází k zániku trestní odpovědnosti, nýbrž pouze k překážce trestního stíhání (více v kapitole 3.5.1. této práce).

nicméně v obou případech se jedná o trestný čin krádeže. Podle české právní úpravy půjde o krádež jen v prvním případě, tzn. pokud se pachatel věci zmocní proti vůli vlastníka. V druhém případě potom půjde pravděpodobně o trestný čin zpronevěry podle § 206 trestního zákoníku. Posouzení potom bude záležet na okolnostech: Zůstala-li věc v moci původního vlastníka, bude se jednat o krádež, ztratil-li původní vlastník nad věcí moc, jednalo by se o zpronevěru.¹⁸⁷

Při zkoumání subjektivní stránky skutkových podstat trestného činu krádeže dojdeme k závěru, že zde jsou právní úpravy obou zemí za jedno, tzn. obě dvě vyžadují vždy úmyslnou formu zavinění, neboť není možné naplnit skutkovou podstatu z nedbalosti. Určitou možností by byla situace, pokud by si pachatel přisvojil cizí věc omylem (např. by si v kině vzal cizí bundu v domnění, že se jedná o bundu jeho vlastní) a poté, co by si svůj omyl, by věc nevrátil.¹⁸⁸ V takovém případě by se jednalo o trestný čin zatajení věci podle § 219 českého trestního zákoníku či trestný čin přechovávání věci (recel) podle článku 321-1 francouzského trestního zákoníku.

Pachatelem trestného činu krádeže může být v obou právních řádech jak osoba fyzická, tak osoba právnická. O právnických osobách budu pojednávat dále, nyní se zaměřím na osoby fyzické. První podmínkou trestní odpovědnosti fyzických osob je dosažení určitého věku. V České republice je nastavena hranice dovršením patnácti let věku, tj. osoba se stává trestně odpovědnou první den následující den, kdy oslavila patnácté narozeniny. V mimořádných případech lze podle ustanovení § 92 zákona o soudnictví ve věcech mládeže ukládat opatření i pachatelům mladším patnácti let, kteří dosáhli alespoň dvanácti let věku, dopustili-li se trestného činu, za který hrozí výjimečný trest (pak jim lze uložit ústavní výchovu), případně odpovídá-li tomu povaha spáchaného činu a je-li ohrožen mravní vývoj dítěte. V období mezi patnácti a osmnácti lety věku jsou pak pachatelé označováni jako mladiství a vztahují se na ně série odlišných pravidel (např. se snižují sazby tresty odnětí svobody na polovinu, soudí je speciální senáty zaměřené na mladistvé, důraz je kladen na jejich nápravu, musí být vždy zastoupeni obhájcem atd.).

Francouzská právní úprava trestní odpovědnosti nezletilých osob je poněkud košatější a je také upravena jen rok starým zákonem o soudnictví ve věcech mládeže. V zásadě můžeme odlišit

---

¹⁸⁷ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.

¹⁸⁸ Tamtéž.

pět věkových hranic: 1) Pachatel nedovršil deseti let věku. V takovém případě jsou ukládány jen výchovná opatření s cílem působit co nejvíce na výchovu a mravní vývoj dítěte. 2) Pachateli je mezi deseti a třinácti lety věku. U těchto pachatelů je možné ukládat kromě výchovných opatření také výchovné tresty (např. odebrání věci nebo ústavní výchova). 3) Pachateli je mezi třinácti a šestnácti let věku. Od věkové hranice třinácti let věku se posuzuje úroveň rozeznávací schopnosti nezletilého (více v kapitole 3.4.3. této práce). Prokáže-li se, pak pachateli hrozí už skutečné tresty, byť v mírnější podobě (stejně jako u nás se sazba trestu odnětí svobody půlí).¹⁸⁹ 4) Pachateli je mezi šestnácti a osmnácti lety věku. Na takové pachatele je možné za určitých okolností pohlížet jako na dospělé, prokáže-li se jejich vysoká mravní vyspělost, což může vyústit v ukládání trestů ve stejné výši jako u zletilých osob.¹⁹⁰ 5) Pachatel je starší osmnácti let. V takovém případě se plně uplatní trestní zákoník, přičemž stejně jako u nás platí, že neexistuje žádná horní věková hranice trestní odpovědnosti, ani se nejedná o polehčující okolnost.

Lze tedy shrnout, že oba právní řády upravují trestní odpovědnost nezletilých osob speciálním trestním zákonem, přičemž cílí zejména na nápravu a výchovu pachatele, předepisují nižší možné tresty a obsahují několik věkových hranic, podle kterých se poté dále postupuje.

Otázka přičetnosti jako další podmínky trestní odpovědnosti, jež se u pachatelů vždy vyžaduje, je v obou trestních zákonících řešena v zásadě totožně. Nepřičetná je taková osoba, která v důsledku duševní (psychické nebo neuropsychické) choroby nebo poruchy není schopna rozeznat protiprávnost svého jednání, příp. není schopna své jednání kontrolovat a ovládat. Jsou-li tyto schopnosti pouze snižené, pak se jedná o zmenšenou přičetnost a soud tuto skutečnost zohlední při ukládání trestu (§ 40 českého trestního zákoníku, resp. článek 122-1 francouzského trestního zákoníku). A totožně oba předpisy hodnotí i situaci, pokud by si stav zmenšené přičetnosti přivodil pachatel (být z nedbalosti) sám. V takovém případě se na něj hledí, jako kdyby byl v době páchaní trestného činu plně přičetný.

Trestní odpovědnost právnických osob patří v obou zemích mezi instituty, které byly trestním právem komplexně upraveny až v nedávné době. Ve Francii byla trestní odpovědnost právnických osob zavedena s příchodem nového trestního zákoníku v roce 1992, v České republice

---

¹⁸⁹ LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. Droit pénal général. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. Str. 125. ISBN 2297068174.

¹⁹⁰ Tamtéž, str. 126.

poté téměř o dvacet let později samostatným trestním zákonem č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Zajímavé je porovnat vývoj koncepcí rozsahu trestní odpovědnosti právnických osob, které si v obou zemích prošly určitým (a dalo by se říci podobným) vývojem. S účinností od 1. března 1994 byly francouzské právnické osoby trestně odpovědné za činy, u nichž tak zákon výslovně stanovil. Samotný článek 121-2 jejich výčet neobsahoval, příslušné ustanovení se nacházelo vždy u jednotlivých skutkových podstat. S novelou zákona č. 2004-204 s účinností od 1. ledna 2006 byl ale tento přístup obrácen a nově se právnické osoby mohou stát trestně odpovědné za veškeré trestné činy uvedené v trestním zákoníku. Je třeba dodat, že i přesto je u některých skutkových podstat trestných činů uvedeno doplňující ustanovení o odpovědnosti právnických osob, které upřesňuje některé aspekty (např. článek 311-16 u trestného činu krádeže).

Český zákonodárce zvolil zpočátku stejný přístup. Ustanovení § 7 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob obsahoval taxativní výčet trestných činů, kterých se mohou právnické osoby dopustit. Tento seznam byl v roce 2014 doplněn novelou č. 141/2014 Sb. o některé trestné činy týkající se lidské důstojnosti v sexuální oblasti.¹⁹¹ O dva roky později se ale situace zcela změnila a nyní byla zvolena metoda tzv. negativního výčtu, tj. s přijetím novely č. 183/2016 Sb. obsahoval § 7 výše uvedeného zákona ustanovení, podle kterého se mohou právnické osoby dopustit všech trestných činů vyjma těch, které zákon výslovně uvádí. Jde tak například o trestný čin soulož mezi příbuznými, dvojí manželství či opilství, u kterých jde v zásadě o logický krok. Lze tak konstatovat, že nyní podléhají české právnické osoby obecnému principu trestní odpovědnosti s určitými výjimkami.¹⁹² Srovnáme-li český a francouzský přístup k této otázce, musíme konstatovat, že na počátku byla snaha vymezit pouze určitý a omezený okruh trestných činů, kterých se mohou právnické osoby dopustit. S postupem času ale zákonodárci obou zemí tento přístup opustili a místo něj zvolili obecnou trestní odpovědnost s tím, že v českém trestním zákoníku navíc nalezneme vyjmenované trestné činy, u kterých trestní odpovědnost nepřipadá v úvahu.

---

¹⁹¹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GŘIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.

¹⁹² Tamtéž.

4.4. Srovnání jednotlivých skutkových podstat

V následující části své práce se zaměřím na srovnání ustanovení, která obsahují jednotlivé skutkové podstaty v obou trestních zákonících, zabývat se budu také tresty a jejich sazbami, které je možné za daná jednání ukládat, s ohledem na průměrné příjmy v obou státech. Na závěr se poté zaměřím na srovnání statistik kriminality u trestného činu krádeže s ohledem na hrozící sankce.

Český trestní zákoník obsahuje dvě samostatné základní skutkové podstaty v ustanoveních § 205 odst. 1 a § 205 odst. 2, přičemž první jmenovaná musí být doplněna alespoň jednou z alternativních skutkových podstat uvedených v písmenech a) až e). (více o tom v kapitole 2.3. této práce) Podobně i francouzský trestní zákoník čítá dvě samostatné základní skutkové podstaty v článkách 311-1 a 311-2, z nichž první je běžná krádež bez další specifikace, druhá je odcizení energie.¹⁹³ Objektivní stránka základních skutkových podstat zůstává totožná. Vždy jde o úmyslné odcizení cizí věci proti vůli původního vlastníka. Z jednotlivých alternativních skutkových podstat podle § 205 odst. 1 nalezneme ve francouzském zákoníku výslovně uvedené jen některé z nich. Jde konkrétně o písmeno b) (krádež spáchaná vloupáním, články 311-4 a 311-5) a písmeno c) (krádež spáchaná za pomoci násilí, články 311-4, 311-5 a 311-6). Jak už bylo uvedeno výše, ve francouzském trestním právu se nevyžaduje dosažení určité hranice výše škody, proto jsou ustanovení § 205 odst. 1 písm. a) a další pracující s hranicí výše škody s českým zákoníkem nesrovnatelná. Trestem za tyto základní skutkové podstaty jsou až dva roky vězení v případě České republiky, v případě Francie je horní hranice o jeden rok vyšší. Zároveň je v případě francouzského trestního zákoníku uváděna i horní hranice výše peněžitého trestu, přičemž tento parametr u nás specificky u jednotlivých trestných činů stanoven není a soudy při jeho ukládání vycházejí z obecných pravidel stanovených v § 67 až 69, kdy je horní částka stanovena na 36 500 000 Kč (vyjdeme-li ze 730 denních dávek po 50 000 Kč). Tato částka ke dni 7. 8. 2022 představuje cca 1 485 000 eur, přičemž za trestný čin krádeže podle francouzského práva hrozí nejvýše 150 000 eur. Je ale také třeba poznamenat, že tento zjednodušené převod a srovnání nelze plně aplikovat, neboť peněžité tresty v takové výši (či alespoň přibližné) nejsou českými soudy ani zdaleka ukládány.¹⁹⁴

---

¹⁹³ Odcizení energie v české právní úpravě výslovně zmíněné nenalezneme, trestnost tohoto jednání vyplývá výhradně z judikatury (více v kapitole 2.3.1. této práce).

¹⁹⁴ Průměrná výše peněžitých trestů mezi lety 2012 a 2019 činila 24 až 25 tisíc korun, v roce 2020 potom 31 000 Kč, což velmi pravděpodobně souvisí s vyhlášením nouzového stavu a povinností ukládat tresty vyšší. Zdroj: KILIÁN, Milan. V Česku sílí nový trend: Nemusíš za mříže, ale zaplat'. Deník.cz [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/soud-vezeni-pokuta-20221124.html>

Pokud jde o ustanovení zahrnující kvalifikované skutkové podstaty, je zde situace z hlediska právní komparatistiky výrazně složitější. Základní rozdíl spočívá v tom, že francouzský trestní zákoník obsahuje takových ustanovení výrazně více a řada z nich v českém trestním zákoníku zcela chybí nebo je zahrnuta ve skutkové podstatě jiného trestného činu. Proto se nejprve zaměřím na ustanovení § 205 odst. 3 až 6, kdy budu hledat jejich ekvivalenty ve francouzském zákoníku. Následně se budu zabývat zněním francouzského zákoníku a budu hledat odpovědi na otázky, zda jsou tyto situace v českém zákoníku upraveny (ať už v jiném ustanovení, nebo na úrovni judikatury).

Ustanovení § 205 odst. 3 obsahuje zvláštní skutkovou podstatu zahrnující spáchání trestného činu krádeže způsobením větší škody (tj. přesahující částku 100 000 Kč). Jak už jsem uváděl výše, francouzský trestní zákoník s podobnými hranicemi výše škody vůbec nepracuje, je tedy obtížné hledat jakékoliv srovnání. To neplatí o ustanovení § 205 odst. 4 písm. a), které postihuje krádež spáchanou členem organizované skupiny. Rozdílům mezi organizovanou skupinou a zločineckou organizovanou skupinou jsem se podrobně zabýval v kapitole 2.4.1. této práce, proto nyní už jen shrnu, že organizovanou skupinou se podle českého práva a judikatury rozumí jakékoliv uskupení alespoň tří osob, jež pojí vůle páchat (alespoň krátce) trestnou činnost, dělí si mezi sebe úkoly a mají alespoň částečnou vnitřní organizační strukturu. Tento typ krádeže upravuje i francouzský trestní zákoník, který v článku 311-9 stanoví pro členy takové skupiny až patnáctileté vězení (oproti dvěma až osmi letům u nás). Ještě více (konkrétně dvacet, resp. třicet let) potom hrozí pachatelům, užijí-li jako členové takové skupiny násilí, resp. zbraň nebo pohružku použití zbraně. Zde je tedy francouzská právní úprava výrazně přísnější. Je třeba ale také dodat, že francouzský zákoník zná ještě druhou možnost, jak potrestat členy podobné skupiny, a to sice samostatnou skutkovou podstatu uvedenou v článku 450-1 (zločinecké uskupení). Tohoto trestného činu se mohou dopustit ti, kdo založí skupinu za účelem přípravy a páchání alespoň jednoho trestného činu, hrozí-li za tento trestný čin alespoň pět let trestu odnětí svobody. Toto uskupení se zároveň vyznačuje nižší mírou dělby práce i vnitřní hierarchie, je tak tedy možné, že v určitých případech by bylo možné stíhat trestné činy krádeže podle tohoto ustanovení.

Další ustanovení § 205 odst. 4 je opět obtížné srovnávat, neboť ačkoliv francouzský právní řád zná některé výjimečné stavy (např. état d'urgence, état d'urgence sanitaire nebo état de siège), nepojí s nimi žádné trestněprávní důsledky (ať už v podobě kvalifikované skutkové podstaty, nebo v podobě obecné přitěžující okolnosti), stejně tak nelze srovnat ani písmeno c) výše uvedeného

ustanovení, neboť s hranicemi škody francouzský právní předpis nepracuje. Obdobné platí i pro ustanovení § 205 odst. 5, kdy pojem škoda velkého rozsahu srovnat nelze, krádež s cílem usnadnění nebo umožnění teroristického činu francouzský zákoník v ustanoveních článků 311-1 až 311-16 nezná, nicméně lze nalézt obdobu v kapitole první knihy čtvrté, která pojednává o teroristických činech. Podle článku 421-1 se za trestné činy směřující k vážnému narušení veřejného pořádku zastrašováním nebo terorem považují mimo jiné také krádež, vydírání, poškození cizí věci a jiné trestné činy uvedené v knize třetí trestního zákoníku. Za krádež spáchanou za těchto okolností poté hrozí vyšší tresty podle článku 421-3 v závislosti na tom, jak vysoký trest by hrozil za krádež spáchanou za běžných okolností. Pokud by se tedy jednalo o běžnou krádež podle ustanovení 311-1, hrozil by za ni nyní pachatelé dvojnásobně dlouhý trest odnětí svobody (tj. až šest let), pokud by se jednalo o krádež spáchanou za pomoci zbraně, tak by se horní sazba trestu odnětí svobody zvýšila ze dvaceti na třicet let atd.

Poslední ustanovením českého trestního zákoníku, které zbývá porovnat je ustanovení § 205 odst. 6, podle kterého je příprava trestného činu krádeže trestná. Podle českého trestního práva (§ 20 trestního zákoníku) je příprava trestného činu trestná jen u zvlášť závažných zločinů pokud tak zákon výslovně stanoví a zároveň, pokud nedošlo k pokusu či dokonání trestného činu. Příprava trestného činu krádeže je tak trestná za výše uvedených podmínek jen u ustanovení § 205 odst. 5. Francouzské trestní právo k této problematice přistupuje odlišně, proto se nyní zaměřím v krátkosti na základní východiska a následně porovnáám přístup obou právních řádů.

Pokud se budeme zabývat vývojovými stádii trestného činu ve francouzském trestním právu, dojdeme ke zjištění, že ze značné části jsou stejná jako v naší právní úpravě. Zaprvé můžeme rozlišit stádia podle toho, zda jsou postihnutelná trestním právem. Mezi stádia, která nelze postihnout, řadíme prosté myšlenky a úvahy o spáchání trestného činu.¹⁹⁵ Podobně jako u nás se vychází z toho, že takové myšlenky je jednak takřka nemožné dokázat, jednak je jejich existence sama o sobě poměrně málo nebezpečná. Tyto úvahy jsou vtěleny do zásady cogitationis poenam nemo patitur (za samotný úmysl spáchat trestný čin se netrestá).¹⁹⁶ Následující stádia už mohou být nebo jsou vždy trestaná. Jedná se o přípravu (les actes preparatoires), pokus (la tentative) a dokonaný trestný čin (l'acte d'exécution).

---

¹⁹⁵ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 858. ISBN 2247179681.

¹⁹⁶ Ve francouzštině se ekvivalentně užívá zásada un droit pénal démocratique est un droit pénal de l'acte, tedy trestní právo v demokratické společnosti se zabývá pouze trestnými činy (a nikoliv myšlenkami).

Pojem příprava trestní zákoník výslovně neuvádí a nelze tak při jeho popisu vyjít ze zákonné definice jako je tomu v českém trestním zákoníku. Jako přípravu trestného činu můžeme označit takovou činnost, která nespočívá v provádění samotného trestného činu, nýbrž vede k jeho spáchání.¹⁹⁷ Jedná se například o obstarání jedu v úmyslu jiného otrávit nebo o sestavení výbušniny za účelem zničení budovy. Takové jednání v zásadě (a zde je viditelná poměrně značná odlišnost od české právní úpravy) není postihnutelné, neboť ačkoliv je viditelné a jedná se o projev vůle navenek, nelze z něj jasně konstatovat úmysl spáchat trestný čin (zakoupení nože může být vedeno s úmyslem zavraždit svého nepřítele stejně jako rozšířit své kuchyňské vybavení).¹⁹⁸ Přípravu trestného činu nelze posuzovat a postihnout ani jako pokus trestného činu, nicméně určitá jednání mohou naplnit samostatné skutkové podstaty.¹⁹⁹ Jedná se například o neoprávněné nošení zbraně (článek R315-1 zákona o vnitřní bezpečnosti, případně článek 222-52 trestního zákoníku), nastražení léčky (článek 222-15-1 trestního zákoníku), vyhrožování (článek 222-17 trestního zákoníku), spiknutí (článek 412-2 trestního zákoníku) či již zmíněné zločinecké spiknutí (článek 450-1 trestního zákoníku). Přípravné jednání také může být někdy označeno jako přitěžující okolnost, jako je tomu například u vniknutí v případě krádeže v článku 311-5.²⁰⁰

Souhrnně je tedy možné říci, že ve francouzském trestním právu sice existuje z hlediska teorie vývojové stádium označené jako příprava, nicméně nikdy jej takto nelze samostatně postihnout, neboť musí být vždy naplněna skutková podstata jiného trestného činu. Obstarání zbraně za účelem zavraždit svou manželku pak nelze postihnout jako přípravu trestného činu vraždy, ale jako neoprávněné držení zbraně (pokud by k tomu pachatel neměl příslušné oprávnění). V tomto ohledu je dle mého názoru francouzská úprava výrazně benevolentnější a domnívám se, že alespoň u těch nejzávažnějších zločinů by se měla zakotvit možnost postihnout přípravu daného činu přímo u ustanovení obsahujících skutkové podstaty.²⁰¹ Jde-li potom o srovnání trestání přípravy u trestného činu krádeže, nabízí se na základě výše uvedeného podle francouzského práva naopak možnost přípravu některých méně závažných skutkových podstat postihnout již ve stádiu

---

¹⁹⁷ GARRAUD, René a Pierre GARRAUD. NOTIONS GÉNÉRALES SUR LA TENTATIVE. *Précis de droit criminel* [online]. Paris, 1934, 15e édition [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: https://ledroitcriminel.fr/la_sciences_criminelle/penalistes/le_proces_penal/le_jugement/qualification_faits/garraud_tentative.htm

¹⁹⁸ PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. Str. 858. ISBN 2247179681.

¹⁹⁹ GARRAUD, René a Pierre GARRAUD. NOTIONS GÉNÉRALES SUR LA TENTATIVE. *Précis de droit criminel* [online]. Paris, 1934, 15e édition [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: https://ledroitcriminel.fr/la_sciences_criminelle/penalistes/le_proces_penal/le_jugement/qualification_faits/garraud_tentative.htm

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ V českém trestním zákoníku nalezneme ustanovení trestající již stádium přípravy zhruba u 75 skutkových podstat.

přípravy (např. při obstarání falešných klíčů nebo přezení plotu), naproti tomu v případě české úpravy je tak možné činit jen ve dvou konkrétních situacích podle ustanovení § 205 odst. 5.

V tuto chvíli jsem dospěl ke konci části, ve které jsem postupoval podle českého trestního zákoníku a porovnával tato ustanovení s francouzskými právními předpisy. Ve druhé části se zaměřím na vybraná ustanovení francouzského trestního zákoníku a pokusím se je porovnat s českou právní úpravou. Vzhledem k rozsáhlosti francouzské právní úpravy se nebudu věnovat veškerým skutkovým podstatám, ale pro svou práci si vyberu jen ustanovení týkající se užití násilí, ublížení na zdraví a specificky uvedených chráněných druhů věcí.

4.4.1. Srovnání právní úpravy trestné činnosti spáchané násilím (se zaměřením na trestné činy krádeže a loupeže)

Francouzský trestní zákoník pracuje v ustanoveních upravujících trestný čin krádeže mnohem více s užitím násilí a způsobením pracovní neschopnosti, případně dalšími závažnými následky na zdraví nebo dokonce životě člověka než jeho český protějšek. V české právní úpravě nalezneme pouze ustanovení § 205 odst. 1 písm. c), kdy se pachatel dopustí zmocnění cizí věci a bezprostředně po činu se pokusí věc uchovat násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí. Rozboru tohoto ustanovení jsem se blíže věnoval v kapitole 2.3.1. této práce, proto zde jen uvedu, že se pachatel musí dopustit násilí po zmocnění se cizí věci (nikoliv předtím, pak by se jednalo o loupež) a v úmyslu si věc uchovat, důležitá je také časová souslednost (pokud by se dopustil násilí až po několika hodinách či dnech, už by se jednalo o separátní trestný čin). Pokud by při spáchání krádeže došlo k újmě na zdraví naplňující svou závažností ublížení na zdraví či těžké ublížení na zdraví, pak by toto jednání muselo být postihnuto jako souběh trestného činu krádeže a trestného činu ublížení na zdraví či těžkého ublížení na zdraví. Francouzská právní úprava oproti tomu toto jednání postihuje jako přitěžující okolnosti krádeže, a to podle závažnosti a následků, které pachatel způsobil. Dopustí-li se pachatel před činem, v jeho průběhu či po jeho skončení násilí na jiném, které ale nezpůsobí plnou pracovní neschopnost (více k tomuto v kapitole 3.5.2.), hrozí mu až pět let vězení (článek 311-4). Pokud by u poškozeného byla způsobena pracovní neschopnost po dobu nejdéle osmi dní, hrozí pachateli až sedm let vězení (článek 311-5) a ještě o tři roky delší trest odnětí svobody hrozí pachateli v případě, že by pracovní neschopnost trvala osm dní a déle (článek 311-6). Důležitou hranicí, kterou zákon stanovuje, je doba osmi dní, podle které se potom odvíjí výše sankce.

V českém zákoně podobnou hranici nenalezneme výslovně uvedenou, nicméně podle ustanovení § 122 trestního zákoníku musí ublížení na zdraví trvat nikoliv jen krátkou dobu, tím se dle judikatury rozumí zpravidla nejméně sedm dní²⁰², po které trvají obtíže uvedené v § 122 trestního zákoníku. U těžké újmy na zdraví se poté delší dobou trvající porucha zdraví rozumí období trvající nejméně šest týdnů.²⁰³ Trestný čin ublížení na zdraví je v základní sazbě trestán odnětím svobody na šest měsíců až tři roky, trestný čin těžké ublížení na zdraví na tři roky až deset let. Pokud bychom tedy nyní měli srovnat českou a francouzskou právní úpravu týkající se krádeže zahrnující užití násilí po spáchání činu²⁰⁴ a způsobení jakékoliv újmy na zdraví, dojdeme k následujícímu.

Pokud je spáchána krádež za užití násilí (bez způsobení pracovní neschopnosti), pak se podle českého práva bude jednat o ustanovení § 205 odst. 1 písm. c), za což hrozí až dva roky odnětí svobody, podle francouzského práva by se jednalo o článek 311-4, kde hrozí až pět let odnětí svobody. Ve druhém případě by byla krádež spáchána za užití násilí a způsobení pracovní neschopnosti (ev. ublížení na zdraví) na dobu nejdéle osm dní. Z pohledu české úpravy by se nic neměnilo, z pohledu francouzské úpravy by se jednalo již o přísnější sazbu podle článku 311-5 (až sedm let vězení). Ve třetím případě by trvala za stejných okolností pracovní neschopnost déle než sedm dní. V tomto případě by došlo podle českého práva k naplnění skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví v souběhu s trestným činem krádeže (a byl by ukládán úhrnný trest ve smyslu § 43 odst. 1 trestního zákoníku v délce trvání šest měsíců až tři roky), podle francouzského práva by se jednalo o trestný čin krádeže podle článku 311-6, za který hrozí až deset let vězení. V posledním případě by došlo v důsledku jednání pachatele k těžké újmy na zdraví. Na základě českého práva by pachateli hrozil za souběh trestného činu krádeže a těžkého ublížení na zdraví úhrnný trest ve výši tří až deseti let. Podle francouzského práva je délka pracovní schopnosti nad osm dní již irelevantní, neboť zákon postihuje jakékoliv období nad osm dní stejně, nicméně těžkou újmu na zdraví můžeme dle českého trestního zákoníku (§ 122 odst. 2) rozumět také zmrzačení, ochromení údu, zohyždění či jiné závažné poškození zdraví, a to je francouzským zákoníkem trestáno článkem 311-7 s trestem odnětí svobody až na patnáct let.

---

²⁰² Rozhodnutí pléna Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 1965 pod spisovou značkou Pls 5/65.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Okolnostem užití násilí před spácháním činu a s úmyslem se zmocnit cizí věci se věnuji v další části 3.5.2.

Pokud by byla krádež spáchána za užití mučení či jiného krutého a nelidského zacházení, pak by se podle české právní úpravy jednalo opět o souběh trestného činu krádeže a trestného činu těžké ublížení na zdraví, ve francouzské úpravě bychom pracovali s článkem 311-10, kdy pachateli hrozí až doživotní vězení. Došlo-li by k úmrtí oběti, pak se z hlediska francouzské úpravy nic nemění, v české právní úpravě by bylo potřeba určit, jaký úmysl pachatel měl. Na základě toho by se potom mohlo jednat o trestný čin vraždy (měl-li v úmyslu obět' usmrtit), těžké ublížení na zdraví s důsledkem smrti (§ 145 odst. 3) či ublížení na zdraví s důsledkem smrti (§ 146 odst. 4). Vše výše uvedené vychází samozřejmě ze značně zjednodušených předpokladů a okolností a nebere v potaz další trestné činy, kterých se pachatel mohl dopustit.

Zcela jiná situace by pro posouzení nastala, pokud by se pachatel dopustil násilí s úmyslem zmocnit se cizí věc (tj. před samotným odcizením věci). V tu chvíli bychom již pachatelovo jednání posuzovali v českém právu jako loupež, kde hrozí výrazně vyšší sazby trestu odnětí svobody. Je třeba říci, že ve francouzském trestním právu nestojí loupež jako samostatná skutková podstata, ale posuzuje se jako krádež s přitěžujícími okolnostmi, přičemž se bude jednat o skutkové podstaty uvedené v článcích 311-8 (krádež spáchaná se zbraní nebo s pohrůžkou zbraně) a 311-9 (krádež spáchaná organizovanou zločineckou skupinou). Taková krádež se poté mimo text zákona označuje jako „vol à main armée“ nebo „braquage“, tedy v překladu loupež nebo ozbrojená loupež²⁰⁵, a lze ji tedy přirovnat ke skutkové podstatě loupeže uvedené v ustanovení § 173 českého trestního zákoníku. Porovnáme-li výši trestů, můžeme konstatovat, že francouzská úprava je opět o něco přísnější s horní hranicí sazby dvacet až třicet let odnětí svobody oproti české úpravě, kde u základní skutkové podstaty je horní hranice deset let a u nejpřísněji trestané kvalifikované skutkové podstaty (loupež s následkem smrti) je horní hranicí osmnáct let trestu odnětí svobody.

4.5. Srovnání hranic výše škody

Jak už bylo uvedeno několikrát výše, francouzský trestní zákoník nepracuje s hranicemi výše škody tak, jak to známe z české praxe. Místo toho u vybraných trestných činů (zejména těch proti majetku) vyjmenovává kategorie zvláště chráněných věcí. V případě trestného činu krádeže se jedná například o prostředky určené k poskytování první pomoci (článek 311-4) či předměty národního kulturního bohatství (článek 311-4-2), zvláště chráněna jako také obydlí, skladiště nebo školská zařízení (články 311-4 a 311-5). Podobně řeší zákonodárce tuto problematiku u trestného

---

²⁰⁵ LE VOL AVEC ARME. *Avocatia.com* [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://penal.avocatia.com/details-le+vol+avec+arme-34.html>

činu poškození cizí věci (článek 322-1), kde jsou přísnější trestní sazbou chráněny rovněž prostředky k poskytnutí první pomoci, dále předměty zkrášlující veřejná prostranství, prostředky určené k očkování nebo předměty kulturního dědictví. V českém trestním zákoníku žádné specificky chráněné předměty nenalezneme (až na předměty, které má jiný u sebe či při sobě, eventuálně také předměty na evakuovaném území), oproti tomu ale známe odlišení závažnosti podle výše škody. Osobně se domnívám, že je v tomto ohledu český systém přehlednější a lépe využitelný, na druhou stranu je pravda, že u některých uměleckých děl či jiných hodnotných předmětů, jejichž cenu nelze snadno vyčíslit, může být koncepce postihování trestné činnosti podle peněžitého vyjádření škody v praxi nepoužitelná.

4.6. Trestný čin krádeže z pohledu francouzské statistiky

Pojednání o právní úpravě trestného činu krádeže ve Francii zakončím stejně jako v případě české právní úpravy kapitolou o statistickém přehledu kriminality u tohoto druhu trestné činnosti a zároveň srovnáním s daty z České republiky. Při své práci vycházím z oficiálních statistických přehledů vydávaných Ministerstvem vnitra Francie a dále z údajů Národního institutu statistiky a ekonomických studií (Institut national de la statistique et des études économiques), který spadá pod ministerstvo vnitra a je obdobou Českého statistického úřadu.²⁰⁶

Stejně jako v České republice i ve Francii se řadí majetková kriminalita mezi převažující druh trestné činnosti. Z více než tří milionů zaznamenaných trestných činů v roce 2021 jich mělo majetkový charakter zhruba 2 238 000 (asi 75 %), z toho připadá 1 270 000 (asi 42 %) na samotné krádeže (poměr krádeží vůči všem trestným činům je v obou zemích v zásadě totožný).²⁰⁷ U krádeží je z hlediska statistiky rozlišováno celkem sedm kategorií: krádeže se zbraní (8 500 případů v roce 2021), násilné krádeže bez užití zbraně (62 100 případů), krádeže bez užití násilí (583 800 případů), krádeže spáchané vloupáním (190 300 případů), krádeže vozidel (122 700 případů), krádeže věcí z vozidel (225 400 případů) a krádeže příslušenství vozidel (77 300 případů). Srovnáme-li tato čísla s předchozími lety, pak můžeme konstatovat, že počet registrovaných trestných činů krádeže vytrvale klesá, a to ve všech výše uvedených kategoriích.²⁰⁸

---

²⁰⁶ Online dostupný zde: <https://www.insee.fr/fr/accueil>.

²⁰⁷ Insécurité et délinquance en 2021: une première photographie - Interstats Analyse N°41. Interieur.gouv.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.interieur.gouv.fr/Interstats/Publications/Interstats-Analyse/Insecurite-et-delinquance-en-2021-une-premiere-photographie-Interstats-Analyse-N-41>

²⁰⁸ Oproti tomu poměrně výrazně mezi lety 2016 a 2021 narostl počet trestných činů proti životu, zdraví a důstojnosti v sexuální oblasti. Pakliže úřady evidovaly v roce 2016 225 500 trestných činů ublížení na zdraví, v minulém roce šlo již o více než 306 000 případů, tedy nárůst zhruba o třetinu. Případů zahrnující násilí se sexuálním

Svůj vliv na to má bezpochyby pandemie onemocnění covid-19, která v řadě evropských zemí (včetně Francie) výrazně omezila po část roku volný pohyb, což se odráží i na statistikách kriminality. Příkladem budiž počet běžných krádeží, kterých francouzské úřady evidovaly ještě v roce 2019 více než 728 000, o rok později o čtvrtinu méně, konkrétně 553 800 případů. Podobně poklesl také počet vloupání, což lze odůvodnit tím, že lidé trávili více času doma a pachatelé tak měli ztíženou pozici.

Pokud srovnáme počet krádeží v České republice a ve Francii, dojdeme k závěru, že v České republice se za rok 2021 stalo přibližně 546 krádeží na 100 tisíc obyvatel, zatímco ve Francii to bylo přibližně 1873 krádeží na 100 tisíc obyvatel. Z toho vyplývá asi trojnásobně vyšší počet těchto trestných činů ve Francii, přičemž nejvyšší kriminalita je dlouhodobě v turisticky hojně navštěvovaném regionu Provence-Alpes-Côte d'Azur na jihu Francie a dále v hlavním městě Paříži a nejbližším okolí.²⁰⁹

Jde-li o míru objasněnosti trestného činu krádeže, nevykazuje francouzská policie výrazně odlišné výsledky od svých českých kolegů. Nejvyšší míru objasněnosti vykazují krádeže spáchané za použití násilí (kolem 13 % mezi lety 2010 až 2019), naopak nejhůře se daří objasňovat běžné krádeže a krádeže spáchané vloupáním (mezi 5 a 8 %).^{210 211} Policii se nedaří o mnoho lépe rozkrývat ani další majtkové trestné činy jako například podvody nebo zpronevěry, kde se objasněnost pohybuje okolo 25 %. U sexuálně motivovaných trestných činů se potom podaří nalézt pachatele přibližně u poloviny případů, a u vražd se podaří dopadnout každého sedmého až osmého pachatele z deseti.²¹²

---

podtextem pak přibylo jednou tolik z 37 500 případů v roce 2016 na téměř 76 000 případů v roce 2021. Podobně narostl počet podvodů (také zhruba o jednu třetinu), naopak zhruba o jednu šestinu klesl mezi lety 2016 a 2021 počet případů poškození cizí věci (z 637 900 případů na 544 500 případů).

²⁰⁹ Insécurité et délinquance en 2021: une première photographie - Interstats Analyse N°41. Interieur.gouv.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.interieur.gouv.fr/Interstats/Publications/Interstats-Analyse/Insecurite-et-delinquance-en-2021-une-premiere-photographie-Interstats-Analyse-N-41>

²¹⁰ Enregistrement et élucidation des faits de délinquance. Insee.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: https://www.insee.fr/fr/statistiques/5763547?sommaire=5763633&q=delinquance#figure2_radio2

²¹¹ Élucidation des faits de délinquance enregistrés en 2019: les homicides et les coups et blessures volontaires présentent les taux d'élucidation les plus élevés. Interieur.gouv.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.interieur.gouv.fr/actualites/communiques/elucidation-des-faits-de-delinquance-enregistres-en-2019-homicides-et-coups>

²¹² Enregistrement et élucidation des faits de délinquance. Insee.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: https://www.insee.fr/fr/statistiques/5763547?sommaire=5763633&q=delinquance#figure2_radio2

Souhrnně tak lze konstatovat, že struktura a míra kriminality je v obou zemích poměrně podobná. Nejvýznamnějším rozdílem je míra kriminality, kdy ve Francii je u trestného činu krádeže více než trojnásobná, ve všech dalších ohledem je ale situace už docela obdobná, ať už se to týká míry objasněnosti, která je v obou zemích dlouhodobě velmi nízká, nebo například dopadu pandemie onemocnění covid-19 na počet zaznamenaných trestných činů, kdy došlo v obou pozorovaných zemích k dočasnému poklesu, nyní je již ale vidět postupný návrat k původním číslům.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se věnoval trestnému činu krádeže, který po dlouhou dobu patří k nejčastěji páchaným trestným činům. V úvodu práce jsem si vytyčil cíl popsat trestný čin krádeže v rámci české právní úpravy a následně tuto srovnat s právní úpravou francouzskou. Již v průběhu rešerši jsem zjistil, že bude třeba ve velkém rozsahu spoléhat výhradně na zahraniční odbornou literaturu a jiné zdroje, neboť se jedná o téma českými prameny příliš nediskutované. Pracoval jsem tak nejen s francouzskými vysokoškolskými učebnicemi práva, ale také s originálním zněním francouzských právních předpisů a s originálním zněním řady soudních rozhodnutí, které podobně jako v českém právním řádu doplňují právní předpisy.

Při svém bádání jsem zjistil, že pokud nahlédneme na zkoumanou problematiku, právní úprava obou zemí se příliš neliší, což nakonec vyplývá nejen z toho, že právní řády obou zemí řadíme mezi kontinentální právní kulturu, ale také z faktu, že se české právo tím francouzským v řadě oblastí nejen trestního práva inspiruje. Rozdíly lze spatřovat bezesporu v systematicce trestněprávních kodexů a také v rozsahu právní úpravy, kdy ustanovení francouzského zákoníku týkající se trestného činu krádeže jsou výrazně obsáhlejší, ale to je dáno především tím, že obsahuje veškeré možné alternativy, které se mohou v případě krádeže stát.²¹³ Francouzská právní úprava také obsahuje zvláštní ochranu některých druhů věcí, v českém právním řádu je toto řešeno hranicemi výše škody, které naopak v právním řádu Francie chybí.

Ve svém jádru se nicméně základní skutkové podstaty příliš neliší a příliš se neliší ani horní hranice trestu odnětí svobody, která za jednotlivé skutkové podstaty hrozí, byť lze poznamenat, že francouzská právní úprava je obecně o něco přísnější. Vyzdvihnul bych možnost pro pachatele zaplatit výrazně nižší pokutu, než jaká by mu hrozila v rámci soudního projednání, uvedenou v článku 311-3-1 francouzského trestního zákoníku, pokud pachatel odcizenou věc vrátí nebo nahradí vlastníkovu její původní hodnotu. Obecně mi přijde dobré v rámci práva posilovat prvky restorativní justice s tím, že je třeba dbát na to, aby této benevolence nebylo zneužíváno, přičemž v této oblasti mi francouzská úprava přijde poměrně inspirativní.

---

²¹³ Zatímco ve francouzské právní úpravě nalezneme trestný čin krádeže s následky újmy na zdraví nebo smrti přímo v ustanoveních týkajících se trestného činu krádeže, v české právní úpravě by se tyto situace hodnotily jako souběh dvou a více trestných činů (např. ublížení na zdraví a krádeže).

Dovolím si ještě krátkou technickou poznámku k možnostem prohlížet si francouzské právní předpisy na vládním webu legifrance.gouv.fr, kde je možné texty právních předpisů bezplatně srovnávat, hledat k nim důvodové zprávy, přílohy a jiné zdroje. Tuto možnost v České republice samozřejmě nabízí soukromé právní systémy, nicméně se pro neprávnickou veřejnost jedná o službu placenou a v teoretické rovině i obtížně pochopitelnou. Velmi jsem tedy ocenil, když jsem si mohl jakožto student z České republiky zdarma procházet současné i dřívější právní předpisy a libovolně s nimi pracovat.

Pokud bych měl říci několik slov závěrem, přijde mi, že právní řády obou zemí jsou v problematice trestného činu krádeže velmi podobné, na obou stranách jsou určité nedostatky, které by se daly odstranit, ale nejedná se o nikterak zásadní oblasti. Líbí se mi možnost paušální pokuty za splnění daných možností ve francouzském právu, naopak v něm postrádám řadu výkladových ustanovení, které musí být pak nahrazovány judikaturou. Je otázkou, zda v české právní úpravě nevytvořit některé kategorie zvláště chráněných předmětů, což by mohlo alespoň částečně nahradit hranice výše škody, které působí poměrně plošně bez možnosti odlišit individuální okolnosti. Stejně tak je otázkou, zda se nevypořádat s ustanovením § 205 odst. 2 upravující recidivu u trestného činu krádeže, aniž by byla vyžadována jakákoliv jiná podmínka než prosté odcizení cizí věci, čímž dochází k nerovnoměrnému postihování určité skupiny pachatelů. Dle mého názoru takové ustanovení do moderního trestního zákoníku nepatří, resp. se domnívám, že by text měl být upraven tak, aby nemohly být postihovány banální krádeže jen z toho důvodu, že pachatel byl za tento čin již dříve trestán. Rozumím úmyslu zákonodárce postihnout dané jednání přísněji, ale nemyslím si, že byla zvolena dobrá cesta. Nelze tedy než doufat, že bude toto ustanovení v brzké době alespoň novelizováno.

Cílem této diplomové práce bylo poskytnout náhled na historický vývoj právní úpravy trestného činu krádeže ve vybraných obdobích, popsat českou úpravu tohoto trestného činu a následně ji srovnat s francouzskou právní úpravou. V úvodu jsem vyjádřil skromné přesvědčení, že tato práce by mohla poskytnout určitý základ v této oblasti. To, zda se mi to podařilo, zhodnotí čtenář, nicméně já mohu zpětně říci, že to bylo velmi zajímavé zkoumání a jsem rád, že jsem si dané téma zvolil.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- AMBROISE-CASTÉROT, Coralie. *Droit pénal spécial*. Édition 2021-2022. Paris: Gualino Eds, 2021. ISBN 978-2-297-13359-3. 272 s.
- DEUMIER, Pascale. *Introduction générale au droit*. 6e édition. Paris: LGDJ, 2021. ISBN 978-2-275-09078-8. 400 s.
- DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4. 3264 s.
- DRÁPAL, Jakub a Libor DUŠEK. *Tresty za nouzového stavu: nedořešený problém*. Praha, 2021. Studie. Právnická fakulta Univerzity Karlovy.
- GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 8. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 9788073808389. 352 s.
- GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3. 536 s.
- CHANUT, Jean-Marie, Jean HEFFER, Jacques MAIRESSE a Gilles POSTEL-VINAY. *Les disparités de salaires en France au XIXe siècle*. Histoire & Mesure. 1995, 10-3-4, 381-409.
- CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9. 536 s.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0. 1040 s.
- KINCL, Jaromír, Michal SKŘEJPEK a Valentin URFUS. *Římské právo*. Dot. 2. dopl. a přeprac. vyd. (C.H. Beck dot. 1. vyd.). Praha: C.H. Beck, 1997. Beckovy právnické učebnice. Str. 109-110. ISBN 80-7179-031-1. 386 s.
- KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck, 1996. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-089-3. 248 s.
- KUKLÍK, Jan. *Vývoj československého práva 1945-1989*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-741-6. 727 s.
- LETURMY, Laurence a Patrick KOLB. *Droit pénal général*. Édition 2022-2023. Paris: Gualino Eds, 2022. ISBN 2297068174. 256 s.
- MUSIL, Jan. *Francie má nový trestní zákoník*. Kriminalistika. 1995, 28(1), 58-59.
- PIN, Xavier. *Droit pénal général 2022*. 13ème édition. Paris: Dalloz, 2021. ISBN 2247179681. 644 s.
- ŘÍHA, Jiří. *Nové pojetí trestného činu krádeže*. Trestněprávní revue. 2009, (10/2009), Str. 291.
- SEJBAL, Jiří. *Základy peněžního vývoje*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1734-1. 420 s.
- SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo: systém a instituce*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-566-1. 352 s.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-590-9. 1320 s.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. 3632 s.

ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GŘIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8. 1204 s.

TOMAŠČÍNOVÁ, Jana. *Francouzsko-český právní slovník*. Praha: H & H, 1994. ISBN 80-85787-48-2.

VYŠNÝ, Peter. *Svetové dejiny štátu a práva*. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, 2017. ISBN 978-80-568-0023-2. 224 s.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

Abolition de la peine de mort. In Assembleenationale.fr [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.assemblee-nationale.fr/histoire/peinedemort/>

CODE PÉNAL DE 1810 Édition originale en version intégrale, publiée sous le titre: CODE DES DÉLITS ET DES PEINES. In Ledroitcriminel.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: https://ledroitcriminel.fr/la_legislation_criminelle/anciens_textes/code_penal_1810/code_penal_1810_1.htm

Constitution du 4 octobre 1958. In Légifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000571356/2019-07-01/>

Cour de Cassation, Assemblée plénière, du 2 juin 2000, 99-60.274, Publié au bulletin. In Legifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000007040420/>

Décision n° 2019-1-8 RIP du 26 mars 2020. In Conseil-constitutionnel.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/decision/2020/201918RIP.htm>

Décision n° 2021-2 RIP du 6 août 2021. In Conseil-constitutionnel.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/decision/2021/20212RIP.htm>

Définition dol spécial. In Droit.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.droit.fr/definition/2763-dol-special/>

Dictionnaire Le Robert. In Dictionnaire.lerobert.com/ [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://dictionnaire.lerobert.com/>

DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-9-2]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Droit du travail et de la protection sociale. In Hypotheses.org [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://dsf.hypotheses.org/666>

Élucidation des faits de délinquance enregistrés en 2019: les homicides et les coups et blessures volontaires présentent les taux d'élucidation les plus élevés. In Interieur.gouv.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z:

<https://www.interieur.gouv.fr/actualites/communiques/elucidation-des-faits-de-delinquance-enregistres-en-2019-homicides-et-coups>

Enregistrement et élucidation des faits de délinquance. In Insee.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: https://www.insee.fr/fr/statistiques/5763547?sommaire=5763633&q=delinquance#figure2_radio2

Francie. In Euroskop.cz [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/clenske-staty/jednotlive-staty/francie/>

Francouzský frank. In Penize.cz [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kurzy-men/35595-francouzsky-frank>

French au revoir to franc. In Cnn.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2002/WORLD/europe/02/17/franc.euro/index.html?related>

GARRAUD, René a Pierre GARRAUD. NOTIONS GÉNÉRALES SUR LA TENTATIVE. Précis de droit criminel [online]. Paris, 1934, 15e édition [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: https://ledroitcriminel.fr/la_sciences_criminelles/penalistes/le_proces_penal/le_jugement/qualification_faits/garraud_tentative.htm

Guide de légistique. In Legifrance.fr [online]. 3e édition. Paris: La Documentation française, 2017 [cit. 2022-09-03]. ISBN 978-2-11-145578-8. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/contenu/Media/Files/autour-de-la-loi/guide-de-legistique/guide-de-legistique-edition-2017-format-pdf.pdf>

Incapacité totale de travail. LA REVUE DU PRATICIEN MÉDECINE GÉNÉRALE [online]. 2008, 22(809), 906-907 [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://dumg-toulouse.fr/uploads/4978660e379c91a4e55a5e2539042b900d0b7b91.pdf>

Insécurité et délinquance en 2021: une première photographie - Interstats Analyse N°41. In Interieur.gouv.fr [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.interieur.gouv.fr/Interstats/Publications/Interstats-Analyse/Insecurite-et-delinquance-en-2021-une-premiere-photographie-Interstats-Analyse-N-41>

JORF n° 0220 du 22 septembre 2000. In Legifrance.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/jo/2000/09/22/0220>

K podnětům k podání stížnosti pro porušení zákona v souvislosti s uloženými tresty za vybrané trestné činy spáchané za nouzového stavu státu (pandemie COVID-19). In Justice.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/documents/12681/715672/Obecn%C3%A9+stanovisko+SPZ+%28nouzov%C3%BD+stav%29.pdf/ddb830a0-1737-457e-8f07-26479a99de6c>

KARASOVÁ, Jana. Drobné krádeže v nouzovém stavu. Stovky lidí dostaly nepřiměřený trest, nápravy se ale dočká jen hrstka. In Irozhlas.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/drobne-kradeze-nouzovy-stav-nepriemereny-trest-naprava_2110151203_btk

KILIÁN, Milan. V Česku sílí nový trend: Nemusíš za mříže, ale zaplat'. In Denik.cz [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/soud-vezeni-pokuta-20221124.html>

Kriminalita. In Policie.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

- LE VOL AVEC ARME. In Avocatia.com [online]. [cit. 2022-09-04]. Dostupné z: <https://penal.avocatia.com/details-le+vol+avec+arme-34.html>
- Le vol familial. In CabinetACI.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.cabinetaci.com/le-vol-familial/>
- Období první republiky 1918–1938. Vláda České republiky. In Vlada.cz [online]. [cit. 2022-08-31]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/Obdobi-prvni-republiky-1918.pdf>
- Peut-on voler sa famille?. In Lefigaro.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://leparticulier.lefigaro.fr/article/peut-on-voler-sa-famille>
- Préambule de la Constitution du 27 octobre 1946. In Elysee.fr [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/le-bloc-de-constitutionnalite/preambule-de-la-constitution-du-27-octobre-1946>
- Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v civilním sektoru národního hospodářství podle ekonomické činnosti (sekce OKEČ) a sfér, 1955–1992. Český statistický úřad. In Czso.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/35067255/1100251539.pdf/afd4b303-aa1d-42f6-a1e8-8bab1b3f58ae?version=1.1>
- Průměrné mzdy - 1. čtvrtletí 2019. Český statistický úřad. In Czso.cz [online]. [cit. 2022-08-31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-1-ctvrtleti-2019>
- Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2020. Český statistický úřad. In Czso.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2020>
- Pyramide de Kelsen et hiérarchie des normes. In Aideauxtd.com [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://aideauxtd.com/pyramide-de-kelsen/>
- REIGNÉ, Philippe. LA NUMÉROTATION DANS LA CODIFICATION: RAPPORT GÉNÉRAL. In Vie-publique.fr [online]. La documentation Française, 1999 [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.vie-publique.fr/sites/default/files/rapport/pdf/004001268.pdf>
- Statistická ročenka České republiky - 2020. Český statistický úřad. In Czso.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2020>
- Statistické přehledy kriminality. In Policie.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>
- Statistiky kriminality 1993-1999. In Policie.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminality-1993-1999.aspx>
- The Opinions of Julius Paulus. In www.constitution.org [online]. [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://constitution.org/2-Authors/sps/sps05.htm>
- VÁVRA, Libor. Nikoli každá organizovaná skupina je zločinecká. In Pravniprostor.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/nikoli-kazda-organizovana-skupina-je-zlocinecka>
- Vývoj platů v Česku: za první republiky vydělával profesor stejně jako ministr. In Lidovky.cz [online]. [cit. 2022-08-31]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/pred-stolety-vydelaval-univerzitni-profesor-stejne-jako-ministr.A180909_121351_in-zajimavosti_krku
- ZPRÁVA O ČINNOSTI STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ ZA ROK 2020. Veřejná žaloba. In Verejnazaloba.cz [online]. [cit. 2022-09-02]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp->

3. Seznam použitých právních předpisů

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád

Zákon č. 418/2011 Sb., zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Zákon č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 231/1948 Sb., zákon na ochranu lidově demokratické republiky

Zákon č. 117/1852 říšského zákoníku, trestní zákon

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Code pénal

Code de procédure pénale

Code de la justice pénale des mineurs

Code civil

Code pénitentiaire

Constitution du 4 octobre 1958

4. Seznam použité judikatury

Cass. crim., 18 nov. 1837, případ Baudet

Cass. crim., 8 janv. 1979, n° 77-93038

Cass. crim., 12 janv. 1989, n° 87-82265

Cass. crim., 1er mars 1989, n° 88-82815

Cass. crim., 12 déc. 1990, n° 88-81.215

Cass. crim., 17 mars 1999, n° 98-82813

Cass. crim., 25 oct. 2000, n° 00-82152

Cass. crim., 10 mai 2005, n° 04-85349

Cass. crim. 21 mars 2006, 05-87.683

Cass. crim., 12 mai 2015, n° 14-83.310

Cass. crim. 8 juillet 2015, 14-88.329

Cass. crim., 15 déc. 2015, n° 14-84906

Cass. crim. 14 oct 2017, n°17-84.80367

Cass. Crim. 24 nov. 2021, F-B, n° 21-85.347

Nález Ústavního soudu ze dne 26. května 2020, sp. zn. Pl. ÚS 46/18.

Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích pod spisovou značkou 3 To 595/96

Rozhodnutí pléna Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 1965 pod spisovou značkou Pls 5/65

Rozsudek Nejvyššího soudu pod spisovou značkou 4 Tz 75/66

Rozsudek Nejvyššího soudu R 45/1986 Sb. rozh. tr.,

Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod spisovou značkou 8 Tdo 1311/2012

Rozsudek Nejvyššího soudu pod spisovou značkou 15 Tdo 110/2021

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu. XLVIII. 1996. Vydání 10. Str. 391.

5. Seznam ostatních zdrojů

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, poslanecký tisk č. 79/0.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, trestní zákoník, poslanecký tisk č. 410/0.

Sněmovní tisk č. 453/0, dostupný online z:
<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=160778>.

Trestný čin krádeže podle § 205 tr. zák.

Abstrakt

V této diplomové práci se autor věnuje trestnému činu krádeže podle ustanovení § 205 trestního zákoníku jakožto jednomu z nejčastěji páchaných trestných činů. Cílem práce je nejen popsat právní úpravu trestného činu krádeže v českém právu, ale také popsat právní úpravu tohoto trestného činu ve francouzském právním řádu a následně tyto dvě právní úpravy srovnat.

V první kapitole se nachází historický přehled vývoje právní úpravy trestného činu, kdy se autor zaměřuje na období římského práva a následně na vývoj v českých zemích od roku poloviny 19. století do současnosti, kdy mimo jiné srovnává tehdejší a současnou právní úpravu.

Ve druhé kapitole nalezneme současnou právní úpravu trestného činu krádeže podle českého trestního zákoníku. Jsou zde rozebrány základní a kvalifikované skutkové podstaty včetně doplnění o příslušnou judikaturu. Zvláštní pozornost je věnována aktuálním změnám hranic výše škody a v závěru kapitoly se nachází stručný pohled na relevantní statistická data.

Třetí kapitola obsahuje rozbor právní úpravy trestného činu krádeže ve francouzském právu. Nejprve je popsán systém francouzských pramenů práva, následně je věnována pozornost pramenům trestního práva, systematické trestního zákoníku a poté popisu jednotlivých skutkových podstat. Ty jsou průběžně srovnávány s českou právní úpravou a doplňovány o poznatky z judikatury francouzských soudů.

Ve čtvrté, závěrečné, části práce je potom provedeno srovnání české a francouzské právní úpravy trestného činu krádeže. Srovnány jsou jednak základní body právních řádů obou zemí, jednak jednotlivé skutkové podstaty se zaměřením na některé významné oblasti.

Autor dochází k závěru, že se právní úprava trestného činu krádeže v obou zemích příliš neliší, rozdíly se objevují zejména v systematické trestních zákoníků a v některých specifických oblastech (např. právní úprava trestného činu spáchaného za použití násilí, ochrana zvláštních kategorií věcí či absence hranic výše škody ve francouzském právu). Tresty hrozící za spáchání trestného činu krádeže jsou u kvalifikovaných skutkových podstat obecně vyšší ve francouzském trestním zákoníku, to ale částečně vychází ze systematiky právních předpisů. Závěrem je možné

řící, že ačkoliv je právní úprava trestného činu krádeže v obou právních řádech poměrně podrobná a přehledná, nezdá se, že by to mělo žádoucí vliv na možné pachatele a nezbývá než doufat, že se tento trend v nejbližší době začne měnit.

Klíčová slova: krádež, přisvojení cizí věci, francouzská právní úprava

The crime of theft according to section 205 of the Czech Criminal Code

Abstract

In this thesis, the author deals with the crime of theft according to § 205 of the Czech Criminal Code as one of the most frequently committed crimes. The aim of the thesis is not only to describe the legal regulation of the crime of theft in Czech law but also to describe the legal regulation of this criminal offense in the French legal system and subsequently to compare these two legal regulations.

In the first chapter, there is a historical overview of the development of criminal law, where the author focuses on the period of Roman law and then on the development in the Czech lands from the middle of the 19th century to the present day, where, among other things, he compares the then and current law.

In the second chapter, readers will find the current legal regulation of the crime of theft according to the Czech Criminal Code. The basic and qualified facts are analyzed here, including the addition of relevant case law. Special attention is paid to current changes in the limits of the amount of damage, and at the end of the chapter, there is a brief overview of the relevant statistical data.

The third chapter contains an analysis of the legal regulation of the crime of theft in French law. First, the system of French sources of law is described, then attention is paid to the sources of criminal law, the systematics of the criminal code, and then the description of individual facts. These are continuously compared with Czech legislation and supplemented with knowledge from the jurisprudence of French courts.

In the fourth and final part of the thesis, a comparison of the Czech and French legislation on the crime of theft is made. On the one hand, the basic points of the legal systems of both countries are compared, on the other hand, individual facts with a focus on some important areas.

The author concludes that the legal regulation of the crime of theft in both countries does not differ much, the differences appear mainly in the systematics of the criminal codes and some specific areas (e.g. the legal regulation of the crime committed with the use of violence, the

protection of special categories of things or the absence of thresholds of damage in French law). The penalties for committing the crime of theft are generally higher in the French criminal code for qualified facts, but this is partly based on the system of legal regulations. In conclusion, it is possible to say that although the legal regulation of the crime of theft in both legal systems is relatively detailed and clear, it does not seem to have a desirable effect on possible perpetrators and we can only hope that this trend will begin to change soon.

Keywords: theft, misappropriation of another's property, french law